

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Центральноукраїнський національний технічний університет

УКРАЇНСЬКА МОВА
для іноземних студентів
першого року навчання
(частина 2)

Кропивницький 2022

Рекомендовано до друку Вченою радою Центральнoукраїнського національного технічного університету Міністерства освіти і науки України (протокол №5 від 20.12. 2021 р.)

Рецензенти:

В.А. Барабаш, кандидат педагогічних наук, доцент;

Л.В. Глєбова, кандидат філологічних наук, доцент.

Українська мова для іноземних студентів першого року навчання (частина 2) : навчальний посібник / Укладачі: Царук А.П., Ліпатова М.В., Попова Л.В. – Кропивницький : ЦНТУ, 2022. – 2-е вид., зі змін. і доповн. – 252 с.

Цей посібник є другою частиною навчального посібника Українська мова для іноземних студентів першого року навчання. Він містить мовний, мовленнєвий і комунікативний матеріал, необхідний для ефективного засвоєння української мови іноземцями на рівні Б2. Матеріал посібника спрямований на практичне використання української мови в усіх видах мовленнєвої діяльності, цьому слугує широкий спектр лексико-граматичних завдань різного рівня складності. Сприяють активізації пізнавальної діяльності студентів вправи та завдання для самостійної роботи, до яких додано ключі. Посібник може бути використаний як під час аудиторних занять, так і в процесі дистанційного навчання.

УРОК №1

Це мої друзі. ЦЕЙ студент приїхав з Анголи. ЦЯ студентка приїхала з Еквадору. ЦІ студенти приїхали з Індії.		
Хто це?	Це	студент. студентка студенти
Що це?	Це	університет місто
Який студент приїхав із Києва?	Цей студент Цей український студент	приїхав із Києва
Який університет розташований на проспекті Університетському?	Цей університет	розташований на проспекті Університетському
Яка студентка навчається в університеті?	Ця студентка	навчається в університеті
Яке місто розташоване на Інгулі?	Це місто	розташоване на Інгулі
Які студенти живуть у Кропивницькому?	Ці студенти	живуть у Кропивницькому

1. ПОДИВІТЬСЯ НА ФОТО І СКАЖІТЬ:

1. Звідки приїхали ці студенти? 2. Як ви думаєте, де вони навчаються?

2. ЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

а) Дивіться на малюнок і показуйте, про кого розповідає студент.

Це наша група. У групі 8 студентів.

Цей студент приїхав із Йорданії. Його звали Валід. Я познайомився з Валідом, коли приїхав у Кропивницький. Тепер ми навчаємося разом. Валід добре говорить арабською мовою.

А цей студент добре говорить англійською мовою. Його звали Джон. Він приїхав із Анголи. Він гарно співає народні пісні. Джон часто повторює: "Коли я буду добре знати українську мову, я перекладатиму ці пісні українською мовою".

Ця студентка приїхала з Камеруну. Її звали Марія. Вона любить читати. Коли ми відпочиваємо, вона читає.

А ці студенти хочуть швидко вивчити українську мову. Щодня вони питають викладача: "Коли ми будемо добре і швидко говорити українською мовою?"

б) Скажіть: Хто розповів про групу? Де він навчається?

в) Як розкажуть про групу інші студенти: Валід, Джон, Марія?

г) Розкажіть про свою групу.

3. ВІДПОВІДАЙТЕ НА ЗАПИТАННЯ СТВЕРДНО.

З р а з о к: – Ви дивилися цей фільм?

– Так, я дивився цей фільм.

1. Ви читали цей журнал? 2. Ви купили цей підручник? 3. Ви дивилися цей концерт? 4. Ця студентка знає українську мову? 5. Ця студентка вивчає українську мову? 6. Ви знаєте це слово? 7. Ви писали це завдання? 8. Ці

студенти були у Кропивницькому?

4. ЗАМІСТЬ КРАПОК ВЖИВАЙТЕ "ЦЕЙ", "ЦЯ", "ЦЕ", "ЦІ".

З р а з о к: ... лампа стоїть на столі.

Ця лампа стоїть на столі.

1. студентка добре говорить українською мовою. 2. Я читав журнал. 3. Ви добре знаєте текст. 4. студент жив в Одесі 5. Вони купили газети. 6. Ми вже знаємо слова. 7. завдання дуже легке. 8. У них є підручники.

ЯКИЙ? /будинок/	ЯКА? /вулиця/	ЯКЕ? /місто/	ЯКІ? /будинки/
гарний перший крайній	гарна перша крайня	гарне перше крайне	гарні перші крайні
ЦЕЙ	ЦЯ	ЦЕ	ЦІ

5. ПОСТАВТЕ ЗАПИТАННЯ ДО ПІДКРЕСЛЕНИХ СЛІВ.

З р а з о к: Ця книга лежить на столі.

Яка книга лежить на столі?

1. Цей студент раніше жив у Вінниці. 2. Ця дівчина працює у школі. 3. Учора ці студенти були в театрі. 4. Ганна читає цей журнал. 5. Удома ми писали ці вправи. 6. Я читав це повідомлення. 7. Він дивився цей фільм.

6. ЧИТАЙТЕ.

1. – Що це? – Це журнал.

– Який журнал ви читали? – Я читав цей журнал.

2. – Що це? – Це книга.

– Яка книга лежить на столі? – Ця книга лежить на столі.

3. – Що це? – Це домашнє завдання.

- Яке домашнє завдання ви писали вчора?
- Я писав вчора це домашнє завдання.
- 4. – Що це? – Це газети.
 - Які газети ви купили в кіоску?
 - Я купила в кіоску ці газети.
- 5. – Хто це? – Це студент.
 - Який студент добре говорить українською мовою?
 - Цей студент добре говорить українською мовою.
- 6. – Хто це? – Це студентка.
 - Яка студентка добре говорить українською мовою?
 - Ця студентка добре говорить українською мовою.
- 7. – Хто це? – Це студенти.
 - Які студенти живуть тут? – Ці студенти живуть тут.

7*. ЗАМІСТЬ КРАПОК НАПИШІТЬ "ЦЕЙ", "ЦЯ", "ЦЕ", "ЦІ".

З р а з о к: зошит зошит лежить на столі.

Це зошит. Цей зошит лежить на столі.

1. аудиторія аудиторія розташована праворуч.
2. журнал. журнал лежить на столі.
3. картина. картина висить у кімнаті.
4. книга. книга стоїть на полиці.
5. вікно. вікно розташоване ліворуч.
6. студент. студент вивчає українську мову.
7. студенти. студенти зараз відпочивають.
8. ручка. ручка лежить на столі.

8. ЯК ВИ ЗАПИТАЄТЕ, якщо захочете дізнатися, скільки коштує річ, яка вам потрібна: словник, книга, лінійка, журнал?

З р а з о к:

1. – Скажіть, будь ласка, скільки коштує цей журнал?
 - 72 гривні 45 копійок.
2. – Скажіть, будь ласка, скільки коштує лампа?
 - Яка?

– Ось ця, настільна.

– Ця? 420 гривень.

ЦЕ цікавий журнал.
ЦЕЙ журнал цікавий.
ЦЕ цікава книга.
ЦЯ книга цікава.

9. ЧИТАЙТЕ ТЕКСТ, ДИВІТЬСЯ НА МАЛЮНОК І ПОКАЗУЙТЕ,
ПРО КОГО РОЗПОВІДАЄ СТУДЕНТ.

Ці студенти – мої друзі. Цей студент серйозний.

А цей студент дуже веселий. Він пише дуже гарні вірші, любить музику та непогано співає.

Цей студент найрозумніший. Він любить математику, швидко розв'язує задачі та говорить нам правильні відповіді.

Мені дуже подобається це місто		
Кому?	подобатися – сподобатися	хто? що?
Мені, тобі, йому, їй, нам, вам, їм, Віктору, Олені	подобається сподобалася /сь/ подобається – сподобалось подобуються – сподобались	цей артист ця артистка це місто ці журнали

10. ВІДПОВІДАЙТЕ НА ЗАПИТАННЯ.

1. Вам подобається це місто? 2. Вам подобається ця вистава? 3. Вам подобається цей гуртожиток? 4. Вам подобаються ці фільми? 5. Вам подобаються ці книги? 6. Вам подобаються ці вулиці?

11. ВИКОНАЙТЕ ЗАВДАННЯ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к: Учора ми дивилися новий фільм

Учора ми дивилися новий фільм. Нам /не/ сподобався цей фільм.

1. Недавно в клубі був вечір 2. У суботу ми були на екскурсії 3. Я прочитав книгу 4. Друзі подарували мені сувеніри 5. Це мої нові друзі... . 6. Учора вони були на концерті...

12. ВИКОНАЙТЕ ЗАВДАННЯ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к: – Ви любите музику?

– Так, мені подобається музика.

1. Ви любите народні пісні? 2. Вона любить балет? 3. Вони люблять це місто? 4. Ви любите морозиво?

13. НАПИШІТЬ, ХТО /ЩО/ ВАМ ПОДОБАЄТЬСЯ /СПОДОБАВСЯ, СПОДОБАЛОСЬ/ В УНІВЕРСИТЕТІ, ДЕ ВИ НАВЧАЄТЕСЬ; У МІСТІ, ДЕ ВИ ЖИВЕТЕ.

14. ЗАПИТАЙТЕ, ЧИ СПОДОБАВСЯ ВАШОМУ ДРУГУ ФІЛЬМ, ЯКИЙ ВІН ДИВИВСЯ; КНИГА, ЯКУ ВІН ПРОЧИТАВ; ПІСНЯ, ЯКУ ВІН СЛУХАВ ...

З р а з о к: – Я вчора дивився фільм "Серця трьох".

– Тобі сподобався цей фільм?

– Сподобався. На мою думку, дуже цікавий фільм.

15. ПОРАДЬТЕ ДРУГУ подивитися фільм, який вам сподобався;

подивитися виставу, яка вам сподобалась; прочитати книги (оповідання, журнали), які вам сподобалися.

З р а з о к:

1. – Учора я дивився фільм "Аватар". Дуже цікавий фільм. Ти ще не дивився його?

– Ні, не дивився.

– Обов'язково подивися. Я думаю, що тобі він сподобається.

– Дякую. Обов'язково подивлюся. А тобі сподобався цей фільм?

– Дуже.

– Ким ви будете?

– Я буду інженером.

ХТО?	БУДЕ (БУВ)	КИМ?
Я	буду	інженером
Мій брат	хоче бути	вчителем
Він	був	лікарем
Моя сестра	стала	студенткою
Олена	працювала	робітницею

БУТИ
СТАТИ
ПРАЦЮВАТИ } КИМ

16. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ І ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ ВІКТОРА.

Я студент. Зараз я навчаюся на будівельному факультеті. Мені подобається мій майбутній фах. Я буду інженером-будівельником. Раніше я був робітником

і працював на будівництві. Ми будували магазини, будинки, школи, поліклініки.

Мій тато також працює будівельником, йому, як і мені, подобається цей фах. А ким ви хочете стати? Вам подобається ваш майбутній фах?

а) Скажіть (напишіть): на які запитання відповів Віктор, коли він розповідав про себе.

б) Скажіть (напишіть): що може розповісти про Віктора його сестра?

17. ЗМІНІТЬ РЕЧЕННЯ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к: Мій тато став економістом.

Мій тато – економіст.

1. Вона стала викладачем. 2. Мій старший брат став лікарем. 3. Моя сестра буде вчителем. 4. Він був програмістом. 5. Мій брат буде агрономом. 6. Моя сестра буде артисткою. 7. Я буду інженером. 8. Мій друг буде перекладачем.

18. ЗМІНІТЬ РЕЧЕННЯ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к: Моя сестра – лікар.

Моя сестра була лікарем.

/Моя сестра буде лікарем/.

1. Мій брат – інженер. 2. Мій товариш – студент. 3. Його сестра – директор школи. 4. Її друг – письменник. 5. Марта – артистка. 6. Марія – викладач.

19. ЗМІНІТЬ РЕЧЕННЯ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к: Раніше я був школярем, а тепер я став ... /студент/.

Раніше я був школярем, а тепер я став студентом.

1. Мій друг був робітником, а тепер він став /інженер/.
2. П'ять років він був студентом, а незабаром стане /юрист/.
3. Недавно вона була ученицею, а тепер стала/артистка/.
4. Моя подруга була медсестрою, незабаром вона буде /лікар/.
5. Раніше він був учителем, а тепер він став/директор школи/.

6. Недавно його тато був робітником, а тепер він став /майстер/.

20*. ВІДПОВІДАЙТЕ НА ЗАПИТАННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА,
ДАНІ В ДУЖКАХ.

З р а з о к: – Ким вона працює? /викладач/.

– Вона працює викладачем.

1. Ким працює ваш старший брат? /лаборант/ 2. Ким працює ваш друг?
/агроном/ 3. Ким працює ця людина? /директор/ 4. Ким працює ваша мати?
/лікар/ 5. Ким працює ваша сестра? /вчителька/ 6. Ким працює ваша подруга?
/робітниця/

21. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ І РОЗВ'ЯЖІТЬ ЗАДАЧУ.

Віктор, Олег і Андрій – друзі. Один хоче стати художником, другий –
інженером, а третій – лікарем. Скажіть, хто ким стане, якщо ми знаємо, що:

1. Андрій любить математику. Олег любить природу.
2. Віктор і Олег добре знають анатомію.
3. Олег говорить, що йому подобається медицина.
4. Нещодавно Віктор купив книгу "Медицина і спорт".
5. Андрій подарував Олегу книгу "Українські художники".

*Який чудовий артист!
Як він чудово грає!*

ЯКИЙ? + іменник	ЯК? + дієслово
чудовий /день/	чудово /співати/
цікавий /журнал/	цікаво /розповідати/
уважний /студент/	уважно /слухати/
веселий /фільм/	весело /розмовляти/
серйозний /учень/	серйозно /говорити/
швидкий /потяг/	швидко /бігати/
поганий /вчинок/	погано /танцювати/

22. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА, ДАНІ В ДУЖКАХ.

1. Як відповідав студент? Який сьогодні день? /гарно, гарний/
2. Як ти слухав урок? Який це студент? /уважний, уважно/
3. Як він співає? Який він зробив вчинок? /поганий, погано/
4. Який у тебе друг? Як ти танцюєш? /чудовий, чудово/
5. Який фільм ви дивилися? Як ви провели вільний час? /весело, веселий/
6. Як сестра розповідала оповідання? Який журнал ти купив? /цікавий, цікаво/

23. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

а) Д а й т е в і д п о в і д ь на запитання Валіда.

У мене є український друг. Його звати Андрій. Він навчається на першому курсі і буде економістом. Йому подобається його майбутній фак.

Андрій – цікава людина. Він багато знає, цікаво розповідає, як він відпочивав на березі моря, що він там бачив.

Андрій – серйозний студент. Він багато працює і добре навчається. У нього мало вільного часу, але він завжди допомагає мені, все пояснює, дає цікаві книжки. Андрій часто говорить:

"Якщо хочеш добре знати українську мову, ти повинен завжди говорити українською мовою". Зараз я ще повільно і не завжди добре розмовляю українською мовою, але думаю, що скоро буду говорити українською мовою непогано.

Андрію дуже подобається музика, і ми часто слухаємо її разом. Він також добрий спортсмен. Він добре грає в хокей і футбол.

А у вас є український друг?

б) Д а й т е в і д п о в і д ь: можна сказати, що Андрій – хороший друг?

24. СКАЖІТЬ:

а) Які студенти з вашої групи можуть виступати на вечорі (співати, танцювати, грати на гітарі) й чому?

З р а з о к: Ахмед може виступати на вечорі.

Він гарно співає арабські пісні.

б) Хто з ваших друзів може грати в спортивній команді університету і чому?

З р а з о к: Ахмед – чудовий спортсмен. Він чудово грає в футбол.

25. ЩО ВИ СКАЖЕТЕ, ЯКЩО:

хочете дізнатися назву вулиці (кінотеатру, площі...);
вам дуже сподобалася ця вулиця (площа...).

З р а з о к: — Яка це вулиця?

— Вулиця Велика Перспективна.

— Яка гарна вулиця!

— Так, дуже красива.

26. ПОДИВІТЬСЯ НА МАЛЮНОК І НАПИШІТЬ:

хто з цих людей вже закінчив роботу, а хто ще продовжує її виконувати.
Вживайте в розповіді дієслова: *читати – прочитати, розв'язувати – розв'язати, малювати – намалювати, робити – зробити.*

Борис читав журнал

Борис прочитав журнал

Ніна готувала обід

Ніна приготувала обід

Хлопчик розв'язував задачу

Хлопчик розв'язав задачу

27. РОЗКАЖІТЬ ПРО СТУДЕНТІВ СВОЄЇ ГРУПИ.

(Звідки вони приїхали? Як їх звати? Які вони люди? Ким вони будуть? Чи подобається їм їхній майбутній фах?)

Я зустрів друга. Він недавно приїхав із Одеси.
Я зустрів друга, який недавно приїхав із Одеси.

1. Це студент. Він приїхав із Вінниці.	= Це студент, <i>який</i> приїхав із Вінниці.
2. Це нова студентка. Вона гарно співає.	= Це нова студентка, <i>яка</i> гарно співає.
3. Мені дуже подобається місто. Воно розташоване на Дніпрі.	= Мені дуже подобається місто, <i>яке</i> розташоване на Дніпрі.
4. Мій друг написав вірші. Мені дуже сподобалися ці вірші.	= Мій друг написав вірші, <i>які</i> мені дуже сподобалися.

28. З'ЄДНАЙТЕ ДВА РЕЧЕННЯ В ОДНЕ ЗА ДОПОМОГОЮ СЛОВА *ЯКИЙ*.

З р а з о к: Мій брат навчається в школі. Школа розташована в центрі міста.

Мій брат навчається в школі, *ЯКА* розташована в центрі міста.

1. Ми були в кінотеатрі. Він розташований поряд.
2. Зараз ми читаємо оповідання. Його ми читали вдома.
3. Олена була на вечорі. Вечір був у неділю.
4. Це мої друзі. Вони приїхали з Одеси.
5. Я відпочивав у будинку відпочинку. Він розташований у Буковелі.
6. Я зустрів подругу. Вона вчиться в університеті.

29*. ЗАМІСТЬ КРАПОК НАПИШІТЬ СЛОВО "*ЯКИЙ*" У ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

1. У середу ми розказуватимемо текст, сьогодні ми писали на уроці.
2. Наша група була на екскурсії в школі, розташована в центрі міста.
3. Я купив книги, довго шукав.
4. Ми знаємо всі слова, були в тексті.

5. Ми купуємо газети в кіоску, розташований поряд.
6. Вдома ми вивчимо дієслова, писали на уроці.

30. ДАЙТЕ СТВЕРДНУ ВІДПОВІДЬ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВО "ЯКИЙ" У ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

1. Ви бачили новий фільм? Він недавно йшов у нас у клубі. 2. Ви знаєте мою сестру? Вона працює в бібліотеці. 3. Ви бачили нового викладача? Він був в аудиторії. 4. Ви читали книгу? Ви взяли цю книгу в бібліотеці. 5. Ви зустріли друга? Він був у гуртожитку. 6. Вам подобається шафа? Ми купили цю шафу вчора.

31. ЩО ВІДПОВІСТЬ АНВАР НА ЗАПИТАННЯ СЕРГІЯ ?

- Сергію, що означає "перекладач"?
- Анваре, я думаю, що ти можеш сам сказати. Ти знаєш дієслово "перекладати"?
- Так. Тепер розумію... Перекладач – це людина, яка перекладає.
- Правильно. А тепер скажи, як ти поясниш, хто такий "викладач"?
- Дуже просто. Викладач – це
- А хто такий "слухач"?
- ...
- А що означає слово "перекладачка"?

МОЇ ДРУЗІ БУДУТЬ ІНЖЕНЕРАМИ ТА ЛІКАРЯМИ

Мої друзі – студенти та вчителі	Мої друзі	стануть стали будуть були	студентами вчителями
------------------------------------	-----------	------------------------------------	-------------------------

32. ВІДПОВІДАЙТЕ НА ЗАПИТАННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА, ДАНІ В ДУЖКАХ.

1. Ким стали твої брати? (інженери)
2. Ким вони були? (учні)

3. Ким будуть Марія та Надія? (журналістки)
4. Ким стануть Валід та Анвар? (екологи)
5. Ким були Віктор і Сергій? (студенти)
6. Ким вони стануть? (лікарі)

33. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ І ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ:
КИМ СТАЛИ СЕРГІЙ, ВІКТОР, МАРІЯ, ОКСАНА, МИКОЛА, НАДІЯ?

НАШ КЛАС

Це дуже стара фотографія. Тоді ми ще були учнями і вчилися у шостому класі. Але вже пройшло 15 років. Зараз я можу розповісти, хто ким став.

Сергій та Оксана стали журналістами. Віктор і Микола стали інженерами. Надія і Марія працюють на фабриці робітницями. Мене на цій фотографії немає, тому що я фотографувала. Я і моя подруга Галина стали викладачами.

34. СКАЖІТЬ:

Ким будуть ваші друзі? **Ким вони стали** (працюють)?

Ця таблиця допоможе вам.

Микола	буде став працює	інженером	Сергій і Віктор	стали працюють	викладачами інженерами агрономами будівельниками програмістами економістами лікарями конструкторами
Ніна	буде стала працює	лікарем журналісткою	Ніна і Галина	стали працюють	робітницями журналістками артистками

35*. ЗМІНІТЬ РЕЧЕННЯ ЗА ЗРАЗКОМ.

Зразок: Мої брати працюють агрономами.

Мій брат працює агрономом.

1. Мої сестри стали лікарями. 2. Мої друзі працюють робітниками. 3. Його сини будуть програмістами. 4. Її доньки були студентками. 5. Ці дівчата були робітницями. 6. Ці студенти стали викладачами.

36. СПРОБУЙТЕ ЗРОЗУМІТИ ЗНАЧЕННЯ НОВИХ СЛІВ БЕЗ СЛОВНИКА.

Згадувати – згадати

Я часто згадую, як я приїхав у Кропивницький.

як я познайомився з Віктором.

як я навчався у школі.

Я згадав, де я забув підручник.

як звати викладача.

де я познайомився з Віктором.

Виправляти – виправити

Викладач сказав: "Виправ помилку. Ти написав неправильно".

Я трохи подумав і виправив помилку.

Вирішувати – вирішити.

Сьогодні чудова погода. Ми з друзями вирішили піти в парк.

— Ти вже вирішив, ким хочеш бути?

— Ні, ще думаю.

37. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ І СКАЖІТЬ:

а) Що зрозумів Віктор ?

Сьогодні на уроці вчителька сказала: "Вдома ви напишете твір на тему: "Ким я хочу бути? "

Я ще не знав, ким я хочу бути, і тому вирішив поговорити з татом.

— Тату, ти завжди хотів бути інженером? – запитав я.

— Ні, – відповів тато. – Знаєш, Вікторе, коли я був школярем, у космос полетів Юрій Гагарін. І всі діти хотіли бути космонавтами. Я теж хотів бути космонавтом.

А потім у школу прийшов відомий інженер-будівельник. Він дуже цікаво розповідав, як будують школи, лікарні, будинки, кінотеатри. І тоді всі в класі вирішили стати будівельниками.

Незабаром учителька запросила лікаря, і ми всі захотіли бути лікарями. А потім ще хотіли бути артистами, екологами, агрономами, вченими. Згодом ми зрозуміли, що всі професії потрібні, тому що треба працювати і в полі, і в

лікарні, і на заводі, і на будівництві. А я вирішив стати інженером, тому що мені завжди подобалася математика.

— А чому мама стала вчителькою? Їй подобалось виправляти помилки?

Тут в двері подзвонили. Мама відчинила і здивовано запитала:

— Володя? ...Яременко?...

На порозі стояв молодий льотчик. У нього в руці були червоні троянди.

— Так, це я, Ольго Семенівно.

Потім ми пили чай, їли торт, а я дивився на них і слухав, як вони згадували, хто ким став.

Віктор Свиридов став геологом, а Микола Кучеренко став моряком. Йому завжди подобалось море. А Надія Петренко працює медсестрою. Це її давня мрія.

— А ким став Петро Іваненко? — запитав Володя. — Він гарно малював і завжди хотів стати художником.

— Він став архітектором, — відповіла мама. — Його знають усі в місті, тому що вулиці і будинки, які він спроектував, дуже гарні. А Дмитро Супрун став екологом. Ти пам'ятаєш, він завжди любив природу і землю.

Вони ще довго згадували, хто ким став. А я слухав і думав, що головне — це любити свою професію і добре працювати. Тоді ти дійсно станеш щасливим.

б) Студент, який прочитав цей текст, п о д і л и в його на дві частини. Знайдіть ці частини.

в) Р о з к а ж і т ь, ким хотів бути тато Віктора? Ким він став і чому?

г) Ким стали учні Ольги Семенівни? Які слова і вирази вам потрібні, щоб розказати, ким стали учні, з якими ви навчались у школі?

УРОК №2

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК /ЩО?/	МІСЦЕВИЙ ВІДМІНОК /ДЕ?/
інститут готель пошта земля північ місто море	в інституті у готелі на пошті на землі – <u>I</u> на півночі у місті на морі
музей лекція авдиторія	у музеї на лекції – <u>II</u> в авдиторії
підручник словник гуртожиток будинок куток цирк сад парк аеропорт банк міст шлях дах	у підручнику у словнику у гуртожитку у будинку у кутку у цирку у саду – <u>У</u> у парку в аеропорту у банку на мосту на шляху на даху
гай	у гаю – <u>Ю</u>

г//з універмаг – в універмазі, книга – у книзі

к//ц урок – на уроці, аптека – в аптеці

х//с поверх – на поверсі, рух – у русі

Вживаємо В (У)	Вживаємо НА
в університеті у школі у класі у групі	на факультеті на курсі на уроці на лекції на екзамені на іспиті
у магазині	на заводі на фабриці на пошті на вокзалі
у клубі	на вечорі на мітингу
у музеї	на екскурсії на виставці
у театрі	на виставі на балеті на спектаклі на концерті
у місті, в селі	на вулиці на площі на стадіоні на проспекті на півночі на півдні на заході на сході
у країні	на батьківщині

1. ДАЙТЕ СТВЕРДНУ ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТАННЯ.

1. Володя працює на заводі? 2. Його батько працює на фабриці? 3. Його мама працює в лікарні? 4. Ви купуєте марки на пошті? 5. Улітку ваша сім'я відпочиває на морі? 6. Ваш брат зараз живе на півдні? 7. Ваш друг зараз на роботі? 8. Викладачі зараз на уроці? 9. Ви граєте в футбол на стадіоні? 10. Ви відпочиваєте на перерві?

2. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТАННЯ, ВИКОРИСТАВШИ СЛОВО-ПІДКАЗКУ.

1. Де працює ваш тато? /завод/ 2. Де працює ваша мама? /фабрика/ 3. Де вчиться ваша сестра? /школа/ 4. Де стоїть автобус? /вулиця/ 5. Де люди чекають автобус? /зупинка/ 6. Де зараз сидять студенти? /авдиторія/ 7. Де студенти грають у футбол? /стадіон/ 8. Де ви отримуєте відправлення? /пошта/ 9. Де ви купуєте хліб? /магазин/ 10. Де ви купуєте фрукти? /базар/ 11. Де живе ваш друг? /Полтава/ 12. Де ви відпочиваєте влітку? /Батьківщина/

3. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТАННЯ, ВИКОРИСТАВШИ СЛОВО-ПІДКАЗКУ

1. Де живе його сім'я? /південь/ 2. Де розташована Японія? /схід/ 3. Де розташована Канада? /захід/ 4. Де розташована Фінляндія? /північ/ 5. Де ця сім'я відпочиває влітку? /захід/ 6. Де живуть пінгвіни? /південь/ 7. Де сонце вранці? /схід/

4. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТАННЯ ЗА ЗРАЗКОМ

З р а з о к: – Він працює на фабриці? /школа/

– Ні, він працює не на фабриці, а в школі.

1. Андрій працює на пошті? /бібліотека/ 2. Його сестра працює в поліклініці? /лікарня/ 3. Їхній тато працює на фабриці? /завод/ 4. Їхня мама зараз на роботі? /клуб/ 5. Ви любите відпочивати на заході? /південь/ 6. Діти грають у м'яч у залі? /стадіон/ 7. Ви пишете нові слова на дошці? /зошит/

5. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ.

1. Діти граються в саду чи на вулиці? 2. Вони гуляють у лісі чи в парку? 3. Стіл стоїть у центрі чи в кутку? 4. Ви шукаєте слово в підручнику чи у словнику? 5. Ви обідаєте в кафе чи в гуртожитку? 6. Машина стоїть на мосту чи на березі? 7. Вони грають у шахи в клубі чи в гуртожитку? 8. Ви любите відпочивати в лісі чи на пляжі? 9. Антена розташована на балконі чи на даху? 10. Автобус зараз на зупинці чи в русі? 11. Ви живете в гуртожитку чи на квартирі?

6. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ, ВИКОРИСТАВШИ СЛОВА З ДУЖОК І "АБО".

З р а з о к: – *Де лежить килим? /диван чи підлога/*

– Килим лежить на підлозі.

– Де граються діти? /сад чи парк/

– Діти граються в саду або в парку.

1. Де лежать речі? /шафа чи валіза/ 2. Де висить картина? /стіна чи куток/ 3. Де ви відпочиваєте? /парк чи берег/ 4. Де розташований магазин? /центр чи ріг/ 5. Де працює батько? /банк чи готель/ 6. Де гуляє кіт? /дах чи гай/ 7. Де він ловить рибу? /міст чи берег/ 8. Де сидить ваш товариш? /стіл чи стілець/ 9. Де ви живете? /квартира чи гуртожиток/

7. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ.

1. Де сидять студенти? /лекція/ 2. Де вони вчаться? /авдиторія/ 3. Де ви дивилися місто? /екскурсія/ 4. Де розташований Париж? /Франція/ 5. Де живе його сім'я? /Сирія/ 6. Де живуть ваші батьки? /Йорданія/ 7. Де вони відпочивають влітку? /Італія/ 8. Де живуть кенгуру? /Австралія/ 9. Де рідна мова англійська? /Великобританія/ 10. Де рідна мова арабська? /Сирія/ 11. Де висять картини? /музей/ 12. Де вчиться брат? /ліцей/

8. ЗАПЕРЕЧТЕ: ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ, ВИКОРИСТАВШИ СЛОВА З ДУЖОК.

*З р а з о к : – Ваш брат вчиться в Україні? /Сирія/
– Ні, мій брат вчиться не в Україні, а в Сирії.*

1. Влітку ви відпочиваєте в Данії? /Іспанія/ 2. Її сестра живе в Ірландії? /Шотландія/ 3. Ваш друг вчиться в Норвегії? /Швеція/ 4. Дамаск розташований у Лівані? /Сирія/ 5. Лондон розташований у Франції? /Англія/ 6. Його батьки живуть у Судані? /Нігерія/ 7. Картини висять у театрі? /музей/ 8. Ваш брат вчиться в університеті? /ліцей/

9. ДАЙТЕ СТВЕРДНУ ВІДПОВІДЬ.

1. Ваші друзі зараз у клубі на вечорі? 2. Студенти сидять в аудиторії на лекції? 3. Ви гарно читаєте в класі на уроці? 4. Батько зараз на роботі на заводі? 5. Спортсмени зараз на стадіоні? 6. Дідусь і бабуса живуть у селі на півдні? 7. Ви купуєте продукти в магазині і на базарі?

10. ПРОЧИТАЙТЕ І СКАЖІТЬ, де і коли ви снідаєте, обідаєте, вечеряєте.

Вранці Ніна снідає вдома. Вона обідає в їдальні о другій годині. О сьомій годині вона вечеряє. Сьогодні вона вечеряє у кав'ярні разом із Віктором.

У якому університеті ви вчитеся?
У Центральноукраїнському.

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК		МІСЦЕВИЙ ВІДМІНОК
ЯКИЙ /гуртожиток/?	ЯКЕ /місце/?	У ЯКОМУ /гуртожитку/? НА ЯКОМУ /місці/?
новий другий наш ваш	нове друге наше ваше	новому другому нашому вашому –ОМУ
третій цей сусідній їхній	третє це сусіднє їхнє	третьому цьому сусідньому їхньому –ЬОМУ

НАЗИВНИЙ		МІСЦЕВИЙ
мій твій	моє твоє	моєму твоєму -ЄМУ
його її	його її	його її
Це новий великий гуртожиток. Це моє нове місце.		Я живу в цьому новому великому гуртожитку. Я сиджу на цьому моєму новому місці.

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК	МІСЦЕВИЙ ВІДМІНОК
ЯКА /кімната, лекція/ ?	у (в) /на ЯКІЙ /кімнаті, лекції/
нова	новій
друга	другій
наша	нашій
ваша	вашій - ІЙ
їхня	їхній
ця	цій
остання	останній
моя	моїй
твоя	твоїй
його	його
її	її
Це наша нова кімната.	Ми живемо в нашій новій кімнаті.

11. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ.

1. У якому місті живе ваша сім'я, у великому чи в малому? 2. У якому будинку живе ваш товариш, у новому чи в старому? 3. На якому поверсі ваша кімната, на третьому чи на четвертому? 4. У якому завданні ви зрозуміли не всі слова, в першому чи в другому? 5. На якому уроці ви повторювали правила, на цьому чи на попередньому? 6. У якому будинку живе ваш друг, у цьому чи в сусідньому? 7. На якому спектаклі ви були в театрі, на першому чи на останньому? 8. У якому зошиті ви пишете, у сірому чи в жовтому?

12*. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ СЛОВА З ДУЖОК.

1. У якому місті ви живете? /велике південне місто/ 2. У якому будинку живе ваша сім'я? /гарний старий будинок/ 3. На якому поверсі ваша кімната? /другий поверх/ 4. На якому заводі працює ваш батько? /новий цементний завод/ 5. У якому клубі ви буваєте ввечері? /студентський клуб/ 6. У якому кіоску ви купуєте газети? /сусідній газетний кіоск/ 7. У якому залі ви граєте в

волейбол? /великий спортивний зал/

13. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТАННЯ.

1. У якій аудиторії ви сидите, у великій чи в малій? 2. На якій сторінці ця вправа, на шостій чи сьомій? 3. У якій кімнаті живе студент, у новій чи в старій? 4. У якій газеті ви читали про футбол, у сьогоднішній чи у вчорашній? 5. На якій вулиці розташована книгарня, на цій чи на сусідній? 6. На якій зупинці розташована бібліотека, на наступній чи на останній? 7. На якій полиці лежить словник, на моїй чи на вашій? 8. У якій руці у вас ручка, у правій чи в лівій?

14*. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТАННЯ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ СЛОВА З ДУЖОК.

1. На якій вулиці розташований ваш гуртожиток? /широка гарна вулиця/
2. У якій кімнаті ви живете? /велика світла кімната/ 3. У якій їдальні ви обідаєте? /наша студентська їдальня/ 4. У якій бібліотеці ви берете підручники? /наша університетська бібліотека/ 5. На якій фабриці працює мама? /нова кондитерська фабрика/ 6. На якій зупинці розташований вокзал? /наступна тролейбусна зупинка/

15. ПОМІРКУЙТЕ І ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТАННЯ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ СЛОВА З ДУЖОК.

1. На якому факультеті ви вчитеся? /підготовчий/ 2. На якому факультеті вчиться ваш друг? /історичний/ 3. У якому університеті вчиться ваш брат? /медичний/ 4. У якій кімнаті він живе? /велика/ 5. У якому місті живуть ваші батьки? /гарне/ 6. У якій школі вчиться ваша сестра? /середня/ 7. На якому поверсі розташована бібліотека? /перший/ 8. На якому стадіоні були змагання? /міський/ 9. На якій сторінці розташована п'ята вправа? /восьма/ 10. На якому курсі вчиться ваш друг? /третій/

16. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ СЛОВА ДЛЯ ДОВІДКИ.

1. Ви знаєте, у якій аудиторії зараз лекція?
2. Ви знаєте, на якому поверсі розташована ця аудиторія?
3. Ви знаєте, у якій шафі стоять словники?
4. Ви знаєте, у якому магазині можна купити зошити?
5. Ви знаєте, на якому факультеті викладає цей професор?
6. Ви знаєте, на якій площі стоїть пам'ятник?
7. Ви знаєте, на якому вечорі вони познайомилися?

Слова для довідки: вчорашній, центральний, третій, шостий, універсальний, будівельний, цей.

17. ПОСТАВТЕ ЗАПИТАННЯ ДО ДАНИХ ВІДПОВІДЕЙ.

1. ...?
– Ми живемо в новому гуртожитку.
2. ...?
– Я навчаюся на агрономічному факультеті.
3. ...?
– Петро вчиться на четвертому курсі.
4. ...?
– Ольга працює на шоколадній фабриці.
5. ...?
– Її сестра працює в середній школі.
6. ...?
– Раніше моя сім'я жила в маленькому південному селі.

18. ВСТАВТЕ ЗАМІСТЬ КРАПОК ВІДПОВІДНИЙ ЗАЙМЕННИК.

З р а з о к : Це наш гуртожиток. У... гуртожитку живуть студенти.

У нашому гуртожитку

1. Це мій рюкзак. У ... рюкзаку лежать зошити і підручники.
2. Це твій стіл. Мій словник лежить на ... столі.
3. Це наша лабораторія. У ... лабораторії стоять столи та стільці.
4. Це ваш будинок. Хто живе у ... будинку?
5. Це його зошит. У ... зошиті є помилки.

6. Це її кімната. У ... кімнаті велике вікно.
7. Це їхній клуб. Ми були на концерті в ... клубі.

19. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ І СКАЖІТЬ:

а/ де вчиться Ахмед?

У нашій групі всі студенти люблять спорт. Сьогодні у спортивному залі зустрічаються кращі спортивні команди.

- Ахмеде! Куди ти так поспішаєш?
- Іду вболівати. Сьогодні грають у футбол.
- А хто грає?
- Студенти, які вчаться на нашому факультеті, і студенти з Києва.
- А де вони грають?
- У другому залі.
- Де? У якому залі?
- У другому спортивному залі. Він розташований на першому поверсі. Хочеш піти зі мною?
- Ні, зараз я не можу. Я повинен взяти книги в нашій університетській бібліотеці. Я трішки спізнюся.
- Приходь! По-моєму, це буде цікава гра.
- Так, я знаю, у Київському університеті сильна команда.
- Наші інженери теж добре грають. Ти знаєш, у нашій команді грає Хумам. Він сильний спортсмен.
- Який Хумам?
- Студент. Ти не знаєш його? Він такий високий, веселий. Він вчиться на третьому курсі.
- А! Згадав! Він раніше жив із тобою в одній кімнаті в четвертому гуртожитку.
- Так, правильно. Приходь! Я чекатиму на тебе. Будемо разом уболівати.
- Гаразд.

б/ В і д п о в і д а й т е на запитання письмово.

1. Де гратимуть студенти?
2. Чому приїхали студенти з Києва?

3. Де навчаються студенти, які гратимуть у футбол?

4. Чому Ахмед добре знає Хумама?

в/Р о з к а ж і т ь, що ви дізналися про Хумама, про Ахмеда.

На якому факультеті вони вчаться? У якій групі? Ким стануть? Як ви гадаєте, чи добре Хумам грає у футбол? Чому?

г/С к а ж і т ь :

У вашій групі студенти люблять спорт? Який? /волейбол, футбол, баскетбол, хокей/

На вашому факультеті є спортивні команди? Які?

Студенти займаються ДЕ? ЧИМ?
Студенти займаються на стадіоні спортом.
Вони займаються на уроці мовою.

Студенти
навчаються
в аудиторії

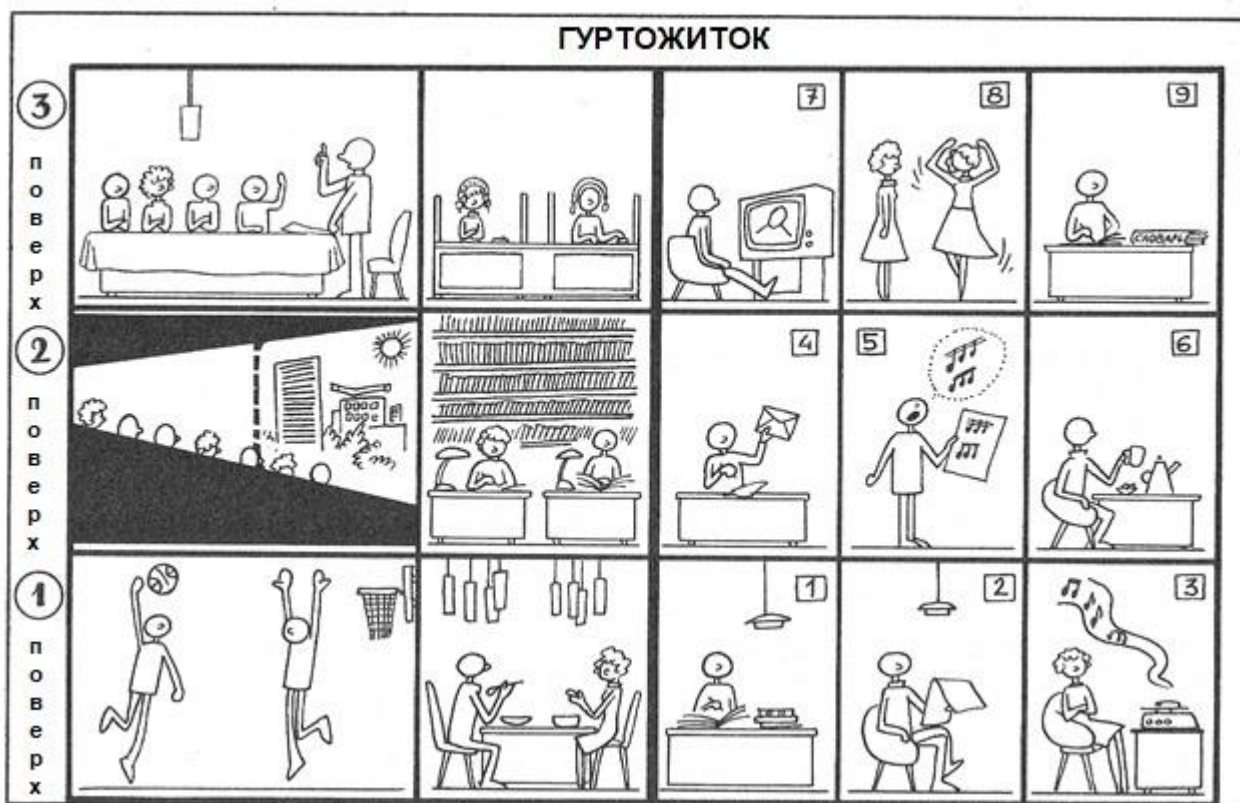
Студенти займаються
у фонетичній лабораторії
фонетикою

Студенти займаються
в читальному залі
читанням

20. ПОДИВІТЬСЯ НА МАЛЮНОК.

а/ С к а ж і т ь /напишіть/, де зараз студенти і що вони роблять.

б/ У т о ч н і т ь поверх, де розташована потрібна вам кімната, аудиторія, лабораторія, кімната відпочинку.

в/ П р о ч и т а й т е діалог, намагайтеся зрозуміти значення нового слова без словника.

– Скажіть, будь ласка, тут живе Віктор?

– Ні, ви помилилися. Він живе не в цій кімнаті, а в сусідній.

– Вибачте.

/помилятися – помилитися – помилка/

21. ПОРІВНЯЙТЕ:

причина	наслідок
Він хоче стати інженером, <u>бо</u> його брати – інженери. Антон не був на екскурсії, <u>тому що</u> був хворий.	Його брати – інженери, <u>тому</u> він теж хоче стати інженером. Антон був хворий, <u>тому</u> він не був на екскурсії.

а/ С к л а д і т ь із двох речень одне, використавши сполучник "БО" або "ТОМУ ЩО".

З р а з о к: – Я не піду в кіно. Я вже дивився цей фільм.

– Я не піду в кіно, бо я вже дивився цей фільм.

1. Іван не був у школі. Він був хворий.
2. Він не вчив уроки. У нього боліла голова.
3. Олена спізнилася вчора на урок. Вона пізно встала.
4. Я хочу їсти. Я ще сьогодні не обідав.
5. Хосе гарно говорить українською мовою. Він жив два роки в Києві.

б/ С к л а д і т ь із двох речень одне, використавши сполучник "ТОМУ".

З р а з о к: – Ганна не йде в кіно. Вона вже дивилася цей фільм.

– Ганна вже дивилася цей фільм, тому вона не йде в кіно.

22. ТРАНСФОРМУЙТЕ РЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАЙТЕ ПРИ ЦЬОМУ СПОЛУЧНИК "ТОМУ ЩО" або "БО".

1. Ганна багато займається, тому вона гарно читає англійською мовою.
2. Він не читав удома текст, тому він погано відповідав на уроці.
3. Сьогодні він пізно встав, тому не встиг поснідати.
4. Учора я був зайнятий, тому я не був на вечорі.
5. У суботу була погана погода, тому ми весь день сиділи вдома.
6. У мене болить нога, тому я не буду грати в футбол.
7. Я забув гроші, тому не купив квитки в театр.

23. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТАННЯ.

З р а з о к: – Чому ви не були вчора на стадіоні?

– Я не був учора на стадіоні, тому що в мене боліла голова.

1. Чому він не був сьогодні на лекції?
2. Чому він не купив цей словник?
3. Чому вони пізно повернулися додому?
4. Чому ти не зателефонував мені вчора?
5. Чому вона погано склала екзамен?
6. Чому він не був на дискотеці?

24. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ, ОБМІРКУВАВШИ ПРИЧИНУ І НАСЛІДОК ДІЇ.

1. Учора він не був у басейні, тому що ... 2. Учора вона не була на уроці, тому 3. Він погано говорить українською мовою, тому що 4. Вона погано відповідала уроку, тому 5. Ми вивчаємо українську мову лише 4 місяці, тому 6. Він гарно говорить англійською мовою, тому що ... 7. Їй дуже подобається балет, тому ... 8. У неділю він не ходив у бібліотеку, тому що ...

25. ПРОЧИТАЙТЕ НОВІ СЛОВА, ВИЗНАЧТЕ ЇХНЄ ЗНАЧЕННЯ.

а/ Н а я к і запитання вони відповідають?

Економіка – економіст – економічний;
математика – математик – математичний;
агрономія – агроном – агрономічний;
медицина – медик – медичний;
будівництво – будівельник – будівельний.

б/ В ж и в а й т е ці слова в діалогах.

*З р а з о к: Мені подобається економіка. Я хочу стати економістом,
тому я навчатимусь на економічному факультеті.*

в/ П р о ч и т а й т е речення. З'ясуйте, де вчаться студенти.

З р а з о к: – Олена буде агрономом.

– Отже, Олена вчиться в агрономічному інституті?

*– Ні, вона вчиться в Центральнотехнічному університеті
на агрономічному факультеті.*

1. Тетяна буде медиком. 2. Віктор стане математиком. 3. Хорхе буде
будівельником. 4. Мої друзі хочуть стати агрономами.

г/ А ким хочете стати ви?

26. ПРОЧИТАЙТЕ КАЗКУ.

Смачна риба

В одному селі жили мати і син. Щодня мати працювала в полі, а син сидів удома. Він був дуже ледачий і не любив працювати. Одного разу мати цілісінський день працювала в полі, а син сидів удома, дивився у вікно, кутив, лежав на ліжку. Увечері, коли мати повернулася додому, син сказав:

– Я дуже хочу їсти.

Мати приготувала рибу і запросила сина вечеряти. Син з'їв один шматок і сказав:

– Я не хочу їсти цю рибу, тому що вона несмачна.

Мати нічого не відповіла і продовжувала їсти. Наступного дня вона сказала:

– Сьогодні ти теж працюватимеш у полі.

Цілий день вони працювали. Ввечері, коли вони повернулися додому, мати дала вчорашню рибу. Син швидко з'їв усе і сказав:

– Яка сьогодні смачна риба!

Мати засміялась і запитала сина:

– А знаєш, чому риба сьогодні смачна?

а/ С к а ж і т ь, що робила мати щодня? А що щодня робив її син? Чим він займався іноді?

б/ А ви можете п о я с н и т и, чому на другий день син з'їв усю рибу і сказав, що риба дуже смачна?

ЯК ЧАСТО? +	НЕДОКОНАНИЙ вид дієслова
щодня часто іноді завжди	працювати робити допомагати стомлюватися

в/ Д о п о в н і т ь таблицю.

27. РОЗКАЖІТЬ ПРО СВІЙ ТИЖДЕНЬ:
що ви робите щодня, а що іноді тощо.

Де лежать книжки? Книжки лежать на столах . Де ви займаєтесь? Ми займаємося в аудиторіях .

28. ЧИТАЙТЕ.

В и п и ш і т ь слова, які відповідають на запитання "ДЕ". Який це відмінок?

1. Зараз урок. Студенти сидять в аудиторіях. Вони пишуть у зошитах нові слова. На столах лежать книжки і словники. Студенти шукають у словниках незнайомі слова.

2. Улітку туристи були в Києві. Вони були на заводах і фабриках, у музеях і на виставках, вони дивилися спектаклі в театрах. Кілька разів вони побували на концертах.

29. ТРАНСФОРМУЙТЕ РЕЧЕННЯ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к: Книжки лежать на столі.

Книжки лежать на столах.

1. Студенти сидять у класі. 2. Картини висять на стіні. 3. Робітники працюють на заводі і на фабриці. 4. Ми купуємо книги у книгарні і в кіоску. 5. Студенти були в театрі. 6. У листі мій батько запитує, як я живу. 7. Ми читали статті в газеті. 8. Студенти живуть у гуртожитку. 9. Ми дивимося незнайомі слова в словнику.

30. ЗАПИШІТЬ РЕЧЕННЯ, ЗМІНЮЮЧИ МІСЦЕВИЙ ВІДМІНОК ОДНИНИ НА МНОЖИНУ.

1. Інтерв'ю з космонавтом ми читали в книжці та в газеті. 2. У листі мама запитує, як моє здоров'я. 3. Ми дивимося фільми в кінотеатрі. 4. Ми робимо вправи на уроці в аудиторії.

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК	МІСЦЕВИЙ ВІДМІНОК
ЯКІ /що/?	У/В /НА/ ЯКИХ?
нові факультети	на нових <u>-ИХ</u> факультетах
ці аудиторії	у цих аудиторіях
вчорашні газети	у вчорашніх <u>-ІХ</u> газетах
мої зошити	у моїх <u>-ЇХ</u> зошитах

31. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ СЛОВА, ДАНІ В ДУЖКАХ.

1. У яких школах вчать діти? /нові школи/ 2. У яких класах вони займаються? /великі світлі класи/ 3. У яких будинках живуть робітники? /великі багатоповерхові будинки/ 4. У яких газетах ви прочитали новини? /вчорашні вечірні газети/ 5. У яких передачах розповідатимуть сьогоднішні новини? /сьогоднішні вечірні та завтрашні ранкові передачі/

32*. ВІДПОВІДАЙТЕ НА ЗАПИТАННЯ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ
СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ З ПРАВОЇ КОЛОНКИ І
ПРИЙМЕННИКИ " У ("В"), "НА".

1. Де навчаються студенти?	різні інститути й університети
2. Де вони слухають лекції?	великі аудиторії
3. У яких будинках живуть робітники?	нові багатоповерхові будинки
4. Де вони займаються спортом?	стадіони і спортивні зали
5. Де живуть студенти?	студентські гуртожитки
6. Де вони відпочивають увечері?	молодіжні клуби
7. Де вони працюють влітку на практиці?	різні заводи і фабрики
8. Де студенти купують книги?	книгарні
9. Де вони купують газети і журнали?	газетні кіоски

33. ТРАНСФОРМУЙТЕ ПІДКРЕСЛЕНІ СЛОВА У ФОРМУ МНОЖИНИ.
ЗАПИШІТЬ РЕЧЕННЯ В НОВОМУ ВАРІАНТІ.

1. Мої друзі вчаться в Центральноукраїнському національному університеті. 2. Вони живуть у новому гуртожитку. 3. Улітку вони відпочивають у південному місті. 4. Студенти працюють у фізичній лабораторії. 5. У мене немає помилок у домашній роботі.

34. ЗАВЕРШІТЬ РЕЧЕННЯ І ЗВЕРНІТЬСЯ
ІЗ ЗАПИТАННЯМ ДО ТОВАРИША.

1. Скажіть, будь ласка, на якому поверсі ... ? 2. Скажіть, будь ласка, на якій сторінці... ? 3. Ви не знаєте, у якій кімнаті...? 4. Ви не знаєте, у якій аудиторії...? 5. Я хочу знати, на якій вулиці ... ? 6. Я не знаю, у якому гуртожитку? 7. Скажіть, будь ласка, у яких зошитах ...? 8. Цікаво, у яких групах ...? 9. Я хочу знати, у яких магазинах...? 10. Я не можу зрозуміти, у яких словах ... ?

35. МЕНІ ПОДОБАЄТЬСЯ УНІВЕРСИТЕТ, У ЯКОМУ Я НАВЧАЮСЬ

На фотографії ви бачите <u>університет</u>. <u>У цьому університеті</u> вчиться мій друг. Мені подобається <u>ця вулиця</u>. <u>На цій вулиці</u> я живу. Це домашнє завдання. <u>У цьому домашньому завданні</u> немає помилок. Мої друзі вчатьсЯ в різних містах. <u>У цих містах</u> я ще не був.	– На фотографії ви бачите університет, <u>у якому</u> вчиться мій друг. – Мені подобається ця вулиця, <u>на якій</u> я живу. – Це домашнє завдання, <u>у якому</u> немає помилок. – Мої друзі вчатьсЯ в різних містах, <u>у яких</u> я ще не був.
--	---

36. ІЗ ДВОХ РЕЧЕНЬ ПОБУДУЙТЕ ОДНЕ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ СЛОВО "ЯКИЙ" У ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

1. Як називається готель? У цьому готелі ви зараз живете. 2. Ось фотографія. На цій фотографії ви бачите моє рідне місто. 3. Це моє місце. На цьому місці я завжди сиджу. 4. Це аудиторії. У цих аудиторіях ми завжди займаємося. 5. Ось наші книги. У цих книгах багато вправ і малюнків. 6. Це нова школа. У цій школі вчатьсЯ мої брати. 7. Це наш університет. Я навчаюся зараз у цьому університеті. 8. Недавно я прочитав книгу. У цій книзі є цікава інформація. 9. Це легке завдання. У цьому завданні не можна робити помилки. 10. Цей будинок збудував мій батько. У цьому будинку зараз живе наша сім'я.

37. СКЛАДІТЬ ІЗ ДВОХ РЕЧЕНЬ ОДНЕ, ВИКОРИСТАВШИ СЛОВО "ЯКИЙ" У ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

1. Марко купив газети в кіоску. Там продають українську й іноземну

пресу. 2. Вчора ми читали текст. У цьому тексті було багато інформації. 3. Ми з Іваном були в театрі. У цьому театрі працює мій брат. 4. Студент загубив сумку. У сумці були зошити і книги. 5. Де валіза? У валізі лежать мої речі.

38. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ.

1. Ось університет, у якому 2. Ось кімната, у якій.....
3. Це вікно, на якому 4. Це аудиторії, у яких..... 5. Це факультети, на яких..... 6. Ви бачите музей, у якому..... 7. Де розташована вулиця, на якій....? 8. Де мій зошит, у якому.....? 9. Ви не знаєте, на якому факультеті..... ? 10. Цікаво, на якій вулиці.....? 11. Скажіть, на якому тролейбусі....? 12. Дайте, будь ласка, книгу, у якій..... 13. Повторіть, будь ласка, речення, у якому 14. Напишіть ще раз слова, у яких 15. Повторіть ще раз завдання, у якому..... 16. Покажіть, будь ласка, фотографії, на яких.....

39.ЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

Міська вулиця

Я живу в невеликому місті на центральній вулиці. Вулиця наша пряма і широка. На правому боці вулиці ростуть гарні каштани, тому наша вулиця особливо чарівна, коли ці дерева цвітуть.

На обох боках вулиці стоять високі багатоповерхові будинки. На їхніх перших поверхах розташовані продуктові, господарчі та промтоварні магазини, фотоательє, ательє мод, кав'ярня, побутові майстерні, у яких можна відремонтувати парасольку і праску, вставити блискавку у валізу.

Найкращий будинок на нашій вулиці – краєзнавчий музей. Це невелика старовинна споруда, але дуже гарна. На лівому боці вулиці є дитячий садок, школа, кінотеатр, у

дворах – дитячі майданчики.

По вулиці ходять тролейбуси й автобуси. На розі вулиці й на зупинках розміщені газетні кіоски, де ми купуємо газети і журнали. Мені подобається наша вулиця, бо вона гарна і затишна.

а/ Д а й т е в і д п о в і д і на запитання.

1. Де живе автор оповідання? 2. Змалюйте вулицю, на якій він живе. 3. Що розташоване на перших поверхах будинків? А що розташоване в дворах? 4. Де можна відремонтувати речі? 5. Яка споруда вулиці найкраща? 6. Які ще споруди є на цій вулиці? 7. Де розміщені газетні кіоски?

б/ Р о з к а ж і т ь про вулицю, на якій ви живете.

УРОК №3

На вечорі студенти виконували український народний танець гопак і співали українську народну пісню.

Учора ми бачили відомого українського вченого Бориса Патона.

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК			ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК
Чоловічий рід	що? ЦЕ хто?	університет студент учитель Андрій	Я бачив що? університет кого? студента <u>-А</u> учителя <u>-Я</u> Андрія <u>-Я</u>
Середній рід	ЦЕ що?	обличчя вікно	Я намалював що? обличчя вікно
Жіночий рід	що? ЦЕ хто?	кімната стаття студентка учениця	Я бачив що? кімнату <u>-У</u> статтю <u>-Ю</u> кого? студентку ученицю
Множина	Це що?	університети міста вулиці музеї	Я сфотографував що? університети міста вулиці музеї

1. ПОРІВНЯЙТЕ ЦЮ ТА НАСТУПНУ ТАБЛИЦЮ.

Доповніть їх власними прикладами.

Використовуйте дієслова:

малювати – намалювати КОГО?

фотографувати – сфотографувати ЩО?

вивчати – вивчити

повторювати – повторити ЩО?

пояснювати – пояснити

одержувати – одержати

купувати – купити

учити – вивчити ЩО?

збирати – зібрати
перекладати – перекласти

ЩО?

	НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК		ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК
Чоловічий рід	Це /який?/	наш університет новий студент	який? наш університет Я бачив якого? нового студента
Середній рід	Це /яке?/	велике вікно гарне обличчя	яке? велике вікно Я намалював яке? гарне обличчя
Жіночий рід	Це /яка?/	моя нова кімната хороша студентка	яку? мою нову кімнату Я бачив яку? хорошу студентку
Множина	Це /які?/	нові університети великі міста мої вулиці	які? нові університети Я сфотографував великі міста свої вулиці

2. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ.

1. Який диктант ви писали сьогодні, довгий чи короткий? 2. Яку вправу ви пишете, складну чи легку? 3. Яке завдання виконує ваш друг, цікаве чи нецікаве? 4. Яку газету він купує, сьогоднішню чи вчорашню? 5. Яке пальто він купив, зимове чи літнє? 6. Якого брата він давно не бачив, старшого чи молодшого? 7. Яку студентку ви зустріли, знайому чи незнайому? 8. Якого письменника запросили на вечір, відомого чи нового?

3. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ СЛОВА-ПІДКАЗКИ.

1. Який будинок ви бачите? /новий сірий/ 2. Який фільм ви дивилися вчора? /новий художній/ 3. Яку газету читає Борис? /сьогоднішня/ 4. Яку дівчину він зустрів? /знайома молода/ 5. Якого викладача ви зустріли? /наш добрий/ 6. Якого юнака ви бачили в коридорі? /високий серйозний/

4. ПОСТАВТЕ ЗАПИТАННЯ ДО ПІДКРЕСЛЕНИХ СЛІВ.

1. Я купив чорний костюм. 2. Він читає цікавий роман. 3. Вона купила чорну сукню. 4. В автобусі я зустрів знайомого викладача. 5. Я давно не бачив старшого брата. 6. Він читає вечірню газету. 7. Ми слухаємо останні новини. 8. Він уже розв'язав цю складну задачу. 9. Учитель пояснює домашнє завдання.

5. ДАЙТЕ СТВЕРДНУ ВІДПОВІДЬ

*З р а з о к : – Ви дивилися цей фільм?
– Так, я дивився цей фільм.
– Так, ми дивилися цей фільм.*

а/ 1. Ви читали цей журнал? 2. Ви робили це завдання? 3. Ви знаєте це слово? 4. Ви прочитали цю книгу? 5. Ви чули цю інформацію? 6. Ви вже знаєте ці новини?

б/ 7. Ви знаєте мою адресу? 8. Ви бачили наш гуртожиток? 9. Ви взяли мою книгу? 10. Ви бачили нашу бібліотеку? 11. Ви знаєте цю студентку? 12. Ви бачили сьогодні цього студента? 13. Ви знаєте цього лікаря? 14. Ви любите цього артиста?

в/ 15. Ви пам'ятаєте мою сестру? 16. Ви знаєте мого брата? 17. Ви бачили нашого вчителя? 18. Ви привітали вашу знайому?

6. ВСТАВТЕ ЗАМІСТЬ КРАПОК ЗАЙМЕННИКИ "МІЙ", "ТВІЙ", "НАШ", "ВАШ" У ВІДПОВІДНІЙ ФОРМІ.

- а/ 1. – Ти знаєш сестру? – Так, я знаю сестру.
2. – Ви знаєте нову студентку? – Так, знаємо....
3. – Де книжка? Ти бачив книжку? – Ні, я не бачив книжку.
4. – Ви знаєте друга? – Так., я добре знаю друга.
5. – Можна взяти ручку? 6. – Можна взяти словник?
б/ 1. – Ви знаєте батька? – Так, я знаю батька.
2. – Ви знаєте нову студентку? – Так, ми добре знаємо ... нову

студентку.

3. Я не бачив.... молодшого брата.
4. Можна взяти книгу?
5. Можна подивитися фотографію?
6. Можна сфотографувати групу?

7. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ СЛОВА З ДУЖОК.

1. Що ви зараз читаєте? /одна цікава книжка/ 2. На кого ви чекаєте тут? /мій давній друг/ 3. Що він читав у цьому журналі? /остання стаття/ 4. Кого ви любите слухати? /цей лектор/ 5. Кого ви бачили по телевізору? /новий чемпіон і юна спортсменка/ 6. Кого вона зустріла вчора? /молодша сестра/ 7. Що він виконував на вечорі? /українська народна пісня/ 8. Що намалював ваш молодший брат? /наш будинок/

8. ПРОЧИТАЙТЕ ЗРАЗКИ І З'ЯСУЙТЕ, ЯКИЙ ФІЛЬМ /СПЕКТАКЛЬ/ ДИВИВСЯ ВАШ СПІВРОЗМОВНИК, ЯКУ КНИГУ ВІН ПРОЧИТАВ

З р а з к и:

1. – *Учора я дивився фільм.*
– *Який?*
– *Український фільм "Роксалана".*
2. – *Уранці я бачив студента.*
– *Якого?*
– *Нашого нового студента із Судану.*
3. – *Сьогодні я бачив Оксану.*
– *Яку?*
– *Нашу нову студентку, яка живе на нашому поверсі.*
4. – *Я збираю марки.*
– *Які?*
– *Наші та іноземні.*

9. КОГО СФОТОГРАФУВАВ КОРЕСПОНДЕНТ,

а/ якщо він показує фотографії і говорить:

1. – Це відомий український письменник Мирослав Дочинець.
 2. – Це відома українська гімнастка і чемпіонка світу Ганна Безсонова.
 3. – Це кращий український футболіст і заслужений тренер України Андрій Шевченко.

4. – Це прекрасна українська актриса Ада Роговцева.
 5. – Це перший український космонавт Леонід Каденюк.
 6. – Це український державний діяч і колишній боксер Віталій Кличко.

б/ Кого ще сфотографував кореспондент, якщо, показуючи фото, він говорив: *кращий молодий інженер, заслужений артист України, краща українська співачка, молода спортивна команда, кращий архітектор міста, молода робітниця фабрики.*

в/ Що туристи фотографують у вашому рідному місті?

г/ Що ви сфотографували чи хочете сфотографувати у Кропивницькому?

10. ЯК ВИ ПОЗНАЙОМИТЕ ЛЮДЕЙ?

ЙОГО	
ЇЇ	ЗВАТИ...
МОГО БРАТА	
МОЮ СЕСТРУ	

– Pozнайомтесь. Його звати Максим. А цього студента звати Дмитро.
 Її звати Олена. А цю дівчину звати Людмила.

НАЗИВНИЙ відмінок /ХТО?/	ЗНАХІДНИЙ відмінок /КОГО? /	
я	Він фотографує	мене
ти		тебе
він		його
вона		її
ми		нас
ви		вас
вони		їх

11. ПРОЧИТАЙТЕ ДІАЛОГ І СКАЖІТЬ:

а/ Хто запросив Олену на концерт? Де і коли вони зустрінуться?

– Олено, я хочу запросити тебе на концерт. У мене є квитки.

– Дякую. Із задоволенням. А хто виступатиме?

– Ми подивимося українські народні танці. Виступає заслужений

ансамбль українського танцю "Ятрань".

– Де і коли ми зустрінемося, Василю?

– О шостій, у гуртожитку.

– Домовилися.

б/ З а п р о с і т ь свого друга або подругу на вечір / у кіно, в театр, у музей, на концерт/. Домовтеся, де і коли ви зустрінетеся. Напишіть діалоги.

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК	ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК	
Хто це?	Про кого розповідає студент?	
Це наш декан. Це наша вчителька.	Студент розповідає	про наш <u>ого</u> декан <u>а</u> . про нашу вчительку.
Що це?	Про що розповідає студент?	
Це спортивний клуб. Це нова їдальня. Це домашнє завдання.	Студент розповідає	про спортивний клуб. про нову їдальню. про домашнє завдання.

Порівняйте:

куди? що?	про що?
Я йду в четвертий гуртожиток. Я бачу четвертий гуртожиток. Я їду в бібліотеку. Я роблю нове завдання.	Я розкажу про четвертий гуртожиток. Я хочу розповісти про цю бібліотеку. Я розповім про нове завдання.

12. ДОПОВНІТЬ ТАБЛИЦЮ ВЛАСНИМИ ПРИКЛАДАМИ.

Використайте для цього дієслова:

писати говорити думати розповідати запитувати згадувати мріяти дізнатися довідатися	ПРО КОГО? ПРО ЩО?
---	----------------------

13. ПОДИВІТЬСЯ НА МАЛЮНКИ І СКАЖІТЬ: ЩО РОБЛЯТЬ СТУДЕНТИ ?

14. ЧИТАЙТЕ.

Це мій брат Іван.

Я говорю про Івана.

Я говорю про СВОГО брата.

Це твій брат Юрко.

Ти розповідаєш про Юрка.

Ти розповідаєш про СВОГО брата.

Це його брат Сашко.

Він думає про Сашка.

Він думає про СВОГО брата.

Це її брат Максим.

Вона пише про Максима.

Вона пише про СВОГО брата.

Це наш батько Петро.

Ми згадуємо про СВОГО батька.

Це ваш дідусь Павло.

Ви згадуєте про СВОГО дідуся.

Це їхній брат Сергій.

Вони запитують про Сергія.

Вони запитують про СВОГО брата.

15. ВИКОНАЙТЕ ВПРАВУ ЗА ЗРАЗКОМ:

З р а з о к: Це моя країна. Я розповідаю про СВОЮ країну.

Це твоє місто. Ти думаєш, про СВОЄ місто.

Це наш факультет. Ми говоримо про СВІЙ факультет.

Це наш декан. Ми згадуємо про СВОГО декана.

1. Це його сестра. Він розповідає про сестру. 2. Це її робота. Вона говорить про роботу. 3. Це їхній дім. Вони думають про дім. 4. Це мій зошит. Я пишу у зошиті. 5. Франція – його країна. Він часто думає про країну. 6. Це твій друг? Розкажи про друга. 7. Це наша аудиторія. Ми завжди займаємося у аудиторії. 8. Це ваша лабораторія. Ви щодня займаєтесь у лабораторії. 9. Це його сім'я. Він розповідає про сім'ю.

16. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ СЛОВА З
ДУЖОК ТА ЗАЙМЕННИК «СВІЙ» У ВІДПОВІДНІЙ ФОРМІ.

1. Про кого ви говорите? /мій кращий друг/ 2. Про що він розповідає?
/його нова робота/ 3. Про кого вони думають? /їхній новий учитель/ 4. Про що
вона запитує? /її майбутня робота/ 5. Про що ви говорите? /наш підготовчий
факультет/ 6. Про кого вона розповідає? /її добра мама/ 7. Про що ми пишемо
додому? /наша інтернаціональна група/

17. ЧИТАЙТЕ. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ, ВЖИВАЮЧИ
ЗАЙМЕННИКИ "ЙОГО", "ЇЇ", "СВІЙ".

1. Це Галя. Це її зошит. У чиєму зошиті пише Галя? У чиєму зошиті є
помилки?

2. Це Віктор. Це його кімната. У чий кімнаті сидить Віктор? У чий
кімнаті сиділи ми?

3. Це Борис. Це його сестра. Про чию сестру говорить Борис? Про чию
сестру говоримо ми?

4. Це Олена. Це її сім'я. Про чию сім'ю розповідає Олена? Про чию сім'ю
говоримо ми?

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК /хто? /	ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК / про кого?/
я	про мене
ти	про тебе
він	про нього
вона	Він думає про неї
ми	про нас
ви	про вас
вони	про них

18. ЗАПИТАЙТЕ У ВАШИХ ДРУЗІВ, ЧИ Є В НИХ БРАТИ, СЕСТРИ, ДРУЗІ ТА ПОПРОСІТЬ РОЗПОВІСТИ ПРО НИХ.

З р а з о к : – Андрію, у тебе є друзі?

– Так, є.

– Розкажи про них, будь ласка.

– Я розповім про свого кращого друга.

– Я слухатиму про нього з задоволенням.

19. ЗВЕРНІТЬСЯ З АНАЛОГІЧНИМ ЗАПИТАННЯМ.

З р а з о к : – Де ти був? Сергій запитував про тебе.

– Ти не знаєш, де Галя? Сергій запитував про неї.

Який фільм? Фільм "Земля".	= Про що фільм? Фільм про Землю.
Яка стаття? Стаття "Космос".	= Про що стаття? Стаття про космос.
Які передачі? Передачі "Спорт"	= Про що передачі? Передачі про спорт.

20. ПРОЧИТАЙТЕ ГАЗЕТНІ ЗАГОЛОВКИ І СКАЖІТЬ :

Про що пишуть кореспонденти в цих статтях?

"Нова вакцина", "Спортивне життя", "Кращий молодий шахіст",
"Міжнародні новини", "Погода", "Нова професія", "Новорічне свято".

21. ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ, ПРО ЩО РОЗПОВІДАЮТЬ ТЕЛЕПЕРЕДАЧІ?

а) Користуйтеся словами: передача, програма, фільм /про кого? про що?/.

Програма передач

07.00 Гімнастика.	09.25 Реклама.
07.10 Людина і земля.	09.30 Музичні хіти
07.40 Новини.	09.50 Мультфільм "Ранкова пісенька"."
08.00 Прогноз погоди.	10.00 Українська література.
08.10 Україна аграрна.	<i>"Сонячна машина" В.Винниченка.</i>
08.25 Комп'ютер "Х".	

- б) Візьміть програму передач і виберіть, які передачі вам подобаються.
- в) Розкажіть, про що вони розповідають?

22. ПЕРЕКАЖІТЬ УСМІШКИ.

Ти думав про мене?

- Ти думав про мене влітку?
- Авжеж, я думав про тебе, адже ти взяла навесні мої олівці і не повернула їх.

Про що вони говорять?

Маленькі діти говорять про тата і маму: "Спочатку вони вчили нас ходити і говорити, а зараз говорять, що треба сидіти спокійно і мовчати".

23. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

а/ Розкажіть, про що думає молодий письменник?

Нове оповідання

Молодий письменник хоче написати оповідання. Але про що? Вночі він не спить, а думає.

Він думає про свого героя – інженера Степана Іваненка. Він думає про дівчину, яку кохає Степан, про місто, де живуть герої, про завод, на якому вони працюють.

Дівчина теж кохає Степана, але вона не займається спортом.

А Степан – спортсмен. Він дуже любить спорт. Любить плавати на човні, кататися на ковзанах, але йому не подобається музика, яку любить дівчина.

А потім ...

б) П р и д у м а й т е кінець оповідання.

24. ЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

Три хлібини

Один ще не зовсім старий чоловік щодня купував у магазині три хлібини.

– Скажіть, добродію, навіщо ви щодня берете три хлібини? У вас сім'я дуже велика? – запитав продавець.

– І так, і ні ... – відповів чоловік. – Розумієте, одна хлібина щодня потрібна нам, другу – позичаю, а третю я купую, бо виплачую свій борг.

– Я не можу зрозуміти! – сказав продавець. – Не може бути, щоб людина одночасно позичала комусь і виплачувала свій борг!

– А розуміти тут нічого, – сказав чоловік. – Одну хлібину ми самі з'їдаємо, другу даємо дітям у борг, позичаємо. А третю хлібину віддаємо тату і мамі: свій борг сплачуємо їм.

а) С к а ж і т ь, про що запитував продавець? Чому продавець не зразу зрозумів відповідь чоловіка?

б) Як пояснив чоловік свою відповідь? Який висновок можна зробити?

Ми були в інституті, <i>ПРО ЯКИЙ</i> ти розповідав.	
Це медичний інститут. Про цей інститут я читав.	– Це інститут, про який я читав у газеті.
Це студент. Про цього студента говорив декан.	– Це студент, про якого говорив декан.
Ось вулиця. Про цю вулицю ви запитували.	– Ось вулиця, про яку ви запитували.
Ось нове оповідання. Про це оповідання розповіла вчителька.	– Ось нове оповідання, про яке розповіла вчителька.
Я прочитав про нові заводи. Газети багато пишуть про нові заводи.	– Я прочитав про нові заводи, про які багато пишуть газети.

25. ТРАНСФОРМУЙТЕ ДВА РЕЧЕННЯ В ОДНЕ,
ВИКОРИСТОВУЮЧИ СЛОВО «ЯКИЙ» У ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

З р а з о к: Учора я купив підручник. Я говорив вам про цей підручник.

– Учора я купив підручник, про який я вам говорив.

1. Сьогодні я бачив дівчину. Я розказував тобі про цю дівчину. 2. Нещодавно я прочитав книгу. Ти писав мені про цю книгу. 3. Уранці я зустрів сусіда. Я розповідав вам про цього сусіда. 4. Нарешті я вибрав професію. Про цю професію я давно мріяв. 5. Я напишу тобі про свого друга. Я давно хотів написати про цього друга. 6. Ти вже одержав відповідь на своє запитання? Про це запитання ти згадував на перерві. 7. Ти вже розв'язав задачі? Про ці задачі згадував учитель.

26. ЗАМІСТЬ КРАПОК ВЖИВАЙТЕ «ПРО ЯКИЙ» У ВІДПОВІДНІЙ ФОРМІ.

З р а з о к: Мені сподобався фільм, ви говорите.

– Мені сподобався фільм, ПРО ЯКИЙ ви говорите.

1. Мені сподобалася книжка, ви говорите. 2. Я купив словник, ти згадував. 3. Брат подарував мені комп'ютер, я мріяв. 4. Я побував на морі, я давно мріяв. 5. Студенти прочитали статті, ... вони розповідатимуть на уроці. 6. Повторіть, будь ласка, теми, ми говорили на лекції.

– Яку назву має ця вулиця?	– Яка це вулиця?
– Вулиця Шевченка.	– Вулиця Шевченка.
– Яку назву має цей вірш?	– Який це вірш?
– Цей вірш має назву "Любіть Україну".	– Це вірш "Любіть Україну"
– Яку назву має це село?	– Яке це село?
– Це село Тарасівка.	– Тарасівка.
– Яку загальну назву мають ці науки: математика, фізика?	– Математика, фізика – які це науки?
– Це точні науки.	– Це точні науки.

27. ЗАВЕРШІТЬ РЕЧЕННЯ.

1. Скажіть, будь ласка, яку назву має.....? 2. Вибачте, яка це.....? 3. Повторіть, будь ласка, який це.....? 4. Викладачу, яку назву має.....? 5. Професоре, які це ? 6. Слухай уважно, ця зупинка має 7. Я не почув, яке це..... ? 8. Помідор, огірок, картопля мають загальну назву:..... 9. Стіл, стілець, шафа, диван мають загальну назву:

28. ВИ ВПЕРШЕ В МІСТІ.

У вас є адреса друга, який живе в цьому місті. З'ясуйте у людини, яка стоїть на зупинці, чи в правильному напрямку ви йдете.

*З р а з о к: – Вибачте. Я вперше в цьому місті. Скажіть, будь ласка, ця зупинка має назву "Студмістечко"? Я не помилився?
А яку назву має ця вулиця? А та споруда – університет?
Яку назву він має?*

29*. НА ЯКІ ЗАПИТАННЯ ДАНІ ВІДПОВІДІ? НАПИШІТЬ ЇХ.

1. – ...?	5. – ...?
– Проспект Винниченка.	– Ці речі мають загальну назву:
2. – ... ?	меблі.
– Кінотеатр "Портал".	6. – ... ?
3. – ...?	– Ці речі мають загальну назву: одяг.
– Ця книга має назву "Кобзар".	7. – ...?
4. – ...?	– Цей коледж має складну назву:
– Це самостійна робота	кібернетико-технічний.

Ми запросили на вечір відомих українських артистів.

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК			ЗНАХІДНИЙ ВІДМІНОК	
	який?	хто?	яких?	кого?
Чоловічий рід	відомий новий колишній / чий?/ мій	артист учитель друг герой	відомих нових <u>-ИХ</u> колишніх <u>-ІХ</u> моїх <u>-ЇХ</u>	артистів учителів <u>-ІВ</u> друзів героїв <u>-ЇВ</u>
	яка?	хто?		
Жіночий рід	відома нова колишня / чия?/ моя	артистка письменниця студентка подруга	відомих нових <u>-ИХ</u> колишніх <u>-ІХ</u> моїх <u>-ЇХ</u>	артисток письменниць студенток подруг

30. ПРОЧИТАЙТЕ МІКРОТЕКСТ І СКАЖІТЬ:

Хто прийшов на вечір?

Учора я був на вечорі в нашому університеті. Там зустрічалися студенти, які закінчили університет у минулому році. Я бачив молодих інженерів, екологів, програмістів, економістів, викладачів, менеджерів. На вечорі я бачив також наших викладачів і професорів, які навчали цих молодих людей – юнаків та дівчат.

31. ПРОЧИТАЙТЕ МІКРОТЕКСТИ І СКАЖІТЬ /НАПИШІТЬ/:

як ви передасте цю інформацію, якщо розповідатимете про одну людину?

З р а з о к: – Мої друзі стали інженерами.

– Мій друг став інженером.

Мої друзі стануть програмістами. Вони часто розповідають про своїх друзів, студентів-програмістів, про свої програми, про свої комп'ютери. Нещодавно я сфотографував своїх друзів, студентів-програмістів. Скоро ми поїдемо додому і розповідатимемо там про свої факультети, про свої сесії, про

своїх друзів і подруг, про своїх викладачів.

Учора на вечорі я бачив наших нових студентів і студенток, наших викладачів, відомих українських артистів і артисток. У домашньому завданні я написав про цих юнаків і дівчат, про наших викладачів, про артистів і артисток.

32. ПРОЧИТАЙТЕ ЗАПИТАННЯ, ДАЙТЕ НА НИХ СТВЕРДНУ ВІДПОВІДЬ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к: – Ви бачили студентів у клубі?

– Так, я бачив студентів.

1. Ви бачили інженерів на заводі? 2. Ви бачили сьогодні викладачів? 3. Ви знаєте його товаришів? 4. Ви знаєте його друзів? 5. Ви бачили її братів та сестер? 6. Ви зустріли студенток на концерті? 7. Ви знаєте лікарів у нашій поліклініці? 8. Ви бачили її подруг?

33. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ, ВИКОРИСТАЙТЕ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ З ДУЖОК.

З р а з о к: – Які книги ви любите читати? /різні книги/

– Я люблю читати різні книги.

– Яких студентів ви зустріли? /наші нові студенти/

– Ми зустріли наших нових студентів.

1. Які газети ви купили вранці? /сьогоднішні газети/ 2. Які слова ви дивилися у словнику? /незнайомі слова/ 3. Яких друзів ви запросили на вечір? /мої давні друзі/ 4. Яких дівчат зустріли ці студенти? /знайомі дівчата/ 5. Ви знаєте, які книги він любить читати? /цікаві книги/

34*. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ СЛОВА З ДУЖОК.

1. Кого ви часто бачите тут? /ці нові студенти/ 2. Кого вони запросили в кіно? /знайомі студентки/ 3. Кого ви знаєте в цьому університеті? /наші викладачі/ 4. Кого Максим давно не бачив? /старі батьки/ 5. Кого він часто згадує? /його молодші брати і старші сестри/

– Це молоді інженери. Про цих інженерів нам розповідав товариш.	– Це молоді інженери, про яких нам розповідав товариш.
--	---

35. ТРАНСФОРМУЙТЕ ДВА РЕЧЕННЯ В ОДНЕ, ВИКОРИСТАЙТЕ СЛОВО "ЯКИЙ" У ВІДПОВІДНІЙ ФОРМІ.

1. На столі лежать газети. Він купив ці газети в кіоску. 2. Тут живуть мої друзі. Ти добре знаєш моїх друзів. 3. У залі сидять робітниці. Про цих робітниць писали в газеті. 4. Учені розповіли про свою роботу. Ми запросили на вечір цих учених. 5. Сьогодні приїхали нові студенти. Декан раніше повідомив про цих студентів. 6. Брат написав у листі про нові факультети. Про ці факультети я запитав його.

36. ЯК ВИ ДОПИШЕТЕ РЕЧЕННЯ ?

а/ 1. Космонавт Л. Каденюк, якого ми бачили в телепередачі, 2. Танцювальний колектив, який ми запросили на вечір, 3. Школа, в яку ми ходили на екскурсію, 4. Книги, які ми взяли в бібліотеці, 5. Наші друзі, яких ми завжди уважно слухаємо,..... .

б/ 1. Я розповім вам про друга, якого 2. Вчора я прочитав у газеті статтю, яку 3. Я виправив усі помилки, які 4. Ми організували вечір, на який..... 5. Нарешті я одержав фотографії, про які 6. Це робота Андрія та Олени, яких

37. НАМАГАЙТЕСЯ ЗРОЗУМІТИ ЗНАЧЕННЯ НОВИХ СЛІВ ІЗ КОНТЕКСТУ.

1. Передплачувати – передплатити /що?/ журнал, газету.

Я хочу щодня читати газети, але іноді не маю часу піти в кіоск і купити газету, тому я передплатив газети на рік. Поштар приносить газети мені додому. Газету можна передплатити на місяць, на три місяці, на півроку, на рік.

2. Публікувати – опублікувати /що?/ інформацію, новини /про що?/

Новини можна подивитися по телевізору, прочитати в Інтернеті. Але диктор говорить дуже швидко, і я не завжди все розумію. Тому я читаю газети,

які публікують інформацію. Газету можна читати повільно, зі словником, або запитати нові слова у вчителя на уроці.

3. Важлива подія /де?/ – у країні, за кордоном; міжнародний, міжнародне життя.

Я закінчив школу. Це гарна подія в моєму житті. Мій брат одружився. Це щаслива подія в його житті. Наша спортивна команда виграла на чемпіонаті. Це важлива подія в спортивному житті. Чемпіонат був не в моїй країні, а в Іспанії, тобто за кордоном. Отже, чемпіонат – це важлива подія в міжнародному житті.

4. Молодь, молодіжний.

Вчора у нас була молодіжна дискотека, тому що танцювала лише молодь.

38. ЯК ВИ ВВАЖАЄТЕ, ПРО ЩО РОЗПОВІДАЄ

"Медична газета", "Економічна газета", "Київські відомості", "Народне слово", "Молодь України"?

З р а з о к: "Спортивна газета" розповідає про спорт.

39. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. СКАЖІТЬ, ПРО ЯКІ ГАЗЕТИ І ЖУРНАЛИ РОЗПОВІДАЄТЬСЯ В НЬОМУ.

Чи зустрічали ви людину, яка ніколи не читала газету або журнал? Зараз усі, хто вміє читати, читають. Люди купують пресу в газетних кіосках і на пошті, на вокзалах і просто на вулицях.

А ви думали, чому вони це роблять?

Нещодавно я їздив в інше місто. На жаль, я нічого не взяв почитати в дорозі. Праворуч сидів чоловік, який уважно чигав "Економічну газету". "Мабуть, цей чоловік – економіст, серйозна людина", – подумав я. Позаду сиділи дві дівчини. Одна читала літературний журнал "Дніпро", тому я зрозумів, що їй подобається українська література й поезія. А друга дівчина весь час усміхалася.

"А що ви читаєте?" – поцікавився я.

"Журнал "Перець", – відповіла вона, – тут такі веселі історії!"

На наступній зупинці мій сусід-економіст вийшов, а на його місце сів юнак. Він теж читав. Це була газета "Молодь України". Юнак швидко зрозумів, що я нудьгую, і дав мені "Спортивну газету". Тепер я залюбки читав, гортав

сторінки. В одній статті кореспондент розповідав про міжнародні спортивні змагання. На другій сторінці опублікували інформацію про молодіжну футбольну команду, яку я раніше бачив по телевізору.

А на останній сторінці газета опублікувала футбольний календар, тобто коли і які команди гратимуть.

Мені сподобалась "Спортивна газета", і я вирішив передплатити її.

40. НАМАГАЙТЕСЯ ЗРОЗУМІТИ ЗНАЧЕННЯ НОВИХ СЛІВ БЕЗ СЛОВНИКА. ВЖИВАЙТЕ ЇХ У МОВІ.

1. Починати – почати /спочатку/.

У школах України починають вивчати рідну мову в першому класі, а іноземну мову – в другому або п'ятому класі.

Я почав вивчати українську мову на підготовчому факультеті.

2. Закінчувати – закінчити.

Коли мій брат закінчив школу, він почав учитися в університеті. Коли я закінчу вчитися в університеті, я стану інженером.

3. Відмінник – відмінниця.

"Відмінно" – це найвища оцінка, в українських школах це "12".

Відмінник – це учень або студент, який вчиться дуже добре.

4. Балетний – балет. Балетна школа.

41. ЧИТАЙТЕ ТЕКСТ І СКАЖІТЬ:

а/ Ким став автор тексту?

Ким я був і ким не став

1. Чому я не став артистом?

Моя мама вирішила, що я повинен стати артистом, їй подобався балет. Вона часто була на спектаклях, концертах, на яких виступали артисти балету. Коли я ще не вчився у школі, мама сказала: "Ти будеш займатися у балетній школі". Я любив танцювати, тому із задоволенням почав займатися в цій школі.

На першому уроці вчителька сказала: "Дівчатка і хлопчики! Я показуватиму, що ви повинні робити, а ви повторюватимете. Дивіться, що я роблю, уважно слухайте музику і повторюйте!"

Ви зрозуміли мене? Починайте!"

Ми дивилися, що робила наша вчителька, і повторювали. Мені подобалися дівчатка і хлопчики, які займалися разом зі мною в балетній школі. Я думав, що я чудово танцюю, і дуже хотів стати артистом. Та моя вчителька часто говорила мені, що я не слухаю музику, коли танцюю. А я думав, що це дрібниці: слухаю я музику чи ні.

Та одного разу прийшла в школу моя мама і довго розмовляла з учителькою, а вдома мама довго розмовляла з татом... Потім я вже не займався у балетній школі. Так я не став артистом.

2. Чому я не став відмінником?

Коли я навчався у дев'ятому класі, в наш клас прийшла нова учениця. Це була висока гарна серйозна дівчина. Її звали Іра. Вона мені відразу сподобалася. На уроках і вдома я думав тільки про Іру. Я дуже хотів сподобатися їй. Іра була відмінницею.

Я вирішив добре вчитися і стати відмінником. Я довго думав, як сказати їй, що вона мені подобається, і вирішив написати листа. Так часто робили герої оповідань, які я читав. Я подумав:

"Лист українською мовою? Це нецікаво. Вона чудово знає англійську мову. Я напишу їй англійською мовою". Це була велика складна робота. Я довго перекладав свого листа, тому що майже всі слова я дивився в українсько-англійському словнику.

Минуло три дні. Я одержав відповідь. Іра виправила всі помилки в моєму листі і написала: "Раджу тобі серйозно вивчати англійську мову". Коли я побачив у листі сорок помилок, я зрозумів, що не стану відмінником.

3. Чому я став робітником і журналістом?

Коли я вчився у дев'ятому класі, я ще не міг вирішити, ким бути. Мені подобалися агрономія і медицина, література і біологія. Я часто бував в інститутах на різних факультетах, зустрічався зі студентами, запитував, як вони вчаться, де працюватимуть. Але питання – ким бути – так і не вирішив.

Я закінчив школу і вирішив стати журналістом. На іспиті я повинен був написати оповідання. Але я не знав, про що писати.

Я зрозумів, що погано знаю життя, і тому вирішив працювати. Я почав працювати на заводі. Так я став робітником. На цьому заводі був великий спортивний клуб. Тут я займався спортом і грав у футбол у нашій заводській

команді, а потім я став її капітаном. Це була хороша, сильна команда.

Одного разу я написав статтю в газету, у якій розповів про наших заводських спортсменів, про їхнє життя, роботу, інтереси.

Моя стаття сподобалася. Потім я часто писав статті про спорт. Так я став журналістом і почав працювати в нашій заводській газеті.

4. Про що я писав у своїх книгах?

Потім я служив в армії. Я став пілотом. Мені подобалась моя професія.

Коли я був пілотом, я почав писати маленькі оповідання, у яких розповідав про своїх товаришів-пілотів, про їхнє життя, про їхню нелегку роботу.

Але я розумів, що я ще погано пишу оповідання, що я повинен вчитися писати, тому я вирішив стати студентом. Так я став студентом. У Літературному інституті, у якому я навчався, у мене було багато друзів. Ми часто говорили про літературу, про молодих письменників та поетів. У мене було замало часу, тому що ввечері я навчався, а вдень працював у газеті. Але я із задоволенням згадую про своє студентське життя, про роботу в газеті, про своїх друзів.

Пройшло кілька років. Я працював журналістом і написав першу книгу, яка має назву «Пілоти».

Нещодавно я написав іще одну книгу. Вона має назву «Молоді будівельники». Зараз я думаю, що ця моя професія дуже цікава.

б/ Письмово дайте відповіді на запитання кожної частини тексту. Які слова і вирази вам потрібні, щоб розповісти /написати/ біографію героя?

в/ Які слова і вирази вам потрібні, щоб розповісти /написати/, як ви навчалися в школі?

г/ Які слова – назви професій ви зустріли в тексті?

42. КОЛИ ВИ МОЖЕТЕ ВЖИТИ ЦІ ВИРАЗИ:

1. – Ви помиляєтесь.
2. – Це дрібниці.
3. – Раджу тобі / вам / добре вивчити мову.

УРОК №4

- **Куди ви підете** в неділю?
- Я піду на виставку в музей.

КОЛИ?	ХТО?	КУДИ?
Вчора	він	ходив у кіно.
Зараз	він	іде в бібліотеку
Завтра	він	піде на стадіон.

Ходити
ходив
ходила
ходили

Піти	
Я піду	МИ підемо
ТИ підеш	ВИ підете
ВІН піде	ВОНИ підуть
ВОНА	

1. ВСТАВТЕ ЗАМІСТЬ КРАПОК ДІЄСЛОВО «Х О Д И Т И» У ВІДПОВІДНІЙ ФОРМІ.

1. Учора мій брат у музей. 2. Вранці студенти на лекції. 3. У понеділок Марія в поліклініку. 4. Ввечері Олена в театр. 5. Учора я на стадіон. 6. Учора вранці ми на пошту.

2. ЗМІНІТЬ РЕЧЕННЯ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к: Зараз ми йдемо на виставку.

Учора ми ходили на виставку.

1. Зараз я йду в лабораторію. 2. Зараз ми йдемо на лекцію. 3. Зараз мій друг іде в клуб. 4. Ти йдеш у їдальню? 5. Ці студенти йдуть на екскурсію. 6. Ви йдете в аптеку?

3. ЗАМІСТЬ КРАПОК ВСТАВТЕ ДІЄСЛОВО "П І Т И" В ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

1. Завтра мій молодший брат в бібліотеку. 2. У суботу ми на

виставку. 3. Завтра мої друзі у театр. 4. Сьогодні вдень я в книгарню.
5. Тиввечері на концерт? 6. Уранці студенти на лекції.

4. ЗМІНІТЬ РЕЧЕННЯ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к: Ми йдемо в кіно.

Ми підемо в кіно.

1. Наша група йде на екскурсію. 2. Ці студенти йдуть у лабораторію. 3. Він іде в бібліотеку. 4. Ми йдемо на стадіон. 5. Ти йдеш у книгарню? 6. Ми йдемо в музей?

5*. ЗАМІСТЬ КРАПОК ВСТАВТЕ ДІЄСЛОВА "ІТИ", "ХОДИТИ", "ПІТИ" В ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

1. – Куди ти зараз?
– Я ... в кафе. А куди ви?
– Ми... в аудиторію. Там зараз буде лекція.
2. – Куди ви сьогодні ввечері?
– Я думаю, ми в кіно.
– Олена і Сергій також в кіно?
– Ні, вони у театр.
3. – Куди зараз цей студент?
– Він... на пошту.
4. – Куди ви вчора?
– Учора ми на виставку.
5. – Куди ти ... завтра?
– Завтра я ... в театр.

КОЛИ?	ХТО?	КУДИ?
Влітку	він	їздив у будинок відпочинку
Зараз	він	їде в центр.
Завтра	він	поїде додому.

їздити
їздив
їздила
їздили

Поїхати	
Я поїду	МИ поїдемо
ТИ поїдеш	ВИ поїдете
ВІН поїде	ВОНИ поїдуть
ВОНА поїде	

6. ВІДПОВІДАЙТЕ НА ЗАПИТАННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА З ДУЖОК.

З р а з о к: – Куди ви їздили? /додому/

– Я їздив додому.

1. Куди їздила ваша старша сестра? /будинок відпочинку/
2. Куди ти їздив? /екскурсія/
3. Куди вони їздили? /центр міста/
3. Куди ти їдеш? /село/
5. Куди вони їдуть? /стадіон/
6. Куди їде Олена? /вокзал/

7. ЗАМІСТЬ КРАПОК НАПИШІТЬ ДІЄСЛОВО «П О Ї Х А Т И» В ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

1. Влітку студенти на батьківщину.
2. Незабаром ми відпочивати на південь.
3. У неділю ви в парк?
4. Завтра він на стадіон?
5. А ти у музей?
6. Вдень я в бібліотеку.

8*. ЗАМІСТЬ КРАПОК НАПИШІТЬ ДІЄСЛОВО «ЇХАТИ», «ПОЇХАТИ», «ЇЗДИТИ».

1. – Куди ви зараз?
– Ми на екскурсію в музей. А ви вже були в музеї?
– Так, ми в середу.
2. – Куди Віктор влітку?
– Влітку він на південь.
– А ви також на південь?
– Ні, влітку я не Я восени.
3. – Куди ви зараз?
– Зараз я в поліклініку, а потім в аптеку.
– А ви також в поліклініку?
– Ні, я в книгарню.
4. – У суботу у нас буде екскурсія в школу. Хто хоче на екскурсію?

– Ми хочемо тому що ми ще не були в українській школі.

9. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ І СКАЖІТЬ /НАПИШІТЬ/:

Що подивився Анвар у Києві? Куди він ходив учора?

Куди він піде /поїде/ завтра?

Мого брата звати Анвар. Він уперше приїхав у Київ. Учора він ходив у Софійський собор, на Хрещатик, а ввечері він ходив у театр опери та балету. Він дивився балет "Спартак". Потім Анвар розповідав про Софійський собор, про балет "Спартак", який йому дуже сподобався. Анвар хоче бути лікарем. Він хоче подивитися Музей медицини, який знаходиться у центрі міста. Анвар сказав, що завтра обов'язково поїде туди.

ЩО?	КУДИ?
Анвар хоче подивитися Художній музей.	Він ходив <u>у</u> Художній музей.
Анвар хоче подивитися нову виставку.	Він ходив <u>на</u> нову виставку.

С к а ж і т ь / н а п и ш і т ь /: Що ви хотіли або хочете подивитися в Кропивницькому? Куди ви ходили чи підете?

КУДИ?	ДЕ?
Учора я ходив <u>у</u> драматичний театр <u>на</u> виставу.	Учора я був у драматично <u>му</u> театрі <u>на</u> виставі.

10. ЗМІНІТЬ РЕЧЕННЯ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к: Учора він ходив на музичну виставу.

Учора він був на музичній виставі.

1. Увечері Анвар ходив на студентський вечір. 2. У суботу моя подруга ходила в оперний театр. 3. Вранці ми ходили на цікаву лекцію. 4. Сьогодні я ходив у продуктовий магазин. 5. Сьогодні вдень Віктор ходив у наукову бібліотеку. 6. Ми ходили на екскурсію в педагогічний університет.

11. ЗМІНІТЬ РЕЧЕННЯ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к: Учора ввечері він був на цікавій виставі.

Учора ввечері він ходив на цікаву виставу.

1. Вранці я був у продовольчому магазині. 2. Ми були на екскурсії в новій школі. 3. Ганна й Андрій були на спортивному святі. 4. Мій друг був на інтернаціональному вечорі. 5. Олег і Валід були на цікавій зустрічі. 6. Учора Марія була у студентському гуртожитку.

12. ВІДПОВІДАЙТЕ НА ЗАПИТАННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА З ДУЖОК І ДІЄСЛОВО «ЇЗДИТИ» В ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

З р а з о к: – Де ти був улітку? /південь/.

– Улітку я їздив на південь.

1. Де був ваш друг улітку? /будинок відпочинку/. 2. Де ви були в неділю? /святковий концерт/ 3. Де були друзі сьогодні вранці? /читальний зал/. 4. Де ти був увечері? /цікава вистава/ 5. Де ви були сьогодні вдень? /міська бібліотека/ 6. Де був увечері Валід? /міський парк/

13. СКАЖІТЬ:

Де були ці люди? Куди вони ходили /їздили/, якщо вони сказали:

1. – Зараз я розповім про нову виставу, яка нам дуже сподобалася.
2. – Сьогодні була цікава гра. Зустрічалися команди "Зірка" і "Динамо".
3. – Я дуже стомилася. Сьогодні був важкий іспит.
4. – Я купила нові марки і книгу про українське мистецтво.
5. – Бібліотекар дав мені цікавий журнал.
6. – Спочатку ми купили продукти, а потім – книжкову полицю.
7. – Подивіться листівки: це Софійський собор, це Центральний ботанічний сад, а це театр опери та балету ім. Тараса Шевченка.
8. – Я хочу розповісти про молодого художника. Його картини мені дуже сподобалися.

14. ВІЗЬМІТЬ УЧАСТЬ У ДІАЛОЗІ.

Таблиця допоможе вам знайти потрібні слова.

1. – Олено, йди Я хочу показати тобі цікаву статтю. – Яку? – Про наш студентський клуб.	ДЕ?	КУДИ?
2. – Ви давно їздили додому? – Ні, я їздив недавно	тут там вдома	сюди туди додому
3. – Ганно, ви підете в бібліотеку? – Ні, не піду. Я була уранці.		

15. ЗАПИТАЙТЕ У ВАШИХ ЗНАЙОМИХ:

Куди вони ходили /вчора, у понеділок/? Куди вони підуть /завтра, у суботу /?

З р а з о к:

1. – Куди ви підете в неділю?
– У наш клуб, на вечір. А ви?
– Я також піду туди, а можливо, піду в театр.
2. – Куди ти ходив у неділю?
– У наш міський парк.
– Я також ходив туди, але не бачив тебе там.

16. ПРОЧИТАЙТЕ АФІШУ КІНОТЕАТРУ І ЗАПРОСІТЬ ВАШОГО ДРУГА ПІТИ З ВАМИ ТУДИ.

З р а з о к: - Ходімо в кіно. Анвар сказав, що це дуже цікавий фільм про молодь.

- Я вже дивився цей фільм. Він мені також дуже сподобався.
Можливо, Віктор піде з тобою. Запроси його.

Ми поїдемо в музей на тролейбусі

на автобусі

на машині

на таксі

17. ПОСТАВТЕ ЗАПИТАННЯ ДО ПІДКРЕСЛЕНИХ СЛІВ.

З р а з о к: Бабуся їде додому на таксі. Як вона їде додому?

1. Олена і Микола їдуть на роботу на машині. 2. Сьогодні я поїду в міську бібліотеку на таксі. 3. Ганна Петрівна їздила в будинок відпочинку на поїзді. 4. Вранці ми поїдемо на екскурсію на автобусі. 5. На роботу Олена спочатку їде на метро, а потім їде пішки. 6. Вчора Віктор їздив у міський парк на тролейбусі.

18. СКЛАДІТЬ РЕЧЕННЯ ЗА ЗРАЗКОМ,
ВИКОРИСТОВУЮЧИ ДІЄСЛОВА РУХУ.

З р а з о к: Учора ввечері - Дмитро - студентський вечір - автобус.

Учора ввечері Дмитро їздив на студентський вечір на автобусі.

1. Вранці - Марина - автобус - метро - робота. 2. Завтра - Андрій - спортивне свято - машина. 3. Сьогодні вдень - Олена та Віктор - міська бібліотека - тролейбус. 4. Вчора вранці - ми - цікава екскурсія - автобус. 5. Сьогодні ввечері - Оксана - південь - потяг.

Коли ви їздили додому?

У минулому році.

<u>коли?</u>		<u>коли?</u>
У	минулому році	взимку, влітку восени, навесні /весною/
	цьому місяці	
	наступному	
	у лютому	

19. ПОДИВІТЬСЯ НА МАЛЮНОК І СКАЖІТЬ /НАПИШІТЬ/:

Куди їздили Антон, Андрій, Оксана? Куди вони поїдуть?

20. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ І СКАЖІТЬ:

Куди хоче поїхати автор улітку і чому?

Мої друзі, які приїхали в Кропивницький у минулому році, розповіли мені, де вони вже були, що бачили в Україні. Взимку Ахмед був на екскурсії в Києві, а влітку він був у Львові. Взимку Саїд їздив у Харків, а влітку – в Одесу. Він там був у будинку відпочинку. Саїд сказав, що йому там дуже сподобалося, і він обов'язково поїде туди ще раз у наступному році. Мої друзі часто запитують мене, куди я хочу поїхати у цьому році, що подивитися.

Я ще не вирішив, куди я поїду взимку, в січні, коли у нас будуть канікули. Я хочу подивитися Вінницю, Київ, Харків. А куди я поїду влітку, я вже вирішив. Саїд дуже цікаво розповідав про будинок відпочинку, про Одесу, тому я також хочу поїхати туди.

21. а) ЗАПИТАЙТЕ У ДРУЗІВ, чи були вони в Києві, Одесі, Харкові /використовуйте мапу України чи світу/.

З р а з о к: - Ви були в Одесі?

- Ні, ще не їздив. Я поїду туди влітку.

б) ВІДПОВІДАЙТЕ НА ЗАПИТАННЯ і поставте подібні запитання своїм знайомим.

1. Коли /в якому році, у якому місяці/ ви приїхали в Україну?
2. Коли ви дізнались, що можете поїхати на навчання в Україну?
3. Коли ви почали вивчати українську мову?
4. Чи знаєте ви, коли у вас будуть іспити?
5. Коли у вас була остання контрольна робота?

22. РОЗКАЖІТЬ ПРО ПОГОДУ У ВАШОМУ РІДНОМУ МІСТІ,
У КРАЇНІ, У КРОПИВНИЦЬКОМУ.

*З р а з о к: Взимку: у грудні, у січні, у лютому в Кропивницькому
холодно: -8 -15°(градусів морозу).*

Навесні: у квітні, у травні - тепло: + 15 - +20° (градусів тепла).

Влітку: в червні, в липні, в серпні - жарко. Іноді +30°.

*Восени: у вересні ще тепло, а в середині жовтня, у листопаді
вже холодно.*

23. Зверніть увагу, як правильно вживати дієслова:

ПОЇХАТИ – ПРИЇХАТИ

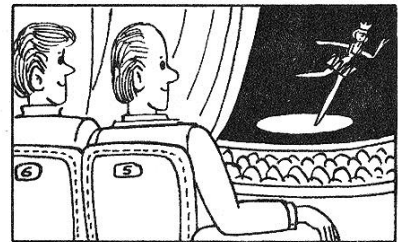
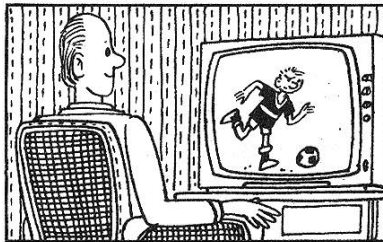
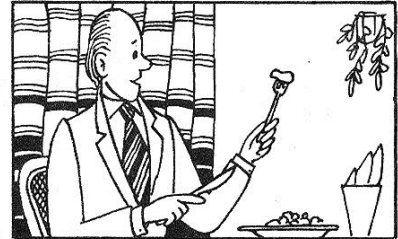
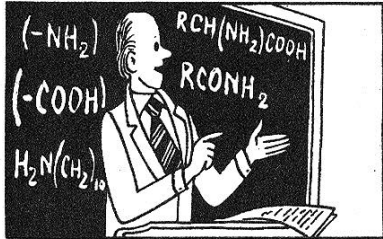
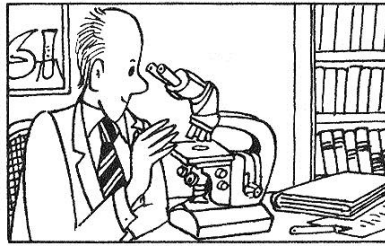
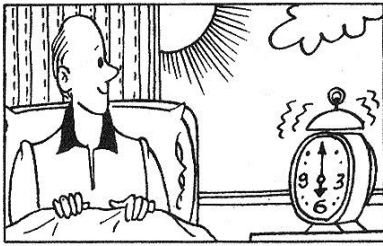
ПІТИ – ПРИЙТИ

Влітку, у червні, діти **поїхали**
відпочивати на природу.

Вони **приїхали** на природу
і почали малювати.

Професор прокинувся і **пішов** гуляти з собакою в парк.

Він **прийшов** на роботу і взяв мікроскоп.

а) За малюнками с к л а д і т ь аналогічні речення і напишіть їх.

б) Р о з к а ж і т ь про ваш день, вживаючи дієслова *пішов – прийшов, поїхав – приїхав*.

ХТО?	(РУХ)	КУДИ?
Андрій	пішов (прийшов)	у музей
Галина	пішла (прийшла)	в бібліотеку
Вони	пішли (прийшли)	на стадіон
Студенти	поїхали (приїхали)	в будинок відпочинку

24. ЧИТАЙТЕ І ПИШІТЬ РЕЧЕННЯ. ЗВЕРНІТЬ УВАГУ НА ЗНАЧЕННЯ ДІЄСЛІВ ІЗ ПРЕФІКСОМ ПО-.

1. Вранці ми випили каву і пішли на урок. 2. Я закінчив писати листи і

пішов на пошту. 3. Він сів у машину і поїхав у центр. 4. Ми захотіли їсти і пішли в їдальню. 5. Студенти склали іспити і поїхали відпочивати. 6. Студенти вирішили купити телевізор і поїхали в супермаркет.

25. ЗАМІСТЬ КРАПОК НАПИШІТЬ ДІЄСЛОВО "ПІТИ"
АБО "ПОЇХАТИ" В ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

1. Я захотів їсти і у їдальню. 2. Він сів у таксі і на вокзал. 3. Студенти склали іспити і на практику. 4. Ми вирішили подивитися нову виставу і в театр. 5. Вона взяла рецепт і ... в аптеку. 6. Ми зробили домашнє завдання і в міський парк.

26. ЗАМІСТЬ КРАПОК НАПИШІТЬ ДІЄСЛОВО "ПІТИ" АБО
"ПОЇХАТИ" В ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

Учора була неділя. Вранці я і мій друг вирішили в центр міста. Спочатку ми в магазин. Там ми купили сувеніри.

– Що ми робитимемо тепер? – запитав друг.

– Я хочу подивитися новий фільм, – відповів я.

І ми в кіно. Потім ми додому.

27. ПРОЧИТАЙТЕ РЕЧЕННЯ. ЗВЕРНІТЬ УВАГУ НА
ЗНАЧЕННЯ ПІДКРЕСЛЕНИХ ДІЄСЛІВ.

Я <u>ходив</u> у їдальню. Наш викладач <u>ходив</u> у бібліотеку. Він <u>їздив</u> у книгарню.	Я <u>пішов</u> у їдальню. Наш викладач <u>пішов</u> у бібліотеку. Він <u>поїхав</u> у книгарню.
--	---

28. ЧИТАЙТЕ І ПИШІТЬ РЕЧЕННЯ. ЗВЕРНІТЬ УВАГУ НА
ЗНАЧЕННЯ ДІЄСЛІВ ІЗ ПРЕФІКСОМ ПРИ-.

1. Валід приїхав додому і почав розповідати про навчання у Кропивницькому. 2. Марта прийшла додому і приготувала обід. 3. Віктор і Анвар прийшли у театр і купили програму. 4. Ми прийшли в міський парк і купили морозиво. 5. Я прийшов у бібліотеку і взяв цікаву книжку. 6. Вони

приїхали на вокзал і купили квитки.

29*. ЗАМІСТЬ КРАПОК НАПИШІТЬ ДІЄСЛОВО "ПРИЙТИ"
АБО "ПРИЇХАТИ" В ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

1. Ми на урок і взяли словники. 2. Викладач в аудиторію і почав урок. 3. Анвар на вокзал і надіслав повідомлення. 4. Вона додому і почала робити домашнє завдання. 5. У жовтні вони в Україну і почали вивчати українську мову. 6. Марта в лабораторію і ввімкнула кондиціонер.

30. ЗАМІСТЬ КРАПОК НАПИШІТЬ ДІЄСЛОВО "ПІТИ"/ПОЇХАТИ/ АБО
"ПРИЙТИ" /ПРИЇХАТИ/ В ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

У суботу студенти зібралися і на екскурсію в школу. Вони в школу і познайомилися з учителем і учнями. Спочатку студенти у фізичний кабінет. Вони і побачили там цікаві прилади. Вони оглянули фізичний кабінет і подивитися спортивний зал. Студенти у спортивний зал і побачили, як учні грають у футбол. Вони оглянули школу і додому.

Студенти в гуртожиток і розповіли про цікаву екскурсію.

31. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ І СКАЖІТЬ:

а) чому Ахмед не дивився, як грає футбольна команда "Зірка".

- Здрастуйте, Ніно.
- Добрий день, Ахмеде. Вам сподобався вчора футбол? Як грала команда "Зірка"?
- Я не знаю, як вона грала. Я не був на стадіоні.
- Але ж ви хотіли піти туди.
- Так, я дуже хотів подивитися, як грає футбольна команда "Зірка".

У неділю вранці в мою кімнату прийшов Хусан. Він запитав мене: "Ти не хочеш піти на футбол? Сьогодні зустрічаються команди "Зірка" і "Динамо". Гра розпочинається о вісімнадцятій годині. Я купив квиток, але не можу піти". Я сказав, що піду з задоволенням. Хусан пояснив мені, що я

повинен їхати на автобусі №19. Але він неправильно сказав слово "дев'ятнадцять". Я подумав, що він говорить "дванадцять". Тому я поїхав на стадіон на дванадцятому автобусі. І приїхав не на стадіон, а в інше місце.

Тоді я зрозумів помилку, взяв таксі і поїхав на стадіон. Але, звичайно, я спізнився. Я приїхав тільки о 19.20.

– Ось бачиш, Ахмеде, як важливо говорити українською мовою правильно!

– Так, звісно. Ми з Хусаном тепер розуміємо, чому не можна робити фонетичні помилки.

б/ П р о ч и т а й т е словосполучення і скажіть, чи відповідають вони послідовності подій у тексті. Якщо ні, розмістіть їх правильно.

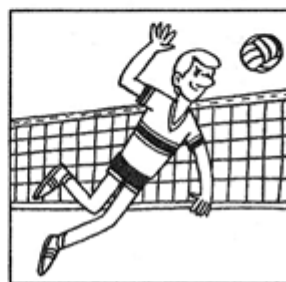
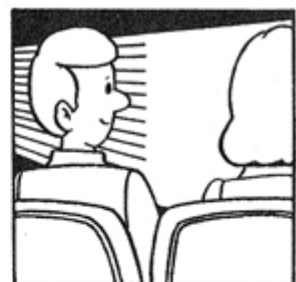
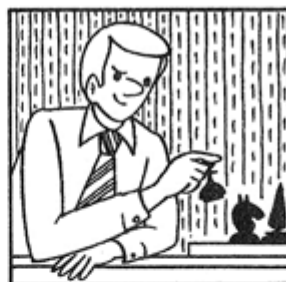
1. приїхав не на стадіон	2. поїхав на стадіон
3. повинен поїхати на 6 годину	4. не можу піти
5. прийшов Хусам	6. приїхав тільки о 19.20
7. не хочеш піти на футбол	8. зрозумів помилку

в/ Які ще словосполучення потрібні вам для розповіді?

г/ Чи були у вас такі помилки? Р о з к а ж і т ь про них.

31. ПОДИВІТЬСЯ НА МАЛЮНКИ, СКЛАДІТЬ РОЗПОВІДІ.

Куди, коли і чому пішли /поїхали/ чи прийшли /приїхали ці люди?

32. СПРОБУЙТЕ ЗРОЗУМІТИ ЗНАЧЕННЯ НОВИХ СЛІВ БЕЗ СЛОВНИКА.

1. Народитися / коли?/ Т. Шевченко /1814 – 1861/

Тарас Шевченко народився у 1814 році.

– У якому році ви народилися?

2. Самостійно.

– Як ти вивчаєш англійську мову? Тобі допомагає викладач?

– Ні, мені ніхто не допомагає. Я вивчаю англійську мову самостійно.

3. Викликати – викликати / інтерес /.

– Ти уважно слухав розповідь ученого?

– Так, дуже. Його розповідь вИкликала у мене великий інтерес.

– Я знаю, його розповіді завжди дуже цікаві.

4. Вимагати.

а/ – Куди ти так поспішаєш?

– На урок. Викладач вимагає, щоб ми не запізнювалися, і тому я так поспішаю.

б/ – Куди ти йдеш?

– У гуртожиток. Треба взяти ордер.

– Щось трапилося? Ти ж поселився у понеділок.

– Міграційна служба вимагає. Контроль документів.

5. Родина.

У нас невелика родина: тато, мама, я і моя молодша сестра. А у вас велика родина?

33. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ І СКАЖІТЬ : ПРО КОГО РОЗПОВІДАЄТЬСЯ В НЬОМУ ?

Микола Боголюбов народився у Нижньому Новгороді.

У 1921 році родина приїхала жити у Київ, тому що батько почав працювати викладачем у Київському державному університеті. Спочатку батько був

учителем Миколи. Хлопчик ще не став школярем, але вже навчився читати та писати. А пізніше він разом із батьком почав вивчати німецьку, а потім французьку й англійську мови.

Його батько знав майже всі європейські мови, а також грецьку та латинську мови.

Потім Коля навчався в семирічній школі. У 1921 році, навесні, він закінчив її.

Ось що згадували вчителі про майбутнього видатного математика:

– Микола завжди уважно слухав учителів, старанно виконував домашні завдання. Він із задоволенням розв’язував математичні задачі, які були дуже складні і вимагали бути кмітливим, наполегливим.

У цьому ж році, восени, Микола почав самостійно вивчати вищу математику і фізику, а також іноземні мови. У 1924 році він уже написав першу наукову працю і став аспірантом відділу фізики Академії наук України. На цей час у Боголюбова не було навіть атестата про середню освіту!

У 1930 році він став доктором математики. Ім’я Боголюбова вже знали в усьому світі, тому що його наукові праці збагатили світову науку.

М. Боголюбов був не тільки вченим. Він також викладав у Київському та Московському державних університетах.

Коли студенти згадували про лекції Боголюбова, вони говорили, що кожна його лекція вчила думати і завжди викликала великий інтерес.

34. ПОДІЛІТЬ ТЕКСТ НА ТРИ ЧАСТИНИ:

- а/ Д а й т е н а з в у кожній частині і запишіть її.
- б/ Р о з к а ж і т ь, що ви дізналися про Миколу Боголюбова.
- в/ Р о з к а ж і т ь біографію М. Боголюбова від його імені.
- г/ Уявіть себе в ролі кореспондента. Які з а п и т а н н я ви б поставили М. Боголюбову? Напишіть їх.

УРОК №5

Чия це робота?

Здається, це робота Хуана.

РОДОВИЙ ВІДМІНОК

ЧИЙ? /словник/	ЧИЯ? /книжка/	ЧИЄ? /завдання/	ЧИЇ? /книжки/
мій Це його словник її їхній	моя Це його книжка її їхня	моє Це його завдання її їхнє	мої Це його книжки її їхні

словник Андрія	-я	словник мого сусіда
книга Віктора	-а	Це
Це завдання Олени	-и	завдання моєї подруги
журнал Марії	-ї	
книжки Галі	-і	

Це словник	нашого колишнього студента.	- ОГО, - БОГО
Це книжки	нашої колишньої студентки.	- ОЇ, - БОЇ

1. ВІДПОВІДАЙТЕ НА ЗАПИТАННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА, ДАНІ ПРАВОРУЧ.

З р а з о к : – Чия це ручка? /мій сусід/

– Це ручка мого сусіда.

1. Чия це кімната? мій друг Віктор

2. Чиє це пальто?	мій старший брат
3. Чия це машина?	ваш новий викладач
4. Чий це кабінет?	наш декан
5. Чия це фотографія?	моя сестра Марія
6. Чиї це речі?	ваш студент Андрій

2. ВІДПОВІДАЙТЕ НА ЗАПИТАННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА, ДАНІ ПРАВОРУЧ.

*З р а з о к: - Чий це олівець? /цей студент/
- Це олівець цього студента.*

1. Чия це книжка?	їхній викладач
2. Чий це словник?	моя подруга
3. Чий це зошит?	твоя сусідка
4. Чиї це книжки?	ваша студентка Надія
5. Чий брат працює в театрі?	колишній сусід Олексій
6. Чия сестра навчається в університеті?	твій земляк Валід
7. Чиї батьки живуть в Одесі?	цей Микола
8. Чий друг відпочивав у Буковелі?	моя знайома Ніна

3*. ВІДПОВІДАЙТЕ НА ЗАПИТАННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА З ДУЖОК.

*З р а з о к: – Чий журнал лежить на столі? /наш викладач/
– На столі лежить журнал нашого викладача.*

1. Чий підручник лежить на столі? /наш студент Борис/ 2. Чий брат приїхав у Кропивницький? /мій кращий друг/ 3. Чиї батьки живуть у Харкові? /наша студентка Олена/ 4. Чиї вірші ви читали вчора? /відомий український поет/ 5. Чия стаття вас зацікавила? /наш професор/ 6. Чиї фотографії стоять у вас на столі? /мій кращий друг Андрій, моя нова знайома Валерія/

4*. НА ЯКІ ЗАПИТАННЯ ДАНІ ВІДПОВІДІ?

1. –...?
– На столі лежать речі мого брата.
2. – ... ?

- Внизу стоїть машина нашого професора.
- 3. –...?
- У мене в кімнаті висить фотографія моєї матері.
- 4. –... ?
- Викладач читає роботу студента.

5. СКАЖІТЬ, ЧИЙ ЦЕ РІЧІ.

6. ЗАПИТАЙТЕ, ЧИЙ ЦЕ РІЧІ І ЧИ МОЖЕТЕ ВИ ЇХ УЗЯТИ.

З р а з о к:

1. – *Ви можете дати мені підручник? Чий він?*
– *Вибачте, не можу. Це підручник нашого викладача.*
2. – *Це твоя газета?*
– *Ні, не моя.*
– *А ти не знаєш чия?*
– *Здається, Валіда.*
– *Валіде, це твій словник?*
– *Так, мій.*
– *Можна взяти на хвилину?*
– *Так, будь ласка.*

7. ЯК ВИ ЗАПИТАЄТЕ, ЯКЩО ПОБАЧИТЕ, ЩО ХТОСЬ ЗАБУВ квитки, ручку, олівець, телефон, словник.

*З р а з о к : – Ви не знаєте, чия це книжка?
– Можливо, це книжка Марії.*

Які команди грають сьогодні ?
Наша команда і **команда Київського університету.**

Студент	Центральноукраїнського університету цього університету	
Студентка	нашого факультету цієї групи нашої групи	добре грає
Студенти	третьої групи п'ятого курсу	грають у футбол

8. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА-ПІДКАЗКИ.

1. Гості оглянули кабінети наш інститут
2. У нашому місті виступали артисти Київський цирк
3. На екскурсії були студенти третій курс
4. Зустріч організували викладачі політехнічний інститут
5. Влітку з нами відпочивали робітниці швейна фабрика
6. На вечорі ми познайомилися зі студентами педагогічний університет

9. ВІДПОВІДАЙТЕ НА ЗАПИТАННЯ.

*З р а з о к : – Які студенти були на екскурсії? /перший курс/
– На екскурсії були студенти першого курсу.*

1. Які вірші ви читали? /арабський поет/ 2. Яку музику ви любите? /цей відомий композитор/ 3. На якій виставці ви були вчора? /український художник

Іван Марчук/ 4. Які студенти вже склали іспити? /ця група/ 5. Які студенти були у будинку відпочинку? /наш університет, четвертий курс/ 6. Про яку статтю ви говорили? /наш викладач хімії/

10.* ЗМІНІТЬ РЕЧЕННЯ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к : Я навчаюсь на фізичному факультеті.

Я студент фізичного факультету.

1. Я навчаюсь у технічному університеті. 2. Я вчусь на підготовчому факультеті. 3. Мій друг навчається у медичному університеті. 4. Олена вчиться на третьому курсі. 5. Віктор працює на автомобільному заводі. 6. Моя молодша сестра навчається у середній школі.

11. ДЕ І КИМ ПРАЦЮЮТЬ ЦІ ЛЮДИ?

Я викладаю українську мову /фізику/.

Я викладач української мови /фізики/.

1. Іван Петрович викладає математику. 2. Галина Іванівна викладає англійську мову. 3. Марина Павлівна викладає історію. 4. Микола Сергійович викладає креслення. 5. Олексій Степанович викладає хімію.

12. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ І ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТАННЯ:

Де відпочивав Олексій Сидоренко ?

У цьому році Олексій Сидоренко, студент Центральноукраїнського національного технічного університету, їздив у студентський табір відпочинку, який розташований в Одесі.

– Олексію, скажіть, будь ласка, які студенти відпочивали разом з вами?

– Там відпочивали студенти нашого університету, Харківського авіаційного інституту, Донецького медичного університету і Київського політехнічного.

– А як ви відпочивали?

– Студенти нашого університету їздили на автобусі на різні екскурсії, ходили в музеї, на виставки, на концерти, були в Оперному театрі. Одеса – дуже гарне південне місто. Ми гуляли в центрі й на березі моря, бачили відомий

інститут Філатова, в якому роблять операції на очах. Сфотографували багато пам'ятників і відомі місця, де люблять відпочивати одесити і гості міста. Також ми багато купалися, засмагали, а ввечері танцювали, розповідали про наш університет, про наше місто.

– Андрію, ви вперше були в Одесі?

– Ні, я вже їздив туди в минулому році. Тоді мене запросив мій земляк, який там працює. Але в нього було мало вільного часу, тому я побачив тільки кілька пам'ятників і великі сходи. А ще зрозумів, що люди, які там живуть, дуже люблять жартувати. Першого квітня в Одесі було свято сміху. Я побачив, що всі усміхаються. А ще мені дуже подобається природа півдня України. І я люблю море..

а/ С к а ж і т ь : Які студенти відпочивали у студентському таборі? Що вони там робили? Що оглянув Олексій Сидоренко в Одесі в цьому році? А в минулому?

13. НАПИШІТЬ, які вулиці Кропивницького носять прізвища видатних людей. Які музеї міста ви знаєте? Що можна побачити в них?

*Коли у вас була екскурсія?
Минулого тижня.*

КОЛИ?				
У	наступному минулому цьому	році	Наступного Минулого Цього	року
На	цьому	тижні	Минулого Наступного	тижня

14. ВІДПОВІДАЙТЕ НА ЗАПИТАННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА З ДУЖОК.

1. Коли ви були у театрі? /цей тиждень/ 2. Коли ми поїдемо в Київ? /наступний рік/ 3. Коли була остання контрольна робота? /минулий тиждень/ 4. Коли Віктор приїде в Кропивницький? /наступний тиждень/ 5. Коли ви були на екскурсії в Одесі? /минулий рік/

15. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ "МИНУЛИЙ ТИЖДЕНЬ", "МИНУЛИЙ РІК", "НАСТУПНИЙ РІК", "НАСТУПНИЙ ТИЖДЕНЬ" У ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

1. Мій день народження був 2. Ми поїдемо на екскурсію.... 3. Я приїхав у Кропивницький 4. Марта була в театрі 5. Анвар поїде в Київ 6. Ми бачили цей фільм

16*. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТАННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА З ДУЖОК.

1. Коли у вас у клубі був останній вечір? /минулий тиждень/ 2. Коли у Кропивницькому дуже тепла погода? /липень, серпень/ 3. Коли ви поїдете в Карпати? /лютий/ 4. Коли ви приїхали в Україну? /минулий рік/ 5. Коли Марта одержала останній лист із дому? /цей тиждень/ 6. Коли у нас буде екскурсія? /наступний тиждень/ 7. Коли друзі познайомилися? /2019 рік/ 8. Коли діти йдуть у школу? /восени, вересень/

17. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ І СКАЖІТЬ :

Що Анвар попросив зробити Хуана? Таблиця допоможе вам.

ХТО?	ПОПРОСИВ	КОГО?	ЩО ЗРОБИТИ?
Марія Віктор	попросила попросив	Віктора свого друга	купити словник зателефонувати йому

У Хуана мало вільного часу. Він не зміг купити продукти, взяти підручники в бібліотеці, перекласти текст, зустрітися з Віктором і сказати йому, що на цьому тижні буде вечір, запросити Олену на цей вечір. Але ж Анвар

просив Хуана зробити все це!

а/ Про що ви попросили /попросите/ свого друга, якщо:

- 1) він іде в магазин /в бібліотеку/;
- 2) він був у краєзнавчому музеї/на виставці, на екскурсії, в школі/;
- 3) він прочитав книгу, оповідання, статтю;
- 4) він подивився новий фільм, балет, виставу;
- 5) він намалював картину.

З р а з о к : Я попросив /попрошу/ свого друга взяти мені словник.

Хуан читав текст і дивився нові слова у словнику.

Хуан вивчив нові слова, а потім зробив домашнє завдання.

НЕДОКОНАНИЙ вид дієслова	ДОКОНАНИЙ вид дієслова
Валід вечеряв і читав новини слухав і думав читав і перекладав малював і слухав /музику/	Валід прийшов на Нову пошту, дав відправлення, сказав кому він хоче його надіслати, продиктував номер телефону, заплатив за послугу.

18. ЗАПИТАЙТЕ, ЧИ МОЖЛИВО ВИКОНУВАТИ ДВІ ЯКІ-НЕБУДЬ ДІЇ ОДНОЧАСНО. ЩО ДУМАЮТЬ ПРО ЦЕ ВАШІ ДРУЗІ?

З р а з о к : – Хіба можна вчити нові слова і грати у футбол?

– Звісно, ні.

– Хіба можна вечеряти і грати в шахи?

– Думаю, що ні.

19. ПРОЧИТАЙТЕ РЕЧЕННЯ І СКАЖІТЬ:

Чи виконували ви такі ж дії в такій послідовності?

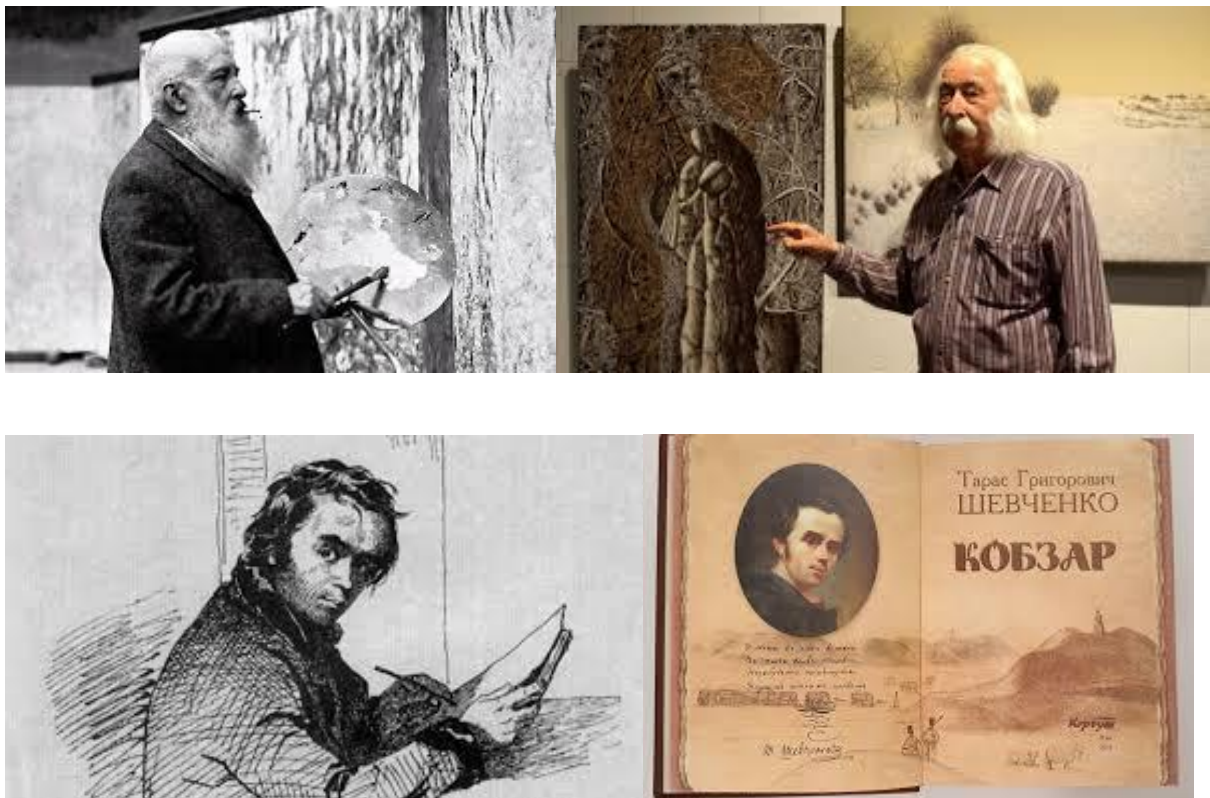
1. Хуан прочитав книгу про Київ і дав її Анвару. 2. Віктор розв'язав складне завдання і швидко написав відповідь. 3. Я побачив Марту і запитав її: "Коли завтра будуть збори?" 4. Марта побачила мене і сказала: "Завтра у нас

будуть збори". 5. Ми зробили домашнє завдання і поїхали в парк. 6. Анвар прийшов на урок і розповів про новий фільм. 7. Я написав вправу і почав читати текст. 8. Валід закінчив працювати і пішов додому.

20. ВІДНОВІТЬ ТЕКСТ І НАПИШІТЬ ЙОГО.

1. Він..... і дав прочитати його. 2. Олена..... і показала нам правильну відповідь. 3. Хуан і запросив Марію в кіно. 4. Нінаі запитала, як зіграла команда "Зірка". 5. Я почав читати її. 6. Викладач і ... сказав: "Ви добре написали цю контрольну роботу".

21. ЗРОБІТЬ ПІДПИСИ ДО МАЛЮНКІВ

*Інформація для довідки: Моне малює картину. Марчук намалював картину.
Тарас пише вірші. Шевченко написав збірку віршів.*

22. НАПИШІТЬ:

Що ви хотіли зробити у неділю ?

Що ви зробили, а що не зробили?

***Заняття починаються о 8 годині ранку,
а закінчуються о 2 годині дня.***

Починати

закінчувати + інфінітив недоконаного виду

продовжувати

розпочинатися

закінчуватися /коли?/

тривати /скільки часу?/

ХТО?		КОЛИ?
Я Віктор Студенти	починаю навчатися почав вивчати математику почнуть вивчати фізику	о 8 годині в лютому в березні
ЩО?		КОЛИ?
Мої заняття Урок Лекція	розпочинаються розпочався закінчилася /закінчиться/	о 8 годині об 11 годині
Збори Засідання Іспити	розпочнуться /почалися/ закінчилося/закінчиться/ розпочнуться	о 12 годині о 13 годині у червні

23. ПРОЧИТАЙТЕ РЕЧЕННЯ. ПОЯСНІТЬ ВЖИВАННЯ ПІДКРЕСЛЕНИХ ДІЕСЛІВ.

1. Віктор починає робити домашнє завдання о 7 годині вечора. 2. Лекція закінчилася о 13 годині. 3. Марія закінчила лабораторну роботу об 11 годині. 4. Скільки часу тривають заняття? 5. Студенти продовжують вивчати українську мову в наступному семестрі. 6. Я почав читати дуже цікаву книгу.

24. ЗАМІСТЬ КРАПОК НАПИШІТЬ ДІЄСЛОВА-ПІДКАЗКИ.

1. Робітники будувати цей дитсадок влітку /почати, почалися/.

2. Навчальний рік у вересні /починатися, розпочатися/.
3. Іспити, і ми поїхали додому. Студент читати газету і пішов із бібліотеки /закінчити, закінчитися/.
4. Вчора у клубі концерт ... о 20 годині. Ми довго аплодували, коли артисти виступати /закінчитися – закінчити/.
5. Урок 90 хвилин. Збори 3 години. Всі втомилися, але слухати уважно /продовжувати, тривати/.
6. Ми складати іспити 10 січня. Коли ми склали іспити, у нас канікули /почати – розпочатися/.

25*. ЗАМІСТЬ КРАПОК НАПИШІТЬ ДІЄСЛОВА-ПІДКАЗКИ.

1. ... урок, і ми ... писати диктант. почати – розпочатися
2. Коли ви... вивчати українську мову?
3. Ми прийшли додому і... грати у шахи.
4. Скільки часу ... ваші канікули? продовжувати – тривати
- Ми ... розмовляти і не бачили, що вже дуже пізно.
5. Анвар ... робити домашнє завдання і поїхав у центр. закінчити – закінчитися
6. У моїй ручці ... паста, і я не ... писати листа.
7. Ми ... писати контрольну роботу.
- Урок..., і ми вийшли з аудиторії.

26. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ І СКАЖІТЬ:

Коли ви складатимете іспити?

У всіх школах, коледжах, гімназіях, університетах України навчальний рік розпочинається 1-ого вересня. Він триває десять місяців.

В університетах навчальний рік ділиться на два семестри. Перший семестр триває 4 місяці. Він розпочинається у вересні і закінчується в січні. У грудні студенти складають заліки, а в січні – іспити. Цей час має назву екзаменаційної сесії. Взимку екзаменаційна сесія триває 3–4 тижні. Потім розпочинаються зимові канікули, які тривають два тижні. Другий семестр розпочинається в лютому і закінчується в червні. Якщо студенти повинні пройти практику, то другий семестр розпочинається у березні. У червні студенти складають екзамени. Літні канікули тривають два місяці.

а/ Д а й т е в і д п о в і д і на запитання.

1. Коли розпочинається навчальний рік в Україні? 2. Скільки часу він триває? 3. Скільки часу тривають 1-ий і 2-ий семестри? 4. Коли студенти складають екзамени взимку? 5. Скільки часу тривають зимові канікули? 6. Коли розпочинається літня сесія? 7. Чому другий семестр іноді розпочинається пізніше?

б/ Н а п и ш і т ь про навчальний рік в університетах вашої країни.

На вечорі виступали студенти різних факультетів.

РОДОВИЙ ВІДМІНОК

Однина	Множина
Студенти одного факультету. Книжки мого колишнього вчителя. Друзі нашої спортивної команди. Твір моєї колишньої студентки.	Студенти різних факультетів. Книжки моїх колишніх вчителів. Друзі наших спортивних команд. Твори моїх колишніх студенток.

27. ДАЙТЕ СТВЕРДНУ ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТАННЯ.

1. Ви слухали лекції різних викладачів? 2. Валід знає вірші українських поетів? 3. Вам подобаються картини наших місцевих художників? 4. Ви читали твори моїх колишніх студенток? 5. На екскурсії були учні середніх шкіл і студенти вищих навчальних закладів? 6. Ви знаєте назви сусідніх вулиць?

28. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА-ПІДКАЗКИ.

1. Які студенти були на екскурсії?	різні курси
2. Які студенти виступали на вечорі?	треті курси
3. На якій виставці ви були вчора?	молоді українські художниці
4. Які студенти їздили в Київ?	підготовчі факультети
3. Які вірші ви читали?	арабські поети
5. Які фотографії показав викладач?	колишні студенти і студентки

29*. ЯК ВИ СКАЖЕТЕ /НАПИШЕТЕ/, ЯКЩО ХОЧЕТЕ
ЗАПЕРЕЧИТИ СПІВРОЗМОВНИКУ?

З р а з о к: – Тут лежать контрольні роботи іноземних студентів.

а/ - Але тут лежать контрольні роботи тільки одного іноземного студента.

б/ - Тут є мапи різних країн.

- Тут мапа тільки однієї країни.

1. Ось книги відомих письменників. 2. Ось вірші українських поетів. 3. На виставці були картини українських художників. 4. Ось статті відомих журналісток. 5. На зборах виступали вчені різних країн. 6. На вечорі виступали учні художніх шкіл. 7. На змагання прийшли спортсмени різних факультетів.

30. СПРОБУЙТЕ ЗРОЗУМІТИ ПІДКРЕСЛЕНІ СЛОВА БЕЗ СЛОВНИКА.

1. Навчання. Моє навчання на підготовчому факультеті буде тривати 9 місяців. У листах додому я часто пишу про своє життя і навчання в Україні.

2. М р і я т и / що робити?/. Мій батько – інженер, і я також мрію стати інженером.

3. Одержувати – одержати /що?/ повідомлення, диплом, приз.

4. Особливо. Я дуже люблю дивитися фільми. Особливо мені подобаються фільми про кохання. Я дуже люблю читати. Особливо мені подобаються вірші.

31. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ЗНАЙДІТЬ У НЬОМУ ДВІ ЧАСТИНИ. СКАЖІТЬ,
ПРО ЩО РОЗПОВІДАЄТЬСЯ В КОЖНІЙ ЧАСТИНІ.

Життя та навчання іноземного студента в Україні розпочинається на підготовчому факультеті. Тут студенти навчаються 10 місяців. Навчальний рік на підготовчому факультеті розподіляється на два семестри. У січні студенти складають заліки. На підготовчому факультеті студенти вивчають не тільки українську мову, а й інші предмети: хімію, фізику, математику, історію України, біологію. Тому в червні студенти складають декілька іспитів.

Студенти, які вже закінчили підготовчий факультет, часто згадують про своє життя і навчання на цьому факультеті. Ось що написав у студентській газеті Ахмед, студент п'ятого курсу нашого університету:

«Я давно мріяв побачити Україну. І ось я разом із групою студентів приїхав учитися сюди.

Я ніколи не забуду дні, коли я навчався на підготовчому факультеті.

Спочатку я вивчав тільки українську мову, а потім почав вивчати інші предмети. Я розумів, що українська мова – дуже важлива. Вона допоможе мені мати спеціальність, стати інженером. Я багато працював, навчався на уроці і вдома, читав оповідання, вчив діалоги, писав диктанти. Спочатку, коли я дивився програму "Новини", я лише розумів, що диктор говорив про погоду або спорт, тому що показували дощ або сніг, стадіон і спортивні ігри. А потім я почав розуміти, що розповідали диктори про життя в Україні, про міжнародне життя.

Я багато читав українською мовою. Особливо мені подобалися твори відомого українського письменника Олеся Гончара.

Ми часто бували на екскурсіях в музеях, на концертах і виставках, у школах нашого міста.

На наших вечорах виступали інженери, вчені, артисти. Я часто згадую про перший вечір, який організували студенти нашого факультету. Він мав назву "Познайомимося". На цьому вечорі виступали студенти з різних країн. Вперше вони розповіли про свою батьківщину українською мовою.

У червні я склав іспити і закінчив підготовчий факультет. Десять місяців минули дуже швидко. І ось я вже студент п'ятого курсу. Незабаром я одержу диплом інженера і поїду працювати на батьківщину».

а/ Які ще слова і вирази вам потрібні, щоб розповісти про підготовчий факультет? Напишіть їх.

1. Мріяв вчитися	4. багато працював
2. приїхав вчитися	5. бували на екскурсіях
3. ніколи не забуду	6. організували вечір.

б/ Р о з к а ж і т ь: Що згадує студент про підготовчий факультет?

в/ Н а п и ш і т ь: Як ви вивчаєте українську мову? Що ви можете розповісти про свій факультет, свою групу?

УРОК №6

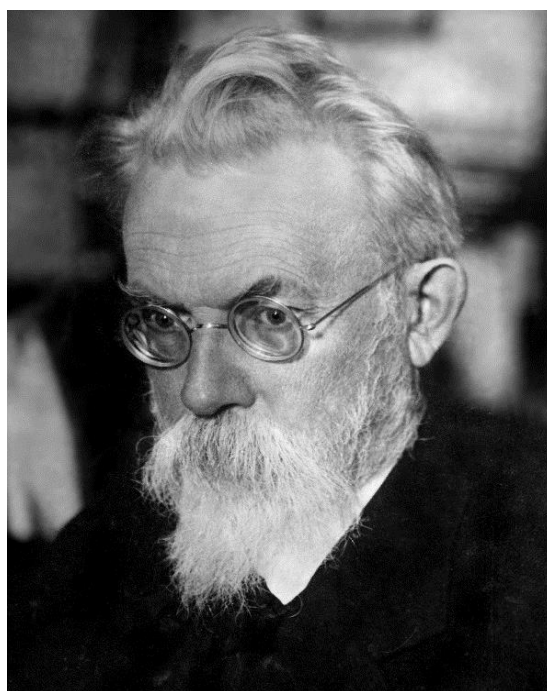
/ПОВТОРЕННЯ/

1. ЗНАЧЕННЯ НОВИХ СЛІВ НАМАГАЙТЕСЬ ЗРОЗУМІТИ БЕЗ СЛОВНИКА.

Вода і повітря потрібні для життя. Усі води Світового океану називають гідросферою. Атмосфера розташована навколо Землі і складається з газів. Слова біологія і біосфера схожі за будовою.

2. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ДАЙТЕ ЙОМУ НАЗВУ.

Ім'я Володимира Вернадського знають у всьому світі. Його називають «Людиною століття». Його ім'я має бульвар у Києві та вулиці у Львові, Запоріжжі, Дніпрі, Конотопі. Портрет Володимира Вернадського можна побачити на банкоті номіналом 1000 гривень. Його ім'я носить Національна бібліотека України. Його ім'ям назвали два мінерали, гори в Антарктиді й українську антарктичну станцію. Навіть у космосі, на Місяці, є його ім'я.

Академік Вернадський – один із засновників Української академії наук і перший її президент, почесний академік кількох зарубіжних академій. Народився в 1863 році в Петербурзі. Дитинство минуло в Полтаві й Харкові (там жила бабуся). Освітою і вихованням сина займався батько, який працював в університеті. Від батька хлопчик дізнався, що його прадіди були козаками. Любив слухати про історію і культуру українського народу. Запам'ятав, що

Петербург побудували на козацьких кістках. У домашній бібліотеці були українські журнали, Володимир цікавився українською літературою. Батько розповідав про Тараса Шевченка, бо особисто був із ним знайомий. У 15 років Володимир писав у щоденнику про важку долю українців: «У Росії зовсім заборонено друкувати книги моєю рідною мовою. В Києві, коли в якомусь домі побачать портрет Шевченка, то його відбирають». Тому на канікулах юнак старанно вивчав українську мову.

Після закінчення фізико-математичного факультету Петербурзького університету Володимир Вернадський одружився й поїхав на два роки за кордон. Він працював у хімічних лабораторіях Італії, Німеччини, Франції, Англії, Швейцарії. Ходив з геологами в експедиції, цікавився філософією, став професором. У цей же час він став батьком: у них із дружиною Наталею народився спочатку син, а потім донька.

Вернадський вивчав хімічний склад Землі, її атмосферу (повітря), гідросферу (воду) та роль радіоактивних елементів в еволюції Всесвіту. Він створив кілька нових наук, зокрема біогеохімію – дисципліну на межі геології, біології та космохімії. Його ідею про міграцію хімічних елементів визнали у світі, а вчення про зв'язок мікроорганізмів, рослин і тварин як єдиної живої речовини планети стало основою науки про біосферу. Він вірив, що нові знання про Землю відкривають нові шляхи розуміння природи і гармонії з нею. Його думки про «життя в космосі» практично розвинули К. Ціолковський, С. Корольов, Ю. Кондратюк. Остання книга вченого була про ноосферу, тобто про розумну діяльність людини в гармонії з природою. Перед смертю (1945) В.І. Вернадський писав: «Я вірю у велике майбуття і України, й Української академії наук...»

а) Р о з к а ж і т ь біографію В. Вернадського. Коли він народився? Де навчався і працював? Чим цікавився? Як став ученим? Чому його ім'я знають у світі?

3. ВИ ВЖЕ МОЖЕТЕ ВЗЯТИ **УЧАСТЬ У РОЗМОВІ** НА ПЕВНУ ТЕМУ. Перевірте себе.

3. 1. Одержіть у співрозмовника інформацію, яка вас цікавить:

про університет, у якому ви навчаєтеся, про факультет, про групу;

запитайте про відпочинок, улюблену справу;

поцікавтесь, де він був, що дивився, які фільми /вистави/ йому сподобалися, куди він піде /хоче піти/, куди поїде /хоче поїхати/.

3. 2. Складіть програму вечора. Запитайте у товаришів: Хто може виступити на цьому вечорі? Порадьтеся з товаришами, кого можна запросити на вечір, про що попросити розповісти.

3. 3. На факультеті організують спортивну команду. Запитайте: Хто хоче в цю команду записатися?

3. 4. Вам потрібно взяли інтерв'ю у товариша на тему: "Наші кращі студенти", /"Наші спортсмени"/. Запитайте: Хто він? Як його звати? Звідки він приїхав? Як він навчався?

3. 5. Запитайте у співрозмовника про телепрограми. Які цікаві передачі можна подивитися, послухати? Коли їх можна подивитися? Про що вони? Яку назву мають? Про українські газети і журнали. Запитайте, де можна прочитати про те, що вас цікавить.

3. 6. Ваш товариш дивився фільм, який вас дуже цікавить. Запитайте: Сподобався йому цей фільм? Де він іде? О котрій годині його початок?

4. ВИ ВЖЕ МОЖЕТЕ СКЛАСТИ (НАПИСАТИ) **РОЗПОВІДЬ** НА ВИЗНАЧЕНУ ТЕМУ.

Перевірте себе.

4. 1. Розкажіть про себе. Складіть план своєї розповіді. Не забудьте відповісти на запитання: У якому році ви народилися? Коли почали навчатися у школі? Скільки часу ви навчалися? Що вивчали у школі?

Ким хотіли стати? Як і чому вирішили поїхати в Україну? На якому факультеті ви навчаєтеся? Де будете навчатися потім? Ким будете?

4. 2. Розкажіть про своє навчання.

На якому факультеті ви навчаєтеся? Які предмети вивчаєте? Скільки часу ви навчаєтеся? Як ви вчитеся?

4. 3. Розкажіть, що ви робите у вільний час. Як ви відпочиваєте? Що любите робити? Що любите читати? Яка музика вам подобається? Чи подобається вам дивитися телевізор? Які передачі вам подобаються? Чому? Де ви вже були? Які фільми /вистави/ вам подобаються? Куди ви хочете піти?

4. 4. Розкажіть про свого товариша.

Де він вчиться чи працює? Ким мріє стати? Що робить у вільний час?

4.5. Розкажіть про екскурсію.

Де ви були? Про що розповів екскурсовод? Що вам запам'яталося?

4. 6. Що ви можете розповісти про підготовчий факультет, на якому ви навчаєтеся?

4. 7. Чи часто ви пишете листи додому?

Про що ви пишете? Чи часто одержуєте листи? Про що пишуть ваші батьки, друзі? Розкажіть про це.

5. ЦІ ТАБЛИЦІ ДОПОМОЖУТЬ ВАМ ПОВТОРИТИ ГРАМАТИКУ.

1. Називний відмінок прикметників				Прислівники
Який? /журнал/	Яке? /оповідання/	Яка? /книга/	Які? /книги/	ЯК?
цікавий	цікаве	цікава	цікаві	цікаво
гарний	гарне	гарна	гарні	гарно
останній	останнє	остання	останні	
третій	третє	третя	треті	
цей	це	ця	ці	

2. Називний відмінок означальних займенників

Однина	Множина
Весь /увесь/ факультет	факультети
Все /усе/ завдання	усі завдання
Вся /уся/ група	групи

Називний відмінок №1	що? хто?	Це наш технічний інститут. Це наше студентське містечко. Це наша студентська група. Це наші українські друзі.
Родовий відмінок №2	У кого? /немає/ кого? чого? Скільки часу? Чий? чия? Чий? чий? Який? /-а,-е/ Звідки? Коли?	<u>В Андрія</u> немає брата. <u>В Олени</u> немає словника. Я живу в Кропивницькому <u>5 місяців</u> . Це речі <u>мого старшого брата</u> . Це команда <u>нашого університету</u> . Я приїхав із <u>міста Києва</u> . <u>Наступного тижня</u> у нас буде іспит.
Давальний відмінок №3	кому?	Я подарував сувеніри <u>брату</u> і <u>сестрі</u> .

Знахідний відмінок №4	кого? що? коли? куди? про кого? про що?	Я зустрів <u>свого молодшого брата</u>. Я побачив <u>свою молодшу сестру</u>. Я люблю <u>своїх українських друзів</u>. Я люблю <u>своє студентське містечко</u>. <u>У неділю</u> ми підемо на цікаву <u>екскурсію</u>. Я розповів <u>про свою молодшу сестру</u>. Віктор довго розповідав <u>про цікаву передачу</u>.
Орудний відмінок	з ким? ким?	Я довго розмовляв з <u>Віктором і Оленою</u>. Я буду <u>інженером</u>, а мій брат буде <u>лікарем</u>.
Місцевий відмінок	де? коли? на чому?	Ми навчаємося <u>в технічному університеті</u>. <u>У цьому році</u> ми поїдемо в Одесу. Ми поїдемо туди <u>на потязі</u>.

3. Відмінювання особових займенників

Називний відмінок	я	ти	він	вона	ми	ви	вони
Родовий відмінок	/у/мене	/у/тебе	У нього його	У неї її	У нас	У вас	У них
Давальний відмінок	мені	тобі	йому	їй	нам	вам	їм
Знахідний відмінок	про мене	про тебе	про нього	про неї	про нас	про вас	про них
Орудний відмінок	зі мною	з тобою	з ним	з нею	з нами	з вами	з ними
Місцевий відмінок	в мені	в тобі	на ньому у нім	на ній у ній	у нас	у вас	на них в них

4. Відмінювання присвійних займенників

Називний відмінок	мій, свій /дім/	моє, своє /вікно/	моя, своя /книга/	мої, свої /книги/
Родовий відмінок	мого, свого		моєї	моїх
Давальний відмінок	моєму		моїй	моїм
Знахідний відмінок	-Н. або Р.	моє	мою	-Н. або Р.
Орудний відмінок	моїм	своїм	моєю	моїми
Місцевий відмінок	в моєму	на своєму	у моїй на	у моїх на

5. Відмінювання вказівних займенників				
Називний відмінок	цей /дім/	це /вікно/	ця /кімната/	ці /кімнати/
Родовий відмінок	цього		цієї	цих
Давальний відмінок	цьому		цій	цим
Знахідний відмінок	-Н. або Р.	це	цю	-Н. або Р.
Орудний відмінок	цим		цією	цими
Місцевий відмінок	у цьому	на цім	в (на) цій	в (на) цих

6. <i>В</i> + місцевий /ДЕ?/ <i>НА</i> відмінок	<i>В</i> + знахідний /КУДИ?/ <i>НА</i> відмінок
розташований у місті	іти в театр
бути в аудиторії	поїхати на екскурсію
працювати в університеті	приїхати в місто
бувати на стадіоні	піти в аудиторію

7. Недоконаний вид дієслів	Доконаний вид дієслів
Щодня я <u>дивлюся</u> програму "Вісті". Я <u>читаю</u> книгу, а сусід <u>малював</u> картину. Учора я <u>дивився</u> цікавий фільм.	Ти вже <u>подивився</u> програму "Новини". Я <u>прочитав</u> книгу і <u>дав</u> її Анвару. Учора я <u>подивився</u> цікавий фільм.

8. а/ Це наш університет.

який розташований на проспекті
Університетському.

Ви бачите наш стадіон,

який побудували недавно.

Я розповім про наш університет,

про який писали в газеті.

Вечір буде на нашому факультеті,

на якому навчається мій брат.

Це нове приміщення,

яке розташоване недалеко.

Ви бачите нове приміщення,

яке побудували недавно.

Я розповім про нове приміщення,

про яке говорили друзі.

Ми навчаємося в новому приміщенні,

у якому є багато приладів.

Це наша їдальня,

яка розташована поряд.

Ви бачите нову їдальню,

у якій ми завжди обідаємо.

Я розповім про нову їдальню,

про яку ви вже знаєте.

Ми обідаємо в новій їдальні,

у якій дуже смачно готують.

Це нові споруди,

які розташовані у студентському міс-
течку.

Ви бачите нові споруди.

які побудували недавно.

Ви бачите фотографії нових споруд,

які побудували недавно.

Я розповім про нові споруди,

про які ви дивилися телепередачу.

Ми навчаємося в нових спорудах

у яких є просторі аудиторії.

б/ Це мій друг,

який навчається зі мною.

Це фотографії мого друга,

якого всі знають в університеті.

Я люблю свого друга,

фото якого я тобі показував.

Я розкажу про друга.

про якого писали в газетах.

Це моя сестра,

яка навчається в університеті.

Це фотографія моєї сестри,

яку знають усі на факультеті.

Я сфотографував свою сестру,

про яку написали в газеті.

Я розповім про свою сестру.

про яку ти запитував.

Це мої друзі,

які навчаються зі мною.

Це фотографії моїх друзів,

які навчаються зі мною.

Я побачив своїх друзів,

яких давно не бачив,

Я розповім про своїх друзів,

про яких написали в газеті.

УРОК №7

- У нас є брати і сестри?

- Так, є. У мене два брати і дві сестри.

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК			РОДОВИЙ ВІДМІНОК		
Один	студент	два студенти -И	П'ять...	студентів	-ІВ
	іноземець	три іноземці -І	десять..	іноземців	-ІВ
	музей	чотири музеї -ї	багато	музеїв	-ЇВ
	батько	батька -А	мало	батьків	-ІВ
Одне	слово	слова -А	кілька	слів	
	море	2-4 моря -Я	декілька	морів	
	завдання	завдання	скільки	завдань	
Одна	студентка	студентки -И	студенток		
	учениця	дві учениці - І	скільки	учениць	
	хвилина	три хвилини -И		хвилин	
	лабораторія	дві лабораторії -ї		лабораторій	
Одна	дитина	дитини	скільки	дітей	
	людина	2-4 людини		людей	
	річ	речі		речей	-ЕЙ
	область	області		областей	
	мати	матері		матерів	-ІВ

	студентка		студенток	
1	вікно	5	вікон	/О,Е/
	гривня		гривень	

1. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТАННЯ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к : - Скільки будинків на цій вулиці? /12/

- На цій вулиці 12 будинків.

1. Скільки друзів у нього є? /1/ 2. Скільки викладачів на цьому факультеті? / 9/ 3. Скільки братів у вашого товариша? /5/ 4. Скільки лікарів у цій поліклініці? /10/ 5. Скільки книжок ви прочитали минулого місяця? /8/ 6. Скільки аудиторій на цьому поверсі? /18/ 7. Скільки завдань ви виконали? /кілька/ 8. Скільки речень у цій вправі? /9/ 9. Скільки слів у цьому реченні? /5/

2*. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАВШИ СЛОВА-ПІДКАЗКИ.

1 На уроці я прочитав два /оповідання/. 2. У цьому гуртожитку три /поверх/. 3. Я читав цю книгу чотири /день/. 4. Я вивчаю українську мову три /місяць/. 5. Він купив два /квиток/ в театр. 6. Словник коштує десять /гривня/. 7. У підручнику двісті п'ятдесят три /сторінка/.

3.ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к : - Ви знаєте, скільки студентів у цій групі?

- Так, знаю, у цій групі 9 студентів.

1. Ви знаєте, скільки вправ ви повинні виконати? 2. Ви знаєте, скільки факультетів у цьому університеті? 3. Ви знаєте, скільки кінотеатрів у нашому місті? 4. Ви знаєте, скільки іноземців навчається у нашому місті? 5. Ви знаєте, скільки іноземців вже закінчили наш університет? 6. Ви знаєте, скільки книг є в

університетській бібліотеці? 7. Ви знаєте, скільки років триває навчання в університеті? 8. Ви знаєте, скільки екзаменів ви повинні скласти в цьому семестрі? 9. Ви знаєте, скільки коштує рік навчання?

4.ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАВШИ СЛОВА З ДУЖОК.

1. У нашому місті багато /парки і сади/. 2. На вулицях міста багато /машини, автобуси, тролейбуси/. 3. У поліклініці працює тридцять /лікарі та медсестри/. 4. На змагання приїхало багато /команди/. 5. Тетяна взяла у бібліотеці кілька /підручники, книги та журнали/. 6. Я купив у кіоску кілька /зошити та блокноти/.

5*. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАВШИ СЛОВА З ПРАВОГО СТОВПЧИКА.

1. У магазині я купив трохи....	м'ясо, риба і хліб
2. У цій склянці мало	молоко
3. У морській воді багато....	сіль
4. У нашій області багато....	золото і графіт раз
5. На виставці я був багато	раз

6. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. СЛОВА З ДУЖОК ВЖИВАЙТЕ В ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

Кілька цікавих цифр

В січні 1996 року в Кіровограді було 284000 /жителі/, із них 62000 /діти/ і 58000 /пенсіонери/.

Україна ділиться на 24 /області/ та 1 /автономна республіка/ Крим. Нині в Україні живе 46 000 000 чоловік.

У цьому місті багато	нових будинків, широких вулиць, гарних облич, моїх друзів.
У кіоску кілька	цікавих журналів. сьогоднішніх газет.

7. ДАЙТЕ СТВЕРДНУ ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТАННЯ.

1. У вашому місті багато великих магазинів? 2. На цій вулиці багато високих споруд? 3. На цьому поверсі багато світлих аудиторій? 4. У вашій бібліотеці багато українських підручників? 5. Ви дивилися вчора кілька цікавих передач? 6. Ти виконав кілька домашніх завдань? 7. Диктор повідомив багато останніх новин.

8*. ПРАВИЛЬНО ПОСТАВТЕ ЗАПИТАННЯ І ДАЙТЕ НА НЬОГО ВІДПОВІДЬ ЗА ЗРАЗКОМ. ВЖИВАЙТЕ СЛОВА «БАГАТО», «МАЛО», «КІЛЬКА».

З р а з о к: – Скільки ... (українська пісня) ви знаєте?

– Скільки українських пісень ви знаєте?

– Я знаю кілька українських пісень.

1. Скільки ... (українські слова) ви знаєте? 2. Скільки ... (великий стадіон, гарний парк) у вашому місті? 3. Скільки ... (іноземний студент та іноземна студентка) на підготовчому факультеті? 4. Скільки... (іноземна мова) ви знаєте? 5. Скільки ... (історичне місце) у вашому місті?

9. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ, ВИКОРИСТАВШИ СЛОВО «БАГАТО».

З р а з о к: – У вашому місті лише одна велика бібліотека?

– Ні, у нас багато великих бібліотек.

1. У вашому місті лише один великий парк? 2. У вашому місті лише одна гарна вулиця? 3. У вашому місті лише один спортивний майданчик? 4. У цьому підручнику лише одна складна вправа? 5. На стіні висить тільки одна географічна мапа? 6. У цьому залі тільки одне велике вікно? 7. Студент виконав лише одне домашнє завдання? 8 Він зробив лише одну помилку?

10. ПЕРЕКАЖІТЬ УСМІШКИ.

Два яблука

На столі лежать два яблука.

– Скільки яблук лежить на столі? – запитав батько.

– Три яблука, – відповів син.

– Невже ти не бачиш, що там два яблука?

– Ні, три.

– Гаразд, – вирішив батько. – Тоді я візьму одне яблуко, мама візьме друге яблуко, а те, що залишиться, візьмеш ти.

Одного разу на уроці

На уроці математики вчитель запропонував розв'язати задачу:

– Три робітники працювали дві години і виконали всю роботу. Скільки годин робитимуть цю роботу шість робітників?

– Але якщо роботу всю закінчили, не треба робити її вдруге, – швидко відповів учень.

– Ти сказав, що в тебе лише один брат.

– Так, це правда. У мене один брат.

– Ні, неправда! Твоя сестра сказала, що в неї два брати.

На уроці

Учителька:

– Максиме, ти зробив двадцять помилок. Не розумію, як може одна

людина зробити так багато помилок!

Учень:

– Я був не один. Мені допомагав тато.

Багато запитань

Батько гуляв у парку з сином. Маленький хлопчик ставив дуже багато запитань. Батько стомився відповідати на запитання сина, тому він сказав: "Коли я був маленьким, я не ставив так багато запитань".

Син відповів, що, мабуть, тому батько не може відповісти на його запитання.

11. ЯК ВИ ВИСЛОВИТЕ СВІЙ ПОДИВ І ЗАХОПЛЕННЯ,

коли побачите у свого друга велику бібліотеку, велику колекцію марок, велику кількість кімнатних квітів, велику кількість сувенірів?

З р а з о к: – *Скільки у вас квітів!*

– *Так, ми любимо квіти.*

– *Як багато у тебе сувенірів!*

– *Так, я люблю подорожувати.*

12. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ

а) С к а ж і т ь, що ви дізналися про ЦНТУ.

ІСТОРІЯ УНІВЕРСИТЕТУ

Історія

Центральноукраїнського національного технічного університету бере початок від Єлисаветградського училища (зараз це Кропивницький інженерний коледж). Заняття в

училищі розпочалися в 1870 році. У квітні 1929 року в його приміщенні створили вечірнє відділення індустріального інституту і заклад запросив людей отримати вищу освіту.

Відбувалися зміни в країні – змінювався й навчальний заклад. У 1956 році тут організували спочатку вечірнє, а в 1962 році – і денне відділення Харківського політехнічного інституту. Тоді 100 абітурієнтів стали першими студентами. У 1967 році КІСМ (Кіровоградський інститут сільськогосподарського машинобудування) став самостійним, у 1998 році отримав статус університету, а в 2004 році став національним. З 27 жовтня 2016 року він має нову назву – Центральноукраїнський національний технічний університет.

За ці роки він підготував більше 30 тисяч фахівців. Серед випускників є відомі керівники, державні діячі, винахідники, вчені.

5 факультетів університету та 2 коледжі ЦНТУ (Кропивницький і Світловодський) готують фахівців для промисловості та сільського господарства. У навчанні застосовують комп'ютери і нові технології з автоматики та екології. Університет має зв'язки з машинобудівними заводами України, підприємствами транспорту, будівництва, електропостачання, банками та приватними фірмами. Крім цього, університет – важливий регіональний науковий центр, тому що вчені розв'язують важливі технічні, економічні та інші проблеми.

Університет має широкі міжнародні зв'язки. Студенти можуть проходити практику за кордоном (в Англії, Франції), брати участь у міжнародних конференціях. Понад 550 спеціалістів підготував університет для 65 країн світу. Наші випускники-іноземці працюють у різних країнах Європи, Азії, Близького Сходу, Америки, Африки.

Умови для навчання і розвитку студентів створюють бібліотека, спортивні і творчі клуби, стадіон, дискотека. У бібліотеці та читальних залах є понад 500 тисяч книг. Крім цього, безкоштовно можна використовувати 12

електронних баз даних у локальній мережі. А це понад 2000 назв журналів у галузях бізнесу, економіки, історії, техніки, медицини та права. Викладачі та студенти можуть отримати нові знання з 35 000 книжок із різних дисциплін і з міжнародних наукових баз.

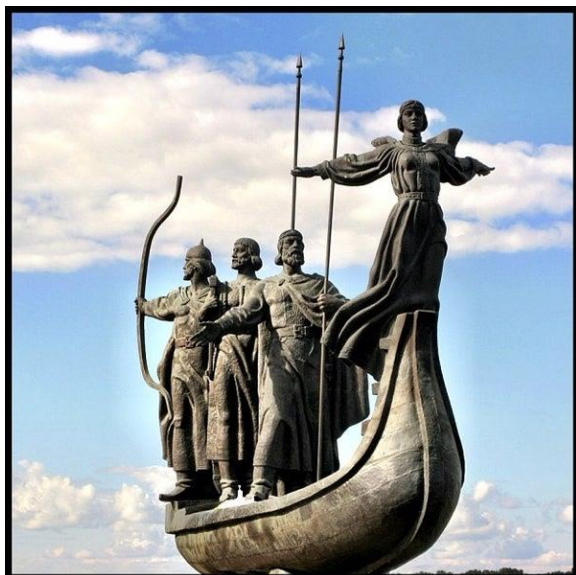
Університет має 4 гуртожитки, які утворюють студмістечко, де можуть мешкати 1687 студентів, а також їдальню, 2 буфети, 2 спортивні зали і прекрасний парк, де завжди можна відпочити.

б) Р о з к а ж і т ь: 1. Коли бере початок історія ЦНТУ? 2. Коли університет став самостійним? 3. Коли – національним? 4. Скільки було перших студентів? 5. Скільки фахівців підготував вуз? 6. Ким стали його випускники? 6. На яких підприємствах вони працюють? 7. У скількох країнах працюють випускники ЦНТУ? 8. Скільки книжок і журналів можна прочитати в бібліотеці? 9. Скільки місць є в університетських гуртожитках? 10. Які місця в студмістечку вам подобаються? 11. Де ви любите відпочивати?

в) П о м і р к у й т е, що ви хотіли б розповісти своєму другу про університет, у якому зараз навчаєтесь.

13. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ

а) П о м і р к у й т е, на яке запитання відповідає кожен абзац.

КИЇВ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Столиця України має давню історію. Археологи знайшли предмети, які доводять, що люди поселилися на цій території 20 тисяч років тому. Місто згадують у давніх рукописах. Про Київ – столицю держави Київська Русь знали

в Європі та Азії, у країнах Заходу та Сходу.

За легендою, заснували місто на березі річки Дніпро у V–VI столітті нашої ери брати Кий, Щек і Хорив та їхня сестра Либідь. Назвали місто на честь старшого брата Києвом. Здавна Київ називають «матір'ю міст руських».

У 988 році князь Володимир запровадив християнство як офіційну релігію Київській Русі. А столиця стала центром культурних зв'язків із різними державами.

Але історія Києва має свої трагічні сторінки: багаті українські землі часто були об'єктом нападів сусідів і кочівників. Місто зруйнував монголо-татарський хан Батий у 1240-ому році. У XIV столітті Київ захопила армія Литовського князя, у XVI столітті його ділила держава Річ Посполита (Литва і Польща). А в 1654 році Україна потрапила під владу Росії: цар увів кріпацтво, українцям заборонили навчатися рідною мовою, друкувати книжки, співати українських пісень, мати український театр тощо.

Під час Другої світової війни Київ був майже повністю зруйнований.

Проте місто відбудували. І зараз у ньому мешкає, за різними джерелами, від 3,5 (трьох з половиною) до 5 (п'яти) мільйонів людей. Сюди їдуть навчатися, працювати, реалізувати свої мрії й таланти.

Київ був і є адміністративно-політичним, торговельно-економічним, культурним та освітньо-науковим центром країни.

Тут працює Президент України і парламент – Верховна Рада, тому це політичний центр.

Київ – один із найбільших індустріальних центрів України. Тут працюють машинобудівні заводи, де будують різні машини, верстати, судна і прилади. У

столиці виготовляють вироби чорної і кольорової металургії. Хімічна промисловість виготовляє ліки. Фабрики легкої промисловості – одяг і взуття, а поліграфічна – друкує газети, журнали, книжки.

Здавна Київ відомий як освітньо-науковий центр. Тут працює Академія наук України. Студенти навчаються в 17 університетах та академіях. Серед них – такі популярні навчальні заклади, як Національний університет імені Тараса Шевченка, Києво-Могилянська академія, Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського.

Київ – великий транспортний центр із міжнародним сполученням. Він відомий туристичний центр. Це дуже зелене місто, особливо навесні. Його називають містом парків, тому на гербі Києва можна побачити цвіт каштана. Гості української столиці можуть відвідати пам'ятки давньої

культури, зокрема Софію Київську і Золоті Ворота, музеї, виставки, театри, Ботанічний сад, замовити екскурсію містом і Дніпром, подивитися архітектуру і відчути темп життя столиці.

б) П е р е к а ж і т ь текст за планом.

ПЛАН: 1. Заснування Києва.

2. Прийняття християнства.
3. Трагічні сторінки історії.
4. Сучасний Київ – політичний центр країни.
5. Індустріальний центр України.
6. Освітньо-науковий центр.
7. Туристичний і транспортний центр.

14. ПРОВЕДІТЬ ГРУ-ВІКТОРИНУ "ЩО ВИ ЗНАЄТЕ ПРО УКРАЇНУ?"

а/ Як ви відповісте на ці запитання? /Відповіді напишіть./

1. Скільки областей в Україні? Назвіть їх і покажіть на карті. 2. Скільки річок в Україні та морів біля неї ви можете назвати? 3. Скільки міст України ви знаєте? 4. Які гори на території України ви знаєте? 5. Що ви можете розповісти про погоду в Україні? 6. Де розташований Кропивницький? 7. Скільки районів у Кропивницькому? 8. Скільки вулиць, площ, проспектів нашого міста ви знаєте? Яку назву вони мають? 9. Скільки назв газет, журналів, телепередач ви знаєте? Які? 10. Які навчальні заклади є в Кропивницькому і скільки їх?

б/ Скільки і яких українських письменників ви знаєте? Скільки оповідань українською мовою ви вже прочитали? Про яких відомих українських учених ви читали? Назвіть прізвища відомих українських спортсменів, артистів. Кого з державних діячів ви знаєте?

в/ Складіть аналогічну вікторину про свою батьківщину /напишіть ваші питання.

Сьогодні	в кіоску були цікаві газети.
Сьогодні	в кіоску не було цікавих газет.
Завтра в	кіоску будуть цікаві газети.
Завтра в	кіоску <u>не буде</u> цікавих газет.

15. ДАЙТЕ НЕГАТИВНУ ВІДПОВІДЬ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к: – У вас є вчорашні газети?

– У мене немає вчорашніх газет.

1. У вас є нові журнали? 2. В цьому тексті були незнайомі слова? 3. У

цьому підручнику є складні вправи? 4. У залі є вільні місця? 5. На виставці будуть нові картини? 6. У цьому парку є старі дерева? 7. У вас будуть вільні дні? 8. У них були зимові канікули?

- Олено, скільки оповідань ти прочитала?
- Одне /оповідання/.
- А скільки часу ти його читала?
- Дві години.

Хто?	Що робив?	Скільки часу?
Я	розв'язував задачу	годину
Максим	писав вправу	10 хвилин
Мій друг	читав статтю	довго

Хто?	Що робив?	Скільки часу?
Студенти	навчалися	весь день /тиждень, місяць/
Друзі	відпочивали	два дні /місяці/, всю відпустку, всі канікули

16. ПИСЬМОВО ВІДПОВІДАЙТЕ НА ЗАПИТАННЯ.

1. Скільки часу ви живете в Україні? 2. Скільки часу ви навчаєтеся на підготовчому факультеті? 3. Скільки часу ви навчаєтеся щодня? 4. Скільки часу ви виконуєте домашнє завдання? Як ви його виконуєте? 5. Скільки часу ви відпочиваєте (гуляєте, граєте в комп'ютерні ігри)?

– Скільки часу ви йдете в університет?

– Я йду в університет хвилин сім.

1. Скільки часу триває пара? 2. Скільки часу ви перебуваєте в університеті? 3. Скільки часу триває перерва? 4. Скільки часу тривають літні канікули? 5. Скільки часу вам ще треба навчатися в університеті? 6. Скільки часу ви відпочивали взимку?

Порівняйте:

текстів	прочитали?	Скільки	читали тексти?
Скільки вправ	ви написали?	часу	писали вправи?
фотографій	зібрали?	ви	збирали фото?

19. ДІЗНАЙТЕСЯ:

а/ Що з р о б и л и ваші товариші? Скільки часу вони це робили?

У відповідях використайте вирази:

розв'язувати задачі, малювати картини, робити фотографії,
збирати марки /колекцію/, читати підручники, вивчати мови,
перекладати текст, виправляти помилки, повторювати слова,
складати іспити, вивчати дієслова.

З р а з о к: – Скільки текстів ви прочитали в цьому підручнику?

– Скільки часу ви читали ці тексти /їх/?

б/ А як відповіли ваші товариші на запитання?

Напишіть свої запитання і відповіді на них.

20. ПОДИВІТЬСЯ НА МАЛЮНКИ І РОЗКАЖІТЬ

/НАПИШІТЬ/:

а/ Як Мишко готувався до контрольної роботи?

б/ П р о ч и т а й т е, що сказав Мишко, коли одержав свою контрольну роботу. Чи правду він сказав?

– Не розумію, чому я так погано написав контрольну роботу. Учора я дуже довго готувався: годину писав вправу, дві години повторював слова і вчив нову граматику, а потім півтори години читав тексти...

в/ Недавно у вас була контрольна робота. Як ви готувалися до неї?

Звідки ви приїхали? Я приїхав з Латинської Америки.			
Називний відмінок (ЩО?)		РОДОВИЙ ВІДМІНОК /місця/ /звідки?/	
Це	Близький Схід	Я приїхав	із Близького Сходу.
	Західна Європа		із Західної Європи.
	Сполучені Штати Америки		зі Сполучених Штатів Америки.

Порівняйте :

Олексій – студент медичного університету.	Він прийшов із медичного університету.
Галина – учениця музичної школи.	Вона прийшла з музичної школи.

21. ЗА РЕПЛІКАМИ ЛЮДЕЙ ВИЗНАЧТЕ :

а/ З в і д к и вони прийшли /повернулися/? Напишіть про це.

1. Сьогодні був дуже цікавий концерт. 2. Дуже вдало грала футбольна команда "Динамо" 3. Я купив цікаву книжку. 4. Лікар дав мені рецепт. 5. Яка цікава екскурсія! 6. Мені дуже сподобався цей фільм. 7. Які чудові спортивні змагання!

б/ З в і д к и вони приїхали?

1. Мені дуже сподобався Львів. 2. Який чудовий Софіївський парк! 3. Це моя родина в Саудівській Аравії. 4. Недавно ми відпочивали на Середземному морі. 5. Недавно мій тато був в Об'єднаних Арабських Еміратах. 6. Українські вчені працювали на Південному полюсі, на антарктичній станції «Академік Вернадський».

Де був?	Куди їде /йде/?	Звідки приїхав /прийшов/?
У Києві	у Київ	з Києва
В Одесі	в Одесу	з Одеси
В музеї	в музей	з музею
На виставці	на виставку	з виставки

Вдома	додому	з дому
Тут	сюди	звідси
Там	туди	звідти

Зверніть увагу на синонімічність конструкцій:

Знахідний відмінок	Родовий відмінок
У Київ	до Києва
у школу	до школи
в університет	до університету

22. ДАЙТЕ СТВЕРДНУ ВІДПОВІДЬ, ВИКОРИСТАВШИ СИНОНІМІЧНУ КОНСТРУКЦІЮ.

Зразок : – Ви щодня ходите в університет?

– Так, я щодня ходжу до університету.

1. Ваш брат завтра їде в Київ? 2. Цей поїзд їде в Одесу? 3. Учні поспішають до школи? 4. Ваша менша сестричка щодня ходить у школу? 5. Цей тролейбус їде в центр? 6. Ви вчора ходили в бібліотеку?

23. ДОПОМОЖІТЬ ОМАРУ ПОЗНАЙОМИТИСЯ З ЦІКАВИМИ МІСТАМИ УКРАЇНИ.

а/ С к л а д і т ь йому план мандрівки.

Омар – студент історичного факультету. Він пише дипломну роботу про історію різних міст України. У цьому році він хоче подивитися Львів, Харків, Одесу, Дніпро, Вінницю. З Києва він вирішив спочатку поїхати в місто Львів. У Львові він житиме три дні. Зі Львова він поїде...

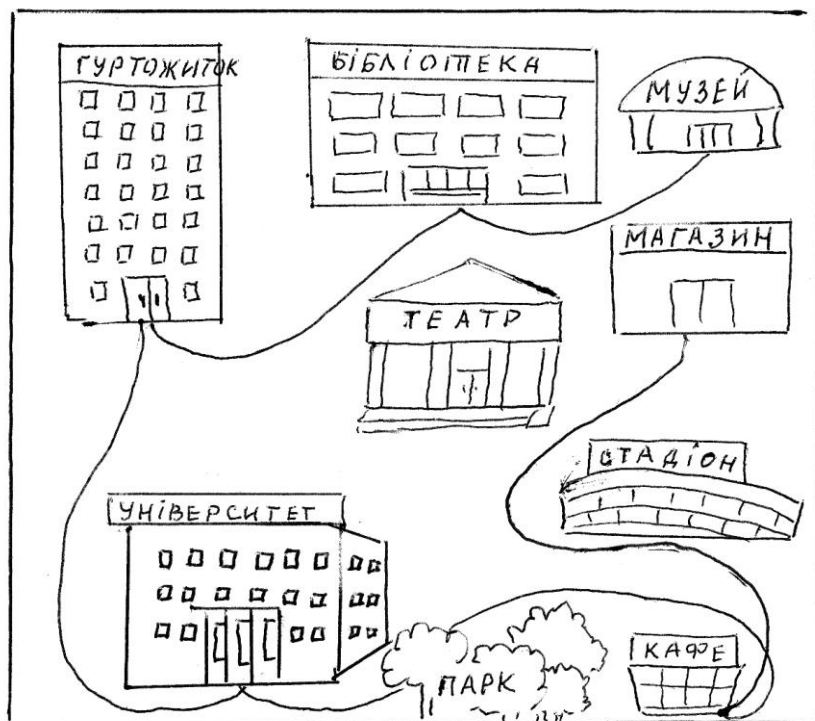
б/ Які міста України ви хочете подивитися і чому? Складіть собі план мандрівки по Україні.

в/ Які цікаві місця, міста ви радите подивитися у вашій країні? Складіть аналогічний план мандрівки.

24. ОМАР ДЕСЬ ЗАБУВ СВІЙ СЛОВНИК.

а/ Подивіться на малюнок, прокоментуйте весь шлях Омара.

б/ Скажіть, де він міг забути словник?

в/ Омар сказав вам, що хоче піти в міську бібліотеку, а потім до краєзнавчого музею. Згодом хтось запитав вас про Омара. Скажіть, де він?

З р а з о к: – Валіде, ти не знаєш, де Омар?

– Здається, пішов у краєзнавчий музей.

Він сказав, що забув там свій словник.

25. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к: Учора я був у театрі.

Учора я ходив у театр.

Улітку я була в Одесі.

Улітку я їздила до Одеси.

1. Учора я був у поліклініці. 2. Минулого року ми відпочивали у Львові. 3. У червні мій батько їздив у Європу. 4. Уранці він був в аптеці. 5. У вівторок ми були в музеї. 6. Улітку мої друзі були на морі. 7. Сьогодні ми були в кав'ярні.

26*. НАПИШІТЬ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ.

а/ 1. Він прийшов з університету.	Куди він ходив? Де він був?
2. Сестра приїхала з півдня.	Де була сестра? Куди їздила?
3. Батько повернувся з роботи.	Де він був? Куди він ходив?
б/ 1. Мій брат відпочивав на Чорному морі.	Звідки він приїхав? Куди їздив?
2. Мої друзі приїхали з Латинської Америки.	Де були друзі? Куди вони їздили?
3. Мої брати працюють на Близькому Сході.	Куди поїхали брати на роботу? Звідки вони приїдуть?
4. Сестра написала багато листів з Південної Африки.	Де зараз живе сестра? Куди вона поїхала?

27*. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ СЛОВА-ПІДКАЗКИ.

КУДИ?	ЗВІДКИ?	СЛОВА-ПІДКАЗКИ
1. Куди ви ходили?	Звідки ви прийшли?	драматичний театр
2. Куди він іде?	Звідки він прийшов?	вулиця Шевченка
3. Куди вони йдуть?	Звідки вони прийшли?	промислова виставка
4. Куди вони їдуть?	Звідки повернуться?	літня практика
5. Куди ви поклали зошит?	Звідки ви взяли зошит?	письмовий стіл
6. Куди ви поклали словник?	Звідки ви взяли словник?	книжкова шафа

28. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к: – Де ви були вчора?

– Учора ми ходили в театр.

1. Де ви були в суботу? 2. Де ви були сьогодні? 3. Де вони були вчора ввечері? 4. Де ви були влітку? 5. Де ти був у неділю?

29. НА ЯКІ ЗАПИТАННЯ ДАНІ ВІДПОВІДІ?

1. – ...?

– Минулого року я їздив у Францію.

2. – ...?

– Учора Олена з Андрієм були на дискотеці.

3. – ...?

– Раніше він навчався у Росії.

4. – ...?

– Валерія повернулася з бібліотеки.

3. –?

– Ми ходили в театр на виставу «Хазяїн».

Коли <u>я прийшов</u> на урок, <u>я побачив</u> нашого викладача.

30. ПОРІВНЯЙТЕ:

1. Коли я <u>читав</u> текст, мій друг <u>малював</u> мій портрет.	Коли Андрій <u>намалював</u> мій портрет, він запитав мене: "Тобі подобається твій портрет?"
2. Коли Андрій <u>робив</u> домашнє завдання, я <u>відпочивав</u> , <u>слухав</u> музику.	Коди Андрій <u>зробив</u> домашнє завдання, ми разом <u>пішли</u> гуляти.

3. Коли викладач <u>пояснював</u> нове правило, він <u>писав</u> на дошці приклади.	Коли викладач <u>пояснив</u> нове правило, ми <u>почали писати</u> вправи.
4. Коли на уроці Хумам <u>розповідав</u> текст, ми уважно <u>слухали</u> .	Коли він <u>розказав</u> текст, ми <u>почали ставити</u> запитання.
5. Коли я <u>вечеряв</u> , мій друг <u>сидів</u> поряд і <u>пив</u> каву.	Коли ми <u>повечеряли</u> , ми <u>пішли</u> дивитися фільм.
6. Коли я <u>читав</u> текст, я <u>дивився</u> нові слова у словнику.	Коли я <u>прочитав</u> текст, я <u>почав</u> <u>робити</u> вправу.

31. ВСТАВТЕ ЗАМІСТЬ КРАПОК ПОТРІБНІ ДІЄСЛОВА У ВІДПОВІДНІЙ ФОРМІ.

- Коли Халед ... урок, його сусід читав книгу.
Коли Халед ... урок, він пішов на стадіон /вчити – вивчити/.
- Коли я ... вправу, мій друг повторював дієслова.
Коли я ... вправу, я почав розв'язувати задачу /писати – написати/.
- Коли ми ... фільм, ми пішли додому.
Коли ми ... фільм, ми дуже сміялися /дивитися – подивитися/.
- Коли я ... свою контрольну роботу, я показав її вчителю. Коли я ... свою контрольну роботу, я виправляв помилки /перевіряти – перевірити/.

32. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ.

- Коли студентка вчила урок, Коли вона вивчила урок,
- Коли ми поснідали, Коли ми снідали,
- Коли він відпочивав, Коли він відпочив,
- Коли лікар оглядав хворого, Коли лікар оглянув хворого,

33. СКАЖІТЬ,

які дії подруги /друзі/ могли робити одночасно? У своїй відповіді

використайте дієслова: *готувати, перекладати, слухати, розв'язувати, вчити, повторювати, грати, вечеряти, складати /іспит/.*

34. РОЗКАЖІТЬ

про аналогічні події у вашій групі, у вашому університеті.

З р а з о к: – Минулого тижня у нас на зборах виступали студенти з різних факультетів.

– А у нас на зборах виступали студенти з одного факультету.

1. Студенти нашої групи приїхали з різних країн Європи, Азії, Африки, Латинської Америки. 2. У нашій групі вчаться студенти, які приїхали з різних областей, із різних міст України. 3. Наші друзі, які повернулися з різних екскурсій, розповіли нам про них. 4. У нашій футбольній команді грають студенти з різних груп, з різних факультетів нашого університету.

Ось **журнал**, з **якого** я дізнався про Бориса Патона.

Ось **місто**, з **якого** я приїхав

Ось **країна**, з **якої** ми приїхали.

Це **змагання**, з **яких** повернулися спортсмени.

35. СКЛАДІТЬ З ДВОХ РЕЧЕНЬ ОДНЕ, використавши слово ЯКИЙ у потрібній формі.

1. Ця вистава чудова. Ми повернулися з цієї вистави пізно. 2. Я багато читав про Індію. Віплав приїхав з Індії. 3. Я хочу поїхати подивитися різні міста. Я отримав запрошення з цих міст. 4. Ми бачили багато цікавого на екскурсії. Учора ввечері ми повернулися з екскурсії. 5. Яку назву має ця країна? З цієї країни приїхали нові студенти.

36. ПРОЧИТАЙТЕ РЕЧЕННЯ І ПОЯСНІТЬ:

а/ Як ви розумієте словосполучення:

Один із нас (ми) один із моїх друзів

Одна з вас (ви) одна з моїх подруг

з них (вони)

1. Сьогодні ми ходили на концерт. Один із нас не ходив. Хумам не був на концерті. 2. Усі мої брати вчаться. Один із них вчиться на другому курсі. 3. Мої подруги захоплюються спортом. Одна з них грає в теніс. 4. Я розповім про одного з моїх друзів. 5. Кропивницький – один із обласних центрів України. 6. "Динамо" – одна з українських футбольних команд. 7. Олімпійські ігри – одні з кращих змагань у спорті.

б/ Вживайте нові словосполучення в мовленні.

37. ПРОЧИТАЙТЕ І ПОЯСНІТЬ:

а/ Як ви розумієте дієслова "увійти – вийти":

1. Ніна вийшла з гуртожитку і пішла до їдальні.

2. Я спізнився. Коли я увійшов до аудиторії, я запитав: "Можна увійти?"

3. Коли урок закінчився, ми вийшли з аудиторії.

б/ Запишіть, з яким відмінком ці дієслова вживаються.

в*/ Яке дієслово ви використаєте в цих реченнях:

1. Він ... у кімнату і привітався. 2. Коли я ... з квартири, я згадала, що не взяла ключ. 3. Я хотів курити і тому ... із кімнати. 4. Коли ми ... в деканат, ми привіталися з деканом.

38. ПРОЧИТАЙТЕ ОПОВІДАННЯ. ПРИДУМАЙТЕ ЙОМУ НАЗВУ.

Розпочалися канікули, і я вирішив, що нічого не робитиму, лише відпочиватиму. Весь перший день канікул я лежав на дивані і читав журнали. Раптом у кімнату увійшов мій молодший брат Андрій.

– Володю, скажи, будь ласка...

– Ти бачиш, я відпочиваю...

– Так, добре, відпочивай. Лише скажи, де живуть кенгуру, і відпочивай.

Я вирішив відповісти коротко: "У зоопарку".

Андрій вийшов із кімнати. Але за п'ять хвилин мій брат повернувся.

– А бабуся каже, що кенгуру живуть в Африці.

– І в Африці теж, – сказав я. – Здається, ти хотів піти грати в хокей.

Андрій вийшов із кімнати. Увечері, коли ми пили чай, Андрій сказав:

– А ось мій Друг Вітько каже, що кенгуру живуть лише в Австралії.

– Ну, а що ще знає твій Вітько про кенгуру? – запитав я.

– Багато знає. Вітько каже, що в кенгуру є сумка... А ще він каже...

– Вітько, Вітько... А ось твій Вітько не знає, що в кенгуру, у кенгуру... – але я не знав, що ще сказати про кенгуру, тому я сказав: – Завтра я розповім тобі все про кенгуру. Я думаю, що твій друг Вітько не знає так багато про кенгуру.

Я вирішив піти в бібліотеку і прочитати всі книжки, у яких розповідають про кенгуру. Наступного дня вранці я пішов до бібліотеки.

У бібліотеці я попросив дати мені енциклопедію на букву "К" і всі книжки про кенгуру, які були в бібліотеці. Увесь день я сидів у бібліотеці і читав.

Тепер я знав про кенгуру все і міг прочитати наукову лекцію про кенгуру на біологічному факультеті в університеті.

Удома, коли ми обідали, я сказав Андрію:

– Ну, а зараз я розкажу тобі про кенгуру...

– Володю, а ти знаєш, скільки років живуть слони? Вітько каже...

Наступного дня вранці я знову прийшов у бібліотеку.

Я вирішив прочитати в енциклопедії всі статті не лише про слонів, але й про інших тварин. Удома, коли ми вечеряли, я вже хотів прочитати наукову лекцію про слонів, але мій брат запитав мене:

– А та знаєш, чому лимони жовті? Вітько каже...

Я зрозумів, що ніколи не зможу відповісти на всі питання мого молодшого брата.

39. РОЗКАЖІТЬ:

а/ Як ви думаєте, чому старший брат повинен був піти в бібліотеку, коли в нього були канікули?

б/ Що ви дізналися про старшого брата, про молодшого брата та його друга Вітька?

в/ Напишіть: які запитання ви хочете поставити Андрію, щоб дізнатися про його сім'ю? Розкажіть від імені Андрія про його сім'ю.

г/ Прочитайте початок розповіді Андрія про його дитинство і продовжить його.

Я хочу розповісти вам, чому мій старший брат вступив на біологічний факультет університету, коли закінчив школу.

У мене був друг. Звали його Вітько. Він любив читати книжки про тварин, про природу і часто розповідав мені про них. Одного разу він розповів мені про кенгуру...

40. ПРОЧИТАЙТЕ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ

і визначте, чи відображають вони логічну послідовність подій тексту; якщо ні – розмістите їх правильно.

1) сидів у бібліотеці весь день і читав про кенгуру; 2) обідали; 3) увійшов до кімнати і запитав; 4) попросив книжки, в яких можна прочитати про тварин; 5) запитав, чому лимони жовті; 6) розпочалися канікули; 7) лежав на дивані і читав.

41. РОЗКАЖІТЬ ПРО СВОГО МОЛОДШОГО БРАТА /молодшу сестру/.

Які слова і словосполучення вам потрібні для цієї розповіді? Напишіть їх.

42. НАПИШІТЬ АНТОНІМИ :

старший брат / ..., давній друг / ..., увійти / ... , куди /..., звідки /

УРОК №8

Кому ти пишеш листа?

Своєму старшому братові Андрію.

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК /хто?/	ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК /кому/ /в значенні адресата/
брат	брат <u>о</u> ві = брату
Це учитель	Я пишу учител <u>е</u> ві = учителю
сестра	повідомлення сестр <u>і</u>
мати	матер <u>і</u>

1. ОЗНАЙОМТЕСЯ З ТАБЛИЦЕЮ.

а/ Зверніть увагу на варіанти закінчень іменників чоловічого роду в давальному відмінку.

б/ Д а й т е ствердну відповідь на запитання, вживаючи варіанти закінчень.

1. Ви часто пишете листи батькові й матері? 2. Ви розповіли про вечір
другові й подрузі? 3. Студенти відповідають на уроці викладачу? 4. Ви
розповіли про свою хворобу лікареві? 5. Викладач пояснив нові слова
студентові й студентці? 6. Максим надіслав свої нові фотографії сестрі й
братові? 7. Ви купили подарунок матері й подрузі? 8. Ваш сусід щодня
телефонує дідусеві й бабусі?

2. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ.

1. Кому ви обіцяли купити квитки в театр? 2. Кому ви показали ваші
фотографії? 3. Кому викладач пояснив нові слова? 4. Кому ви передали привіт у
вашому місті? 5. Кому виповнилося 18 років? 6. Кому повідомили про збори? 7.
Кому ви радили відпочити? 8. Кому батьки обіцяли подарувати комп'ютер? 9.
Кому декан дозволив скласти іспити раніше? 10. Кому брат допоміг зробити

домашнє завдання? 11. Кому заважає гучна музика? 12. Кому ви розповідали про своє студентське життя? 13. Кому ви говорили про свої проблеми?

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК №1 /який? яка?/		ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК №3 /якому? якій?/	
Це	мій колишній шкільний товариш. моя колишня шкільна подруга.	Я пишу повідомлення	моєму колишньому шкільному товаришеві. моїй колишній шкільній подрузі.

3. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА-ПІДКАЗКИ.

а/ 1. Якому брату ви купуєте марки? /молодший/ 2. Якому братові ви надіслали фотографії? /старший/ 3. Якому хлопчику лікар дав рецепт? /хворий/ 4. Якому студентові ви телефонували вчора? /знайомий/ 5. Якому художникові ви показували свої малюнки? /один знайомий/

б/ 1. Якій студентці ви допомагаєте вивчати українську мову? /нова/ 2. Якій дівчині ви подарували квіти? /знайома/ 3. Якій сестрі ви купили дитячі книжки? /молодша/ 4. Якій сестрі ви дозволили взяти фотоапарат? /старша/ 5. Якій дівчинці лікар заборонив куштувати морозиво? /хвора/

4. *ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к: Я обіцяв ... зателефонувати /мій товариш/.

Я обіцяв своєму товаришеві зателефонувати.

1. Передайте, будь ласка, цей зошит ... /наш викладач/. 2. Цю книгу я хочу подарувати... /моя подруга/. 3. Продавець показав ... відеокамеру /цей покупець/. 4. Листоноша приніс квитанцію ... /ваш сусід/. 5.

Батько радив ... /його син/ вступити до університету. 6. Лікар не дозволив ... /хворий батько/ ходити. 7. Хворий обіцяв ... /його лікар/ не вставати з ліжка.

5. ДОПОВНІТЬ СПИСОК ДІЄСЛІВ, ЯКІ МИ ВЖИВАЄМО
В ДАВАЛЬНОМУ ВІДМІНКУ. Складіть з ними речення.

давати – дати

дарувати – подарувати

купувати – купити

ЩО?

продавати – продати

КОМУ?

пояснювати – пояснити

передавати – передати

писати – написати

виповнюватися – виповнитися

Говорити	КОМУ?
казати – сказати	ПРО ЩО?
розповідати – розповісти	/ПРО КОГО?/
повідомляти – повідомити	
Радити – порадити	
дозволяти – дозволити	КОМУ?+
забороняти – заборонити	ЩО?/З/РОБИТИ
обіцяти – пообіцяти	
допомагати – допомогти	
заважати – завадити	
перешкоджати – перешкодити	

6. ЛИСТОНОША ПРИНОСИТЬ ЩОДНЯ

газети /"Народне слово", "Літературна Україна", "Голос України", "Медична

газета"/,

журнали "Дніпро", "Київ", "Сигнал", "Малятко" в різні квартири.

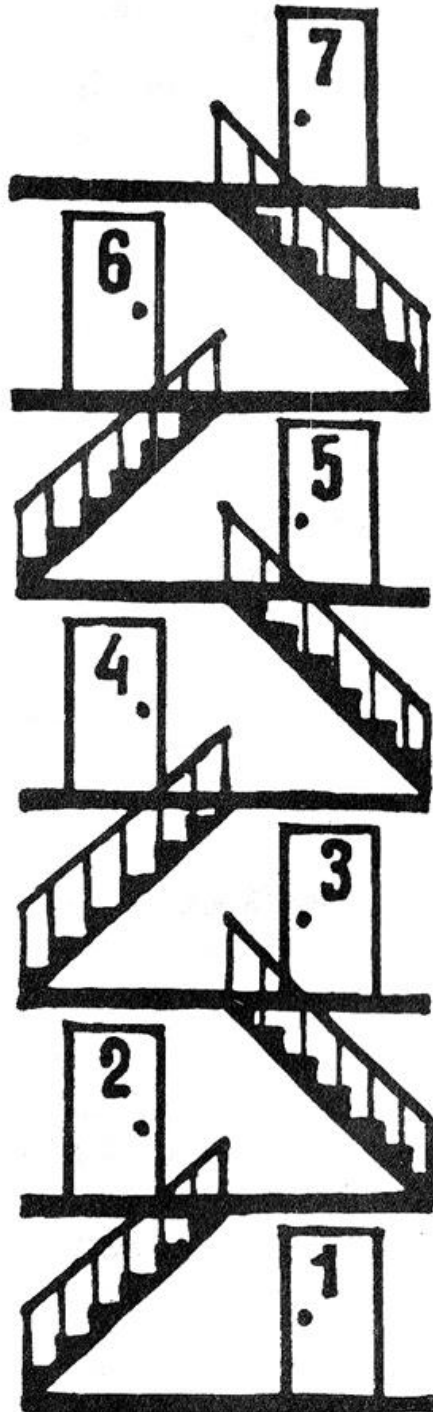
Скажіть, що кому приніс листоноша сьогодні.

Зразок : Листоноша приніс журнал «Малятко» хлопчикові Максиму.

Тут живе
водій
Коненко.

Тут живе
пенсіонер
Швець.

Тут живе
вчитель
Балабан.

Тут живе студентка
філологічного факультету
Вікторія.

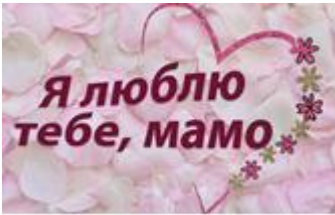
Тут живе лікар Сидоренко.

Тут живе інженер Нечуйвітер.

Тут живе хлопчик
Максим.

7. СКАЖІТЬ:

а/ Що і кому вони написали? Як ви гадаєте, про що вони написали?

б/ Чому студент написав цю заяву?

<i>Деканові факультету ЦНТУ</i>	
ЗАЯВА	
Прошу дозволити мені скласти іспити достроково.	
15.04.2022 р.	<i>підпис</i>

в/ Як ви напишете заяву, якщо хочете: 1/ поїхати на батьківщину;

2/ поїхати до Одеси в будинок відпочинку.

8. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. СКАЖІТЬ, ДО ЯКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВСТУПИВ ВАЛІД І ЧОМУ.

– Валіде, кому ти пишеш повідомлення?

– Своєму старшому братові Мохаммеду.

– Мохаммеду? Ти ніколи не розповідав мені про нього.

– Якщо хочеш, я залюбки розкажу про нього... Коли я вчився у школі, він завжди допомагав мені. Математика не дуже подобалася мені, але Мохаммед часто повторював, що математика – одна з основних наук, вона допомагає інженеру, й економістові, й агрономові.

Я ще вчився в школі, коли Мохаммед вже став студентом Центральноукраїнського технічного університету. Він мріяв стати

будівельником. Він розповідав мені про університет, про свій факультет, про предмети, які він вивчав, про своїх викладачів, які щодня навчали його, про друзів, які допомагали вивчати українську мову.

Ці листи допомогли мені вибрати майбутній фах. А зараз брат радить мені серйозно навчатися, багато читати. А ще він пише, що ніколи не заводить займатися спортом, а сигарети шкодять здоров'ю.

– Валіде, це слухна порада! Я теж хотів би мати такого друга, як твій брат.

– Так, я вас обов'язково познайомлю.

9. РОЗКАЖІТЬ, ХТО ДОПОМІГ ВАМ ВИБРАТИ СПЕЦІАЛЬНІСТЬ.

10. СКАЖІТЬ:

а/ Хто кому допомагає / чи заважає?

б/ Кому з них подобається фільм, а кому ні? Чому ви так вирішили?

11. ПРОЧИТАЙТЕ ДІАЛОГИ. ПЕРЕДАЙТЕ ЇХ ЗМІСТ СВОЇМИ СЛОВАМИ.

З р а з о к:

– Олексію, куди ти йдеш?

Валід запитав Олексія, куди він іде.

– У гастроном.

Олексій сказав Волідові, що він іде в гастроном.

– Купи мені, будь ласка, пляшку молока.

Валід попросив Олексія купити йому пляшку молока.

– Гаразд, куплю.

Олексій пообіцяв Валіду купити пляшку молока.

1. – Валіде, коли писатимеш своєму братові, передай йому, будь ласка, привіт.

– Гаразд, передам.

2. – Ніно, коли приїдеш до Італії, напиши мені, чи сподобалася тобі подорож.

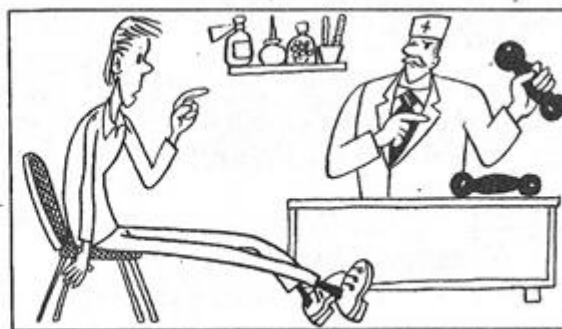
– Обов'язково напишу.

3. – Хумаме, коли побачиш Галину, скажи їй, будь ласка, що я чекатиму її в читальному залі.

– Добре, скажу.

КОМУ?		ЩО /з/робити?
Мені	треба	відпочити.
Іванові	потрібно було	купити словник,
Моєму брату	необхідно буде	піти в поліклініку.
ДЕ?		
Тут	не можна	курити.
У книгарні	можна	купити підручники.

12. ЯК ВИ ГАДАЄТЕ, ЩО ЇМ ТРЕБА /З/ РОБИТИ?

13. ЩО ВИ ПОРАДИТЕ ДРУГОВІ, ЯКЩО ВІН ГОВОРИТЬ:

1. Я погано себе почуваю 2. Я дуже втомився....
2. Завтра контрольна робота, а я погано знаю граматику...
3. Мухаммед не знає, що завтра у нас екскурсія
4. Завтра у Сашка день народження. Не знаю, що йому подарувати
5. Мій молодший брат закінчує школу. Він пише, що не знає, ким стати.

Скільки тобі років?

Мені 18 років.

А скільки років твоєму старшому братові?

Йому 22 роки.

КОМУ?		СКІЛЬКИ РОКІВ?
Мені	був /виповнився/	1 /21, 31.../ рік
Іванові		
Олені	було /виповнилося/	2-4 /22–24.../ роки
Моєму старшому братові		5–20 /25–30.../ років
Моїй молодшій сестрі	буде /виповниться/	

14. ПОДИВІТЬСЯ НА МАЛЮНКИ І СКАЖІТЬ:

Скільки років /місяців/ людині, яку ви бачите.

15. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ.

1. Скільки вам було років, коли ви почали навчатися у школі?
2. Скільки вам виповнилося років, коли ви закінчили школу?
3. Скільки вам було років, коли ви навчилися читати?
4. Скільки вам виповниться років, коли ви закінчите навчання в Україні?
5. Скільки років було вашому братові, коли він одружився?
6. Скільки років виповнилося вашому дідусеві, коли він пішов на пенсію?

16. ПОСТАВТЕ ЗАЙМЕННИК ІЗ ДУЖОК У ВІДПОВІДНУ ФОРМУ.

ПЕРЕКАЖІТЬ УСМІШКУ.

– Скільки ... /ти/ років, дівчинко?

– Коли я гуляю з татом, ... /я/ одинадцять років, а коли з мамою – ... /я/ лише дев'ять.

Іване, кому ти написав так багато листів?

Своїм батькам і шкільним друзям.

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК /які?/ /хто?/		ДАВАЛЬНИЙ ВІДМІНОК /адресат/ /яким?/ /кому?/	
Це мої	товариші	Я написав листи моїм	товаришам
колишні	друзі	колишнім	шкільним друзям
шкільні	подруги		подругам

17. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ СЛОВО-ПІДКАЗКУ.

1. Кому професор читає лекцію? /студенти/ 2. Кому ви повідомили про збори? /земляки/ 3. Кому ви купили подарунки? /сестри/ 4. Кому ви телефонували сьогодні? /батьки/ 5. Кому мати купила велосипед? /брати/ 6. Кому письменник відповідав на запитання? /читачі/ 7. Кому космонавт давав інтерв'ю? /кореспонденти/ 8. Кому передали пісню на замовлення? /слухачі/

18. ПОСТАВТЕ ЗАПИТАННЯ ДО ПІДКРЕСЛЕНИХ

СЛІВ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к: Омар допоміг своїм друзям.

Яким друзям допоміг Омар?

1. Студенти показали університет іноземним гостям.
2. Я передав привіт своїм шкільним друзям.
3. Я надіслав поздоровлення своїм батькам.
- 4.

Ми часто надсилаємо повідомлення своїм братам і сестрам.

19*. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ, ВСТАВИВШИ ЗАМІСТЬ КРАПОК
СЛОВА З ДУЖОК У ВІДПОВІДНІЙ ФОРМІ.

1. Викладач пояснює ... новий матеріал /наші студенти/. 2. Ми розповідали ... про наш вуз. /наші друзі/ 3. Олена рідко пише ... /її подруги/. 4. Щовечора мама розповідає ... казки /її діти/.

20. ЗАПЕРЕЧТЕ ТОВАРИШЕВІ.

З р а з о к: – Учора Антон телефонував усім своїм друзям.

– Ні, вчора він телефонував лише Сергієві.

1. – Хусам обіцяв усім своїм шкільним друзям і вчителям писати.
2. – Декан дозволив усім студентам нашої групи складати іспити достроково.
3. – Він завжди допомагає усім своїм товаришам.
4. – Тамара розповідає про свої справи усім своїм сестрам і подругам.

Це мій брат. <u>Моєму братові</u> 24 роки.	Це мій брат, <u>якому</u> 24 роки.
Учора я познайомився із землячкою. <u>Моїй землячці</u> потрібна допомога.	Учора я познайомився із землячкою, <u>якій</u> потрібна допомога.
Друзі надіслали мені поради. Я розповів <u>справжнім друзям</u> про свою проблему.	Друзі, <u>яким</u> я розповів про свою проблему, надіслали мені поради.

21. ТРАНСФОРМУЙТЕ ДВА РЕЧЕННЯ В ОДНЕ, КОРИСТУЮЧИСЬ
СЛОВОМ "ЯКИЙ" У ВІДПОВІДНІЙ ФОРМІ.

1. Я не знаю студента. Цьому студентові ви дали свій словник. 2. Учора я

був у лікарні у лікаря. Я розповів йому про свою хворобу. 3. Тут живе мій друг. Я допомагаю йому вивчати українську мову. 4. Цю історію мені розповів знайомий. Він телефонував мені. 5. Сьогодні мій сусід одержав телеграму-поздоровлення. Моєму сусідові виповнюється 20 років. 6. Декан дозволив цим братам достроково скласти іспити. Брати сьогодні готуються до заліку.

22. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ.

1. Я хочу розповісти про друга, якому 2. Тут вчиться моя молодша сестра, якій 3. Я надіслав вітання своїм друзям, яким 4. Я піду в кінотеатр із подругою, якій.

молодий – молодший – наймолодший / брат /

розумний – розумніший – найрозумніший / студент /

23. ЧИ РОЗУМІСТЕ ВИ ЗНАЧЕННЯ ПІДКРЕСЛЕНИХ СЛІВ?

малий – менший

великий – більший

важкий – важчий

високий – вищий

ніж хто?
 що?

З р а з о к: Розмір Землі менший, ніж розмір Сонця.

А розмір Місяця найменший.

Порівняйте: урок у школі й заняття в університеті; перший і другий семестри та канікули; граматику української мови, англійської та вашої рідної мови; зріст вашого батька, брата і ваш зріст тощо. Складіть із ними речення.

24. ЧИ ЗРОЗУМІЄТЕ ВИ ЗНАЧЕННЯ ПІДКРЕСЛЕНИХ СЛІВ?

мало – менше

багато – більше

хто?

гарно – краще

погано – гірше

ніж

що?

добре – ліпше

коли?

корисно – корисніше

цікаво – цікавіше

З р а з о к: Я читаю більше, ніж мій друг.

25. ПОРІВНЯЙТЕ:

1. Як ви читаєте зараз і як читали місяць тому? 2. Як пишете ви і ваш товариш? 3. Як ви говорите українською мовою? 4. Яка погода в Україні й у вашій країні /влітку, взимку/? 5. Яке ваше рідне місто і Кропивницький?

26. ПОГОДЬТЕСЯ З ДУМКОЮ ЧИ ЗАПЕРЕЧТЕ.

З р а з о к: – Книжка цікавіша, ніж фільм.

– Так, книга цікавіша, ніж фільм.

– Ні, фільм цікавіший, ніж книжка.

1. Кава корисніша, ніж чай. 2. Київ більший, ніж Кропивницький. 3. Шоколад смачніший, ніж цукор. 4. Мавпа розумніша, ніж собака.

27. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ.

З р а з о к: – *Що корисніше, на вашу думку, їздити на велосипеді чи на автомобілі?*

– *На мою думку, на велосипеді їздити корисніше, ніж на автомобілі.*

1. Що краще, на вашу думку, кіно чи театр? 2. Де краще жити, на вашу думку, в місті чи в селі? 3. Що цікавіше, на вашу думку, грати у футбол чи в теніс? 4. Що ліпше, на вашу думку, дивитися балет у театрі чи по телевізору? 5. Як ліпше доїхати до центру, на вашу думку, на таксі чи на автобусі?

28. ПРОЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ ПРИКАЗКИ.

а/ *П о я с н і т ь*, як ви їх розумієте.

б/ *З н а й д і т ь* у них прикметники і запишіть за зразком.

З р а з о к: *прудкий – прудкіший – найпрудкіший.*

1. Думка найпрудкіша, земля найбагатша, а сон наймиліший. 2. Слово старше, ніж гроші. 3. Найліпша школа – саме життя. 4. Не хвалися, що сильний, натрапиш на сильнішого.

в/ Прочитайте речення. *П о я с н і т ь*, як ви зрозуміли слова поета В.Симоненка.

Найпрекрасніша мати щаслива.

Найсолодші кохані уста.

Найвірніша душа незрадлива.

Найскладніша людина проста.

29. ПРОЧИТАЙТЕ ПОВІДОМЛЕННЯ.

А про які рекорди можете розповісти ви?

Чи знаєте ви, що ... ?

Найбільша у світі картоплина важила 13,6 кілограма. Вона виросла в

1991 році на Близькому Сході. А найбагатший урожай з одного куща склав 233,5 кілограма.

У 1983 році в Нідерландах Мартъєн Хаїмс виростив найвищий соняшник, який мав висоту 7 метрів 38 сантиметрів.

55 кг 700 г – таку вагу мала найбільша у світі червона капуста, її діаметр був майже 3 метри. А виросла вона в Англії.

30. ВИКОНАЙТЕ ПЕРЕДТЕКСТОВІ ЗАВДАННЯ.

а) У т о ч н і т ь у словнику значення слів:

Доля, багатство, коштовності, скарб, цінність, палац, охорона, загроза життю, слуги, родючі землі, пустеля, потреба, достаток, згадка.

б) П е р е к л а д і т ь слова та словосполучення:

обирати долю; берегти життя; найняти охорону; турбувати; обговорювати; домовлятися; дякувати сину; вирубати дерева; перетворюватися на пустелю; спробувати відродити природу; жити у мирі, любові, достатку; залишати згадку про життя.

в) П р о ч и т а й т е дієслова недоконаного та доконаного виду, які ви зустрінете в тексті:

обирати – обрати; віддавати – віддати; обіцяти – пообіцяти; берегти – зберегти; будувати – побудувати; обговорювати – обговорити; домовлятися – домовитися; перетворюватися – перетворитися; пропонувати – запропонувати; залишатися – залишитися; повертатися – повернутися.

31. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

а) Підготуйтеся до бесіди за його змістом.

Найцінніший скарб

В одного батька було двоє синів. Коли вони виростили, батько сказав своїм синам: «Кожен із вас повинен вибрати свою долю. Я віддаю вам усе своє багатство. Кожному даю коштовності, землі та все, що є на цих землях. Але

пам'ятайте: найвища цінність – це життя людини. Обіцяйте мені, що будете берегти життя як найдорожчий скарб». Сини пообіцяли батьку виконати його прохання.

Коли старший син прийшов на свої землі, то спочатку найняв собі найкращу охорону. Потім побудував найміцніший палац, щоб не було загрози його життю. Слуги приносили йому найкращу їжу та напої, виконували всі його накази. Старший син зачинив двері палацу від усього світу, щоб ніяка хвороба чи погана новина не турбували його життя – батькові ж обіцяв...

Молодший син часто обходив свої землі. Одного разу він побачив багато людей, які хотіли воювати між собою. Він запитав у них:

– Чому ви вирішуєте свої проблеми війною? Ви ж можете все обговорити і домовитися між собою.

– А ми про це ніколи й не думали. Наші батьки і їхні батьки вирішували все війною, тому й ми так робимо, – відповіли йому. А самі задумались: – А й справді, чому не можна домовитися?

Війна не розпочалась – і жінки подякували молодшому синові за те, що він зберіг життя їхнім синам і чоловікам.

Пішов він далі. І незабаром побачив, як дорогою йшли голодні бідні люди. «Чому ви так живете?» – запитав їх. І люди розповіли, що колись давно вони жили в прекрасному місті, біля якого була річка, чудовий ліс, родючі землі. Але люди вирубали всі дерева для своїх потреб – і прекрасне місто почало перетворюватися на пустелю, де неможливо жити. Не стало ні води, ні їжі.

– Нам треба відродити все: і ліс, і річку, і місто!» – запропонував молодший син. І вони разом почали садити дерева. Згодом у молодий ліс повернулися тварини і птахи. Ожила річка, і до міста повернулось життя. Люди вже не боялись за майбутнє своїх дітей.

З того часу на цих землях усі живуть у мирі, любові, достатку, бо молодший син навчив їх батьківської мудрості.

Дізнався батько про долю своїх синів і сказав: «Лише один із моїх синів

правильно зрозумів мене».

Досі люди пам'ятають про життя одного із синів і розповідають своїм дітям, а про життя іншого й згадки не залишилося.

б) Д а й т е в і д п о в і д і .

1. Яке прохання сказав батько своїм синам? 2. Як зрозумів батькові слова старший син? 3. Чому він побудував найміцніший палац і найняв собі найкращу охорону? 4. Яку пораду дав молодший син людям, які хотіли воювати між собою? 5. За що жінки дякували йому? 6. Як змінилося життя бідних людей після зустрічі з молодшим сином? 7. Як ви розумієте назву тексту?

Щоб не захворіти, треба займатися спортом.

32. ЩО ВИ ПОРАДИТЕ ТОВАРИШЕВІ?

1. Щоб перекласти текст, ... 2. Щоб правильно розв'язати складну задачу, ... 3. Щоб швидко виконати домашнє завдання, ... 4. Щоб ліпше написати контрольну роботу, ... 5. Щоб краще знати українську мову ...

33. ПОЯСНІТЬ ЗНАЧЕННЯ ПІДКРЕСЛЕНИХ СЛІВ.

З р а з о к: Недавно він одержав двокімнатну квартиру.

Недавно він одержав квартиру, у якій дві кімнати.

1. Мій брат живе у дев'ятиповерховому гуртожитку. 2. Цей шестилітній хлопчик восени піде до школи. 3. Моя молодша сестричка – семикласниця, а старший брат – третьокурсник університету. 4. Річка Інгул ділить Кропивницький на два райони – Подільський і Фортечний, а вони, в свою чергу, діляться на кілька мікрорайонів.

34. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

а/ С к а ж і т ь : Хто кому надіслав голосове повідомлення і фото?

Дорога моя сестричко Лесю!

Хочу повідомити тобі про щасливу подію в нашому житті: ми одержали квартиру. Будемо жити в шестиповерховому будинку на третьому поверсі. Цей будинок розташований у новому мікрорайоні.

На першому поверсі будинку є гастроном і перукарня, у дворі – дитячий садок. Школа, правда, трохи далі, але ж Денис уже дев'ятикласник. Нам подобається мікрорайон, у якому ми житимемо.

А тепер розповім про саму квартиру: вона велика, чотирикімнатна, кухня світла і простора, є два балкони-лоджії, ванна і комірчина. Найбільша кімната – вітальня. Дві кімнати навпроти вітальні невеликі, але затишні; в одній ми думаємо влаштувати дитячу Сашкові й Денису, а в другій – спальню собі. Ще одну кімнату ми дали нашій мамі. Вона дуже задоволена, бо вікна цієї кімнати і лоджії "дивляться" на річку Інгул і парк. Чудове місце!

А яка гарна кухня! Саме про таку я мріяла. У коридорі можна розмістити шафи з книжками. А на балконі можна вирощувати квіти. Але це потім. А зараз нам ще треба купити деякі меблі. Отже, клопоти, клопоти, але такі приємні! Сусіди в нас чудові – це Петренки і Яцуки. Ти їх знаєш.

А як ти живеш, як чоловік, як там шестилітня Наталочка? Чекаємо в гості. Цілуємо.

Твоя сестра Марія.

б/ Д а й т е відповіді:

1. Що ви довідалися про сім'ю Марії? Про її родину? 2. Скільки людей житиме у новій квартирі? 3. Кому яка кімната найбільше подобається? 4. Чи подобається Марії мікрорайон і чому? 5. Кому і яку кімнату розподілила ця сім'я? 6. Про які клопоти згадує авторка повідомлення?

35. РОЗКАЖІТЬ:

а) де зараз живете ви, чи подобається вам ваша кімната і чому?

б) де мешкає ваша родина?

36. КОЛИ /ЗА ЯКИХ ОБСТАВИН/ ВИ ВЖИВАЄТЕ ЦІ ДІЄСЛОВА?

Напишіть власні приклади.

<u>Сказати, розповісти, повідомити.</u>

Я сказав подрузі, що купив білети на концерт.

Ми розповіли друзям про концерт, на якому побували.

Декан повідомив нам, що завтра відбудуться збори.

Нас повідомили про збори, які відбудуться після занять.

<u>Сказати, запитати, відповісти.</u>

Я сказав друзові, що завтра відбудуться збори.

Він запитав мене, о котрій годині.

Я відповів йому, що початок зборів о пів на третю.

37. ПОМІРКУЙТЕ:

а/ Яке значення мають підкреслені слова. Намагайтеся зрозуміти їх без словника.

Я давно не бачив вашу доньку. Вона дуже виросла: була така маленька, а зараз така доросла Як швидко ростуть діти!

Настя виросла у невеликому селі на Кіровоградщині. А де народилися і виросли ви?

У 1933–34 роках в Україні був голод. Людям нічого було їсти. Багато людей померло з голоду.

Гітлерівська армія захопила /окупувала/ Україну. Гітлер хотів захопити увесь світ. Він нікого не любив, тому кривдив усіх: і дітей, і дорослих.

Якщо в дитинстві хлопчик скривдив тварину, він може вирости злою людиною.

б/ Визначте значення слова за його складом: *довгожитель, століття, концтабір*.

в/ Визначте значення підкреслених слів без словника; замініть їх синонімічними.

Яка тривалість життя людини? /тривати/ Щоб заробити гроші, чоловік поїхав на заробітки.

Серце відчувало горе. /почувати/

– Як ви ставитеся до старших людей?

– Я їх поважаю.

– Яке ваше ставлення до математики?

– Мені дуже подобається математика.

– А як ти ставишся до історії?

– Байдуже.

38*. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ, СКЛАДІТЬ ДО НЬОГО НАЗИВНИЙ ПЛАН.

Ще недавно середня тривалість життя в Україні була 72 роки. Та є довгожителі, які відсвяткували своє 100–річчя. Наприклад, у Кропивницькому зареєстрували 27 довгожителів.

Про одну з них – Анастасію Миколаївну Прищепу – писала обласна газета. Ця жінка 16 квітня 1998 року відзначила свій віковий ювілей. Її життя було довге і складне. Були в житті і щастя, і горе.

Коли Насті було 12 років, її батьки померли. Потім дівчинка жила в дядька в Соколівському, згодом поїхала до тітки в Овсяниківку. Там виросла і вийшла заміж. Коли в 1933 році був голод, у Насті було вже три доньки. Щоб сім'я не померла з голоду, чоловік поїхав на заробітки аж до Сибіру. Там він заробив трохи грошей і надіслав листа дружині, щоб приїхала до нього з доньками. Особливо важко було дивитися на дітей, їм їсти треба, а їсти нічого.

Минуло два роки.... Родина Прищепи повернулася додому, на Кіровоградщину. Чоловік почав працювати у колгоспі бухгалтером. Життя стало ліпше: і город мали, і корову, і птицю.

Та одного дня щасливе життя закінчилося: почалася війна. Гітлер окупував територію України. Люди боялися, щоб не потрапити в полон, у концтабір, щоб вороги не скривдили дітей. Жінки чекали новин з фронту, листів коханих і чоловіків.

Весна 1945 року... Як її чекали, як мріяли про Перемогу! Доньки поздоровили свою матусю з днем народження, побажали своїй найріднішій 100 років щастя, подарували ніжні весняні квіти.

Але серце Анастасії Миколаївни боліло, ніби відчувало воно горе. А через два тижні прийшла похоронка: *"Ваш чоловік, Прищеп Сидір Миронович, 16 квітня 1945 року загинув біля Берліна..."*

Дев'ятого травня все село святкувало Перемогу, а вона плакала, бо ніколи вже не повернеться її Сидір.

Анастасії було важко, але треба було дітей виховати, допомогти їм стати людьми. Чотирьом донькам допомагала мати отримати освіту. Згодом вони вийшли заміж, народили дітей, а їй, Анастасії Миколаївні, – онуків.

Отак усе життя ходять разом тривоги і надії, щастя і горе. Зберегла бабуся Настя світлу пам'ять про своє найперше і єдине кохання, своє небайдуже

ставлення до людей, свою віру в Бога, свою енергійність. Має надію бабуся Настя, що дороги її внуків будуть щасливішими, ніж її.

39. СКАЖІТЬ

- а/ Які запитання поставив кореспондент Анастасії Миколаївні Прищепі?
- б/ Що ви дізналися про життя української сім'ї?
- в/ Чи можна сказати, що життя сім'ї – це дзеркало історії країни?

40. ПЕРЕКАЖІТЬ ТЕКСТ ЗА ПЛАНОМ.

УРОК №9

ВІН СТАВ ВІДОМИМ АРТИСТОМ.

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК № 1 /який? яка?/	ОРУДНИЙ ВІДМІНОК № 5 /яким? якою?/
відомий письменник, дитячий лікар. Це незабутній товариш. відома письменниця. незабутня подруга.	став відом<u>им</u> письменником. Він буде дитяч<u>им</u> лікарем. був незабутн<u>ім</u> товаришем. Вона стала відом<u>ою</u> письменницею. була незабутн<u>ьою</u> подругою.

Зверніть увагу на запитання:

Яким лікарем він буде? Якою подругою вона була?

1. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ З ДУЖОК

1. Моя подруга була ... /медична сестра/, а незабаром вона стане ... /дитячий лікар/. 2. Мій друг буде ... /добрий учитель/. 3. Юрій Гагарін був ... /перший у світі космонавт/. 4. Галина буде ... /чудова співачка/. 5. Василь Петрович став ... /справжній майстер/. 6. Віктор був ... /художній керівник театру/.

2. ЗМІНІТЬ РЕЧЕННЯ ЗА ЗРАЗКОМ.

З р а з о к : Борис Патон – великий український учений.

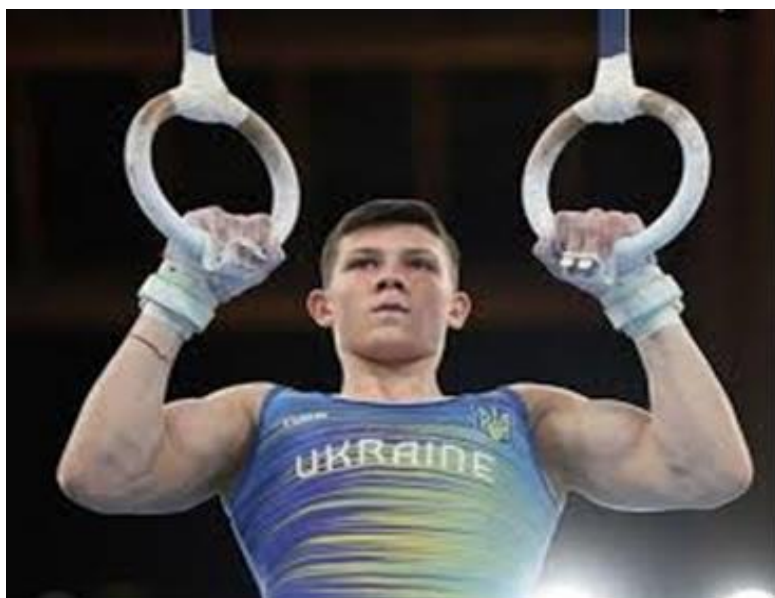
Б. Патон був великим українським ученим.

1. Леонід Каденюк – перший космонавт незалежної України. 2. А. Нобель – великий шведський учений. 3. Олександр Довженко – незабутній кінорежисер. 4. Василь Сухомлинський – талановитий учений та вчитель.

3. РОЗКАЖІТЬ ПРО СВОГО ДРУГА.

Не забудьте сказати, ким він мріяв стати, ким стане.

З р а з о к : У мене є друг. Його звали Василь. Коли він був маленьким, він хотів стати спортсменом і обов'язково – відомим. Але він не став відомим спортсменом. Він став дитячим лікарем. Василь говорить, що йому дуже подобається його професія. А у вільний час він займається спортом.

- *Чим ви захоплюєтесь у вільний час?*
- *Спортивною гімнастикою.*

ХТО?		ЧИМ?
Марія	захоплюється	малюванням.
Олена	займається	спортом.
Антон	цікавиться	біологією.
Віктор		комп'ютерною технікою.

4. ПОСТАВТЕ ЗАПИТАННЯ ДО ПІДКРЕСЛЕНИХ СЛІВ.

З р а з о к: Мій брат займається спортом.

Чим займається ваш брат?

1. Ми цікавимося класичною музикою. 2. Я захоплююся давньою історією. 3. Мій друг цікавиться хімією. 4. Віктор займається легкою атлетикою. 5. Марія цікавиться українською літературою. 6. Я займаюся вивченням англійської мови.

5. ЗАМІСТЬ КРАПОК НАПИШІТЬ ДІЄСЛОВА "ЗАЙМАТИСЯ", "СТАТИ", "БУТИ", "ПРАЦЮВАТИ", "ЗАХОПЛЮВАТИСЯ", "ЦІКАВИТИСЯ" В ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

1. Мій старший брат ... шкільним вчителем. 2. Вона вивченням української мови вже два роки. 3. Я шахами. 5. Олена спортивною гімнастикою. 6. Моя сестра ... дитячим лікарем.

6. ЗАПИТАЙТЕ /НАПИШІТЬ/:

Чим захоплюються ваші друзі у вільний час?

Чим вони цікавляться?

З р а з о к: а/ – Валіде, чим ти займаєшся у вільний час?

– Спортом.

– А яким саме?

– Футболом. Я дуже люблю грати в футбол,

б/ – Олено, чим цікавиться твоя сестра?

– Музикою.

– А якою саме?

– Народною /сучасною, класичною/.

7. ЯКУ ВІДПОВІДЬ ВИ ДАСТЕ НА ЗАПИТАННЯ:

Чим ви захоплюєтеся у вільний час?

З р а з о к : – Я захоплююся музикою: граю на піаніно.

– А я займаюся спортом: граю в баскетбол.

8. ПОДИВІТЬСЯ НА МАЛЮНКИ І СКАЖІТЬ /напишіть/:

Чим цікавляться /займаються, захоплюються/ в цій сім'ї?

Анваре, чим ти пишеш адресу?

Олівцем.

Що ти? Так не можна. Візьми ручку. Треба писати адресу ручкою.

9. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ
СЛОВА-ПІДКАЗКИ.

1. Чим ви пишете у зошиті? /ручка/ 2. Чим ви пишете на дошці? /крейда/
3. Чим викладач виправляє помилки? /червоний олівець/ 4. Чим ми їмо?
/виделка та ложка/ 5. Чим ми ріжемо хліб? /ніж/ 6. Чим ми чистимо зуби? /зубна
щітка і паста/ 7. Чим ми миємо посуд? /тепла вода/

10. СКАЖІТЬ, чим ви намалюєте небо, ліс, море, сонце, гори, землю?
Використовуйте слова-назви кольорів: коричневий, зелений, блакитний,
синій, чорний, жовтий.

11. ЯКІ ЗАПИТАННЯ ВИ ПОСТАВИТЕ СВОЄМУ ДРУГОВІ,
якщо захочете дізнатися якнайбільше про його молодшого брата?

Я був на стадіоні разом зі своїм молодшим братом.

ПОРІВНЯЙТЕ!

Віктор працює /**КИМ?**/

дитячим лікарем.

Олена стала відомою

артисткою.

Я розмовляв /**З КИМ?**/

з дитячим лікарем.

Я познайомився з відомою

артисткою.

поряд з ким?

разом з ким?

мати – з матір'ю

ХТО?	ЩО РОБИВ? Що ЗРОБИВ?	З КИМ?
Віктор	розмовляв зустрівся	із <u>цим</u> <u>молодим</u> інженером. -ИМ зі <u>своїм</u> <u>новим</u> учителем. -ЇМ з <u>моїм</u> <u>давнім</u> товаришем. -ІМ з <u>цією</u> <u>новою</u> студенткою. -ОЮ, -ЄЮ з <u>майбутньою</u> художницею. -ЬОЮ

12. ДОПОВНІТЬ СПИСОК ДІЄСЛІВ.

розмовляти		грати	
познайомитися	з ким?	танцювати	з ким?
зустрітися		відпочивати	

13. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА-ПІДКАЗКИ.

1. З ким розмовляв викладач?	новий студент
2. З ким ви познайомилися на виставці?	молодий художник
3. З ким ви ходили в парк?	нова студентка
4. З ким ви завжди радитеся?	моя давня подруга
5. З ким була зустріч у клубі?	відома письменниця
6. З ким ви відпочивали влітку?	мій давній товариш

14. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ З ДУЖОК.

1. Ми привіталися ... /наш новий викладач/. 2. Я був у театрі ... /мій давній друг/. 3. Сьогодні я говорив по телефону ... /моя нова подруга/. 4. У суботу ввечері була зустріч з ... /відомий письменник/. 5. Він часто

сперечається ... /своя молодша сестра/. 6. Мати розмовляє ... /дитячий лікар/.

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК /хто?/	ОРУДНИЙ ВІДМІНОК /з ким?/
Я	зі мною
ти	з тобою
він	з ним
вона	Він говорить з нею
ми	з нами
ви	з вами
вони	з ними

15. ЗАМІСТЬ КРАПОК НАПИШІТЬ СЛОВА З ДУЖОК У ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

1. Я вчусь ... /він/ в одній групі. 2. Моїй сестрі подобається сперечатися ... /я/. 3. Чому він не привітався ... /ви/? 4. Вчора я розмовляв ... /вона/ по телефону. 5. Ми зустрілися ... /вони/ в центрі міста. 8. Я піду в бібліотеку разом ... /ти/.

16. ПРОЧИТАЙТЕ РЕПЛІКИ І СКАЖІТЬ:

З ким вони зустрілися /розмовляли, були.../?

З р а з о к: Познайомтесь: це наш новий товариш.

Я познайомився з нашим новим товаришем.

1. Учора я бачив свого шкільного друга. 2. Познайомтесь: це наш новий студент. 3. Познайомтесь: це відома українська художниця. 4. На вечорі виступала наша колишня студентка. 5. Наш сімейний лікар порадив мені займатися спортом. 6. Я знаю цю симпатичну дівчину. Ми вчилися разом у

школі.

17*. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА-ПІДКАЗКИ.

1. Я давно не бачився... Учора я телефонував... Я запросив у гості...	мій давній товариш
2. Я купив квитки у кіно собі та... У кіно ми пішли разом ... Учора у мене був	мій добрий друг
3. В бібліотеці ми зустріли ... Ми привіталися... Я показав програму концерту...	наш новий викладач
4. Раніше я не знав ... Мене познайомили ... Я подарував квіти...	ця українська артистка
5. Учора була зустріч ... Ми довго слухали розповідь ... Потім ми аплодували...	наша колишня студентка
6. Журналіст розповідав... Ми були на виставці разом ... Ми написали листа... Цю статтю написав ...	відомий вчений

18. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ

а/ Дайте йому назву.

Професія вчителя – одна з найстаріших і найважливіших професій на Землі. Учитель багато в чому вирішує долю дітей.

Ім'я Василя Олександровича Сухомлинського, вчителя сільської школи,

талановитого вченого, знають у всьому світі.

Він народився і все своє життя працював директором Павлиської середньої школи на Кіровоградщині. Результатом його роботи стали 36 книг, 600 статей, 1200 оповідань і казок, які можна прочитати 32 (двома) мовами світу.

У своїх працях В.О. Сухомлинський показує, що кожна дитина може стати освіченою, вихованою та працелюбною людиною, якщо її правильно виховувати.

Коли закінчувався навчальний рік, учні В.О. Сухомлинського разом із ним декілька тижнів жили у літньому таборі "Сонячна діброва". Тут вони не тільки займалися збиранням і сушінням лісових плодів та лікарських рослин. В.О. Сухомлинський навчав своїх учнів захоплюватися ранковою зорею, заходом сонця, пташиним співом.

– Якщо дитина любить рідну природу, вона не може стати поганою людиною, – говорив В.О. Сухомлинський.

Учні Павлиської школи знали та любили музику.

– Вечорами, особливо взимку, ми збиралися в "Кімнаті казок" і слухали українські народні пісні, – згадує в своїй книжці "Народження громадянина" В.О. Сухомлинський. – На мою думку, українська народна пісня найбільше пробуджує дитячу фантазію. Коли діти слухали пісню "Стоїть гора високая", я відчував, як душа кожної дитини ставала чуйною, щирою.

Учні В.О. Сухомлинського також дуже багато читали, школярі захоплювалися творами Т. Шевченка, О. Пушкіна, Л. Українки, М. Гоголя, В. Шекспіра.

Видатний педагог вважав, що навчання повинне приносити радість –

радість відкриття. І в його школі діти цікавилися радіотехнікою, електронікою, ґрунтознавством, біохімією.

Так проста селянська школа, у якій працював В.О. Сухомлинський, стала центром педагогічної думки.

б/ Р о з к а ж і т ь: Що ви дізналися про В.О. Сухомлинського? Чому школа, у якій працював видатний педагог, стала центром педагогічної думки?

в/ Що ви можете розповісти про своє навчання в школі? Чим ви захоплювалися, коли навчалися в школі?

Які слова та словосполучення вам потрібні для цієї розповіді?

Ахмеде, допоможи мені, будь ласка, написати листівку.

Ми хочемо поздоровити Віктора та його сестру зі святом.

Поздоровляти	свого друга	з національним святом
поздоровити	/КОГО?/	з днем народження
вітати	свою сестру	з Новим роком
привітати		з Днем Незалежності

19.ВИ ХОЧЕТЕ ПРИВІТАТИ ДРУЗІВ

зі святом

/Днем Незалежності,
днем народження/.

Напишіть їм

вітальні листівки.

*Ви часто ходили на стадіон?
Так, щосереди та щосуботи.*

ЯК ЧАСТО? КОЛИ?

Віктор ходив на стадіон

щороку, щомісяця, щодня,
щопонеділка, щосереди, щонеділі,
щотижня,
щозими, щовесни, щоосені, щоліта,
щоранку, щовечора.

20. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ

З р а з о к : – Ви часто обідаєте в їдальні?

– Так, я обідаю в їдальні щодня.

1. Ви часто одержуєте листи? 2. Ви часто телефонуєте додому? 3. У вас часто бувають екскурсії? 4. Ви часто берете книжки в бібліотеці? 5. Ваша сім'я часто відпочиває на півдні? 6. Ви часто слухаєте музику?

21. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА "ЩОДНЯ", "ЩОТИЖНЯ", "ЩОРАНКУ"...

1. Ми чекали на вас 2. Вони працювали там 3. Ми гуляли в парку 4. Я бачу його в університеті 5. Мої друзі ходили в клуб 6. Ми їздили додому

22. ПОЯСНІТЬ /НАПИШІТЬ/

чому ваш друг завжди /щодня, щовечора, часто.../ виконує ці дії.

З р а з о к : Сьогодні Андрій встав дуже рано.

– Він завжди встає дуже рано, тому що щоранку робить руханку.

1. Андрій швидко поснідав. 2. Віктор зустрівся зі своїм другом у суботу.
3. Він добре склав екзамени. 4. Олена дала нові журнали своєму молодшому братові. 5. Олексій сфотографував свою молодшу сестру. 6. Марія розповіла про свій факультет.

23. РОЗКАЖІТЬ: Що ви робите завжди /іноді, щодня.../.

Які слова вам потрібні, щоб розповісти про це?

Я іду в бібліотеку.

Я часто ходжу в бібліотеку.

24. ПРОЧИТАЙТЕ РЕЧЕННЯ. ЗВЕРНІТЬ УВАГУ НА ЗНАЧЕННЯ
ПІДКРЕСЛЕНИХ ДІЄСЛІВ

а/ 1. Зараз мій брат <u>іде</u> до школи.	1. Щодня мій брат <u>ходить</u> до школи.
2. Зараз студенти <u>ідуть</u> до спортзалу.	2. Щодня студенти <u>ходять</u> до спортзалу.
3. Зараз він <u>іде</u> в бібліотеку.	3. Він часто <u>ходить</u> у бібліотеку.
4. Зараз ми <u>йдемо</u> в театр.	4. Іноді ми <u>ходимо</u> в театр.
5. Ви <u>йдете</u> в читальний зал.	5. Ви завжди <u>ходите</u> в читальний зал увечері.

б/ 1. Я <u>йду</u> швидко.	1. Я <u>ходжу</u> швидко.
2. Він <u>іде</u> повільно.	2. Він завжди <u>ходить</u> повільно.
3. Вона <u>йде</u> на роботу пішки.	3. Зазвичай вона <u>ходить</u> на роботу пішки. Олена любить <u>ходити</u> пішки.

25. ЗАМІСТЬ КРАПОК НАПИШІТЬ ДІЄСЛОВО "ХОДИТИ" АБО "ІТИ" В ПОТРІБНІЙ ФОРМІ. ВЖИВАЙТЕ ДІЄСЛОВА В ТЕПЕРІШНЬОМУ ЧАСІ.

1. – Здрастуй, Ніно!
– Здрастуй, Валіде.
– Куди ти ...?
– Я... в їдальню.
2. – Здрастуй, Вікторе!
– Здрастуй, Ахмеде!
– Куди ти ...?
– Я ... на стадіон.
– Ти часто ... туди?
– Я... на стадіон щосереди.
3. – Ніно, куди ти ... ?
– Я... в бібліотеку.
– Ти часто ... у бібліотеку?
– Звичайно, я ... в бібліотеку щонеділі.
4. – Здрастуй, Миколо!
– Добрий день, Олено!
– Куди ти... ?
– Я ... в лабораторію.
– Ти завжди ... в лабораторію в цей час?
– Ні, іноді я ... туди ввечері. А куди ти ... зараз?
– Я ... в гуртожиток.

26*. ЗАМІСТЬ КРАПОК НАПИШІТЬ ДІЄСЛОВО "ХОДИТИ"
АБО "ІТИ" В ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

1. – Куди ... діти?

– Вони ... в парк.

– Вони часто ... в парк?

– Так, вони завжди ... в парк, коли буває гарна погода.

2. – Куди ти ... учора?

– Вчора я ... у клуб.

– Ти часто ... туди?

– Так, я часто ... в клуб.

– Зараз ти також ... в клуб?

– Ні, зараз я ... в кіно.

3. – Добрий день!

– Добрий день!

– Куди ви ... ?

– Ми ... в їдальню.

– Ви завжди ... в їдальню?

– Так, ми завжди ... в їдальню
разом.

4. – Добрий вечір!

– Добрий вечір!

– Куди ви ... ?

– Я ... в театр.

– Ви часто ... в театр?

– Звичайно, я ... в театр щосуботи.

27. ПРОЧИТАЙТЕ РЕЧЕННЯ. ПОРІВНЯЙТЕ ЗНАЧЕННЯ ПІДКРЕСЛЕНИХ
ДІЄСЛІВ.

а/ 1. Зараз я <u>їду</u> до університету. 2. Зараз студенти <u>їдуть</u> на екскурсію. 3. Зараз Олена <u>їде</u> на південь. 4. Ми <u>їдемо</u> до Одеси.	1. Щодня я <u>їжджу</u> до університету. 2. Студенти часто <u>їздять</u> на екскурсії. 3. Щоліта Олена <u>їздить</u> на південь. 4. Влітку ми завжди <u>їздимо</u> до Одеси. б/ 1. Він любить <u>їздити</u> на машині. 2. Вона вміє <u>їздити</u> на велосипеді
---	---

28. ЗАМІСТЬ КРАПОК НАПИШІТЬ ДІЄСЛОВО "ЇХАТИ"
АБО "ЇЗДИТИ" В ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

1. – Здрастуй, Саїде!

– Здрастуй, Ігорє!

– Куди ти ... ?

– Куди ти ... ?

– Я... на стадіон.

– Ти часто ... на стадіон?

– Я... на стадіон щонеділі та щосереді.

2. – Куди ви ... зараз?

– Ми ... в музей. А ви були в
музеї?

– Так, ми ... в музей минулого
тижня.

3. – Анварє, куди ... ти вчора ввечері?

– Учора ввечері я ... на вокзал.

– А куди ... зараз?

– Зараз я ... в кіно.

4. – Де ти був сьогодні вранці?

– Я ... у центр, у книгарню.

– Чому ти туди ... ?

– Я хочу купити словник.

29. СКАЖІТЬ /НАПИШІТЬ/:

а/ Чи часто ви /ваші друзі.../ ходите в кіно /театр/, їздите на екскурсії в інше місто? Чи часто ви ходили в кіно /театр/, коли жили на батьківщині? Куди ви часто ходите /ходили раніше/, їздите /їздили раніше/?

б/ З а п и т а й т е про це своїх друзів.

Ми розмовляли з різними людьми:

з робітниками й інженерами, викладачами та студентами.

НАЗИВНИЙ ВІДМІНОК № 1 /які?/	ОРУДНИЙ ВІДМІНОК № 5 /якими?/
Це наші студенти. колишні студентки.	Я розмовляв з <u>нашими</u> студентами. з колишні <u>ми</u> студентками.

30. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА
З ДУЖОК У ПОТРІБНІЙ ФОРМІ.

1. З ким ви були в музеї? /наші студенти/ 2. З ким ви зустрілися в парку?
/мої добрі друзі/ 3. З ким батько працює на заводі? /його давні товариші/ 4. З
ким ця жінка часто гуляє вранці? /її маленькі діти/ 5. З ким ви любите грати
в шахи? /мої молодші друзі/ 6. З ким ви познайомились у Кропивницькому?
/українські студенти/

31. ПОСТАВТЕ ПІДКРЕСЛЕНІ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ У МНОЖИНІ.

1. Він був учора в театрі зі своїм давнім другом. 2. У гуртожитку ми
познайомилися з українською студенткою. 3. Сьогодні вранці я говорив по
телефону зі своїм старшим братом. 4. Учора в клубі була зустріч із відомим
вченим. 5. Хворий порадився в лікарні з досвідченим лікарем. 6. Улітку я поїду
відпочивати з моєю молодшою сестрою.

32. ПОСТАВТЕ ПІДКРЕСЛЕНІ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ В ОДНИНІ.

1. Вона привіталася зі своїми шкільними вчителями. 2. Наші студенти
познайомилися з відомими художницями. 3. Улітку ми поїдемо на практику

разом зі своїми викладачами. 4. Учора в клубі була зустріч із колишніми студентами нашого інституту. 5. Я не знайома з твоїми давніми товаришами. 6. Узимку я поїду відпочивати в Карпати зі своїми старшими братами.

33*. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ, ВЖИВАЮЧИ СЛОВА-ПІДКАЗКИ.

1. Він давно не бачив ...	я і мої друзі
Він зайшов і привітався...	
Ці книги викладач подарував...	
2. Учора я зустрічав...	мої батьки
Я зустрівся на вокзалі...	
Я дуже часто телефоную....	
3. Мені дуже подобаються...	ці сучасні поети
Я хочу познайомити вас...	
На вечорі ми бачили...	
4. Учора я зустрів...	свої колишні вчителі
Я привітався...	
Ми іноді пишемо...	
5. На уроці не було...	наша нова студентка
Мені допомагає вивчати фізику...	
Викладач розмовляв...	
Я запитав, коли буде вечір,...	
6. Я завжди раджуся...	мій старший брат
Сьогодні я ще не бачив...	
Я піду в кіно...	

Це мій старший брат, з яким я сфотографувався минулого року.

1. Це <u>студент</u> . Ми познайомилися <u>з цим</u>
<u>студентом</u> /з ним/ у бібліотеці.	1. Це <u>студент</u> , <u>із яким</u> ми
познайомилися в бібліотеці.
2. Це <u>студентка</u> . Ми познайомилися <u>з цією</u>
<u>студенткою</u> /з нею/ в бібліотеці.	2. Це <u>студентка</u> , <u>з якою</u> ми
познайомилися в бібліотеці.
3. Ахмед та Анвар – студенти. Ми
познайомилися <u>з ними</u> в
бібліотеці.	3. Це <u>студенти</u> , <u>з якими</u> ми
познайомилися в бібліотеці.

**34. ТРАНСФОРМУЙТЕ ДВА РЕЧЕННЯ В ОДНЕ, ВЖИВАЮЧИ
СЛОВО "ЯКИЙ" У ВІДПОВІДНІЙ ФОРМІ.**

1. Я часто згадую свого друга. З цим другом я був на практиці. 2. Я зустрівся з другом. З цим другом я не бачився декілька років. 3. Ви знаєте цю дівчину? З цією дівчиною я вчора ходив у кіно. 4. Мої батьки знайомі з інженером. З цим інженером я працював. 5. Сьогодні я хочу зателефонувати своїм друзям. З цими друзями ми відпочивали на морі. 6. На вечорі я побачив знайомих студентів. З цими студентами ми навчаємося в одному інституті.

35. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ.

1. Я не знаю студента, з яким 2. Я хочу познайомити тебе з моїм новим другом, з яким 3. Я завжди ходжу на стадіон з друзями, з якими 4. Викладач запитав про студенток, з якими 5. Я подарував квіти робітникам, з якими

**36. НА ЯКІ ЗАПИТАННЯ ВІДПОВІДАЮТЬ ДАНІ СЛОВА?
СКЛАДІТЬ ІЗ НИМИ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ.**

З р а з о к: студент, студентський

– добрий студент, студентський клуб.

Місто, міський –....

Спорт, спортивний –...

Літо, літній –....

Зима, зимовий –....

Весна, весняний –....

Осінь, осінній –....

37. СКЛАДІТЬ АНАЛОГІЧНІ ДІАЛОГИ.

Ми попросили нового студента розповісти про себе, тому що ми нічого не знали про нього. Він сказав: "Мене звати Микола. Я народився в Кропивницькому 19 грудня 2002 року. Є давнє народне свято зимового Миколая Чудотворця, яке українці святкують перед Новим роком, саме 19 грудня. Тому мене й назвали Миколою на його честь. Наш народ поважає Миколая, тому що він добрий і завжди допомагає людям, приносить подарунки дітям".

Микола розповів про себе, а потім ми розповіли про себе. А що ви можете розповісти про себе, про своє ім'я?

38. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ДАЙТЕ ЙОМУ НАЗВУ.

а) **З н а й д і т ь** головну думку в кожному абзаці. Випишіть її. Це речення або його частина називається тезою. Тези допоможуть вам скласти план тексту.

У ХХІ столітті кожна людина може вибрати собі заняття до смаку, адже стільки цікавого навкруги. Улюблене заняття у вільний час робить життя незвичним, яскравим, цікавішим. Серед молоді провели опитування з метою дізнатися про улюблений вид відпочинку.

Ось результати цього опитування. Перше місце в рейтингу захоплень

посіло кіно. Коли людина не знає, чим наповнити свій вечір, вона проводить його перед екраном із спецефектами, мандрівками, романтичними пригодами, які дуже схожі на правду. Хоча молодь цікавиться й історичними фільмами.

Захоплення музикою посідає друге місце. Старші люди вважають, що усім молодим людям подобається реп. Але це не зовсім так. Зараз популярними стають хіти 80-90-х років, тобто повертається мода на музику молодості батьків сучасних студентів.

Багато людей захоплюється фотографуванням, туризмом, спортом. Серед спортивних видів упевнено лідирує футбол, хоча на цю тему можна посперечатися. Молодь активно захоплена байк-спортом, скейтбордингом, сноубордингом і паркуром.

На четвертому місці – комп'ютерні ігри. Ніхто не проти кілька годин відпочити за комп'ютерною грою.

Крім вищеназваних занять, молодь серйозно захоплюється іноземними мовами. Це справді корисне хобі. Без знання іноземних мов у наш час доводиться нелегко.

А хіба не корисне хобі – заняття танцями? Кожен обирає свої: народні чи спортивні, бальні чи східні...

Є любителі тихого відпочинку: вони читають, малюють, вишивають картини, доглядають квіти, піклуються про тварин.

А яке ваше улюблене заняття?

б) П р о а н а л і з у й т е і скажіть, чи відрізняються значення слів: цікавитися, захоплюватися, займатися, мати хобі, відпочивати, проводити час.

Продовжіть синонімічний ряд: улюблене заняття, захоплення...

в) П е р е в і р т е с е б е: які види спорту потребують тренування в залі, а які – на свіжому повітрі; назвіть літні та зимові види спорту; що називають тихим відпочинком. Можете скористатися словами з довідок.

Довідка А: плавання, біг, біатлон, хокей, фігурне катання, художня гімнастика, легка атлетика, важка атлетика, боротьба, бокс, реслінг, стрибки з трампліна, шахи, паркур, скейтборд, сноуборд, теніс.

Довідка Б: читання, малювання, вишивання, догляд за квітами і тваринами, фотографування, колекціонування.

г) **Р о з к а ж і т ь** про улюблені заняття членів вашої родини.

Чим захоплюєтесь ви та ваші друзі?

**39. НА ЯКІ ЗАПИТАННЯ ВІДПОВІДАЮТЬ ПІДКРЕСЛЕНІ СЛОВА?
ЩО ДОПОМОЖЕ ВАМ ЗРОЗУМІТИ ЗНАЧЕННЯ ЦИХ СЛІВ?**

1. Рішучий – нерішучий /вирішувати – вирішити/.

Мій брат – рішуча людина. У нього сильний характер. Він швидко вирішує всі проблеми.

2. Закохуватися – закохатися / в кого? кохати кого? коханий, кохання/.

Я вже давно кохаю цю дівчину. Я покохав її зразу, коли побачив уперше на вечорі.

**40. ПОРІВНЯЙТЕ ПІДКРЕСЛЕНІ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ І СЛОВА.
СПРОБУЙТЕ ЗРОЗУМІТИ ЇХ ЗНАЧЕННЯ.**

1. Ми закінчили обідати і пішли відпочивати. Після обіду ми пішли відпочивати. 2. Андрій поснідав і пішов до університету. Після сніданку Андрій пішов до університету. 3. Коли закінчилися заняття, студенти пішли додому. Після занять студенти пішли додому.

41. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

а) Яку назву ви йому дасте?

б) С к а ж і т ь: Як звали дівчину, яка сподобалася Антону?

Скільки братів і сестер у Атона?

Я живу в гуртожитку. Разом зі мною живуть Антон і Сергій.

Антон – студент четвертого курсу. Він приїхав з Одеси. А Сергій вже аспірант. Він приїхав із Криму.

Учора в Сергія був день народження, прийшли його друзі. Ми поздоровляли Сергія з днем народження та бажали йому щастя, здоров'я, успіхів у навчанні.

Після вечері ми розповідали різні пригоди зі свого життя. Антон згадав, як він закохався вперше у житті, і ми попросили його розповісти про це. Ось його розповідь.

"Уперше я закохався, коли навчався на першому курсі. Але моє кохання тривало недовго, тому що вся моя сім'я вирішила "допомогти" мені.

Спочатку зі мною вирішила поговорити мама:

– Що з тобою, Антоне? Не снідаєш, не обідаєш, читаєш вірші, граєш на гітарі, слухаєш музику ... ? Мені ти можеш сказати все, я все зрозумію, я ж твоя мати. Але я, звичайно, вже знаю, що трапилося. Я гадаю, що ти ще дуже молодий, щоб закохуватися. Ти можеш ходити з дівчатами з твоєї групи в театри, в кіно, в музеї, розмовляти з ними про мистецтво, про музику, про сучасну літературу, але не закохуватися.

Коли тато прийшов з роботи, він вирішив поговорити зі мною.

– Мама сказала мені, що ти закохався. На мою думку, це дуже серйозно. Тобі вже дев'ятнадцять років. Ти доросла людина. Ти вже познайомився з її батьками? Вони повинні зрозуміти, що ти серйозна людина.

Увечері двері моєї кімнати відчинилися, і я побачив свого старшого брата. Він сказав:

– Ти, звичайно, закохався в Іру. Ти розумієш, що найважливіше зараз у твоєму житті? Що ти повинен робити? Дівчата не люблять нерішучих юнаків. Ну, добраніч. Завтра ми ще поговоримо.

Наступного дня з півдня повернулася моя старша сестра, вона завжди їздила відпочивати на південь. Вона також хотіла поговорити зі мною і порадити мені, що я повинен робити.

– Мені сказали, що ти закохався в Іру. Хто мені сказав? Про це знає вже все наше місто. Ти знаєш,...

Але я вирішив не слухати, що вона буде говорити. Вона завжди говорить дуже багато і швидко. "Вибач, будь ласка, у мене немає часу", – сказав я і пішов до іншої кімнати. Там сиділа бабуса. Вона дуже зраділа, коли побачила мене, і вирішила сказати мені декілька слів.

– У мій час, коли я була молодою, чоловік, який хотів одружитися, спочатку дізнавався, хто ця дівчина, з якої сім'ї, а вже потім закохувався. А ти? Що ти знаєш про цю дівчину? Нічого. А що знає вона про тебе?! Тільки те, що ти студент першого курсу. Вона навіть не знає, що в тебе є бабуса!

А вдень приїхав із села мій дідусь.

– Мені написала твоя молодша сестра, що ти закохався в студентку з вашої групи, – сказав він. – Я повинен поговорити з тобою. Розумієш, кохання – це чудове почуття, але...

– Вибач, дідусю, не треба говорити про це, – сказав я. – Я вже не кохаю її.

– Це правда?

– Звичайно. Я вже не можу говорити про неї.

– Але чому? – запитав дідусь.

в) П о я с н і т ь : Чому Антон сказав: "Вся сім'я вирішила "допомогти" мені"?

г) Як цю історію р о з к а ж у т ь мати, тато, брат та інші члени сім'ї?

- Яку веселу /цікаву/ пригоду зі свого життя ви хочете р о з п о в і с т и ?

Які слова і словосполучення вам потрібні для розповіді?

Коли ви можете вжити вирази з тексту?

1. Що трапилося? 2. На мою думку, це дуже серйозно.

3. Ти повинен бути рішучим.

42. НАПИШІТЬ ДІЄСЛОВА, ВІД ЯКИХ УТВОРЕНІ ІМЕННИКИ.

З р а з о к : змагатися – змагання (після А + ННЯ)

запросити – запрошення (якщо відбувається

чергування приголосних, + ЕННЯ)

заходити – захід

"Д > ДЖ", "С > Ш", "В > ВЛ"

а/ Читання –

малювання –

фотографування –

слухання –

плавання –

розпитування –

збирання –

тренування –

б/ Народження –

запрошення –

виправлення –

збереження –

в/ Зустріч, виступ, дзвін, схід, захід, політ.

Не забувайте про чергування! "О > І"

УРОК № 10

У твого старшого брата є діти ?

Так, є. У мого брата син і дві доньки.

У кого?	хто? що?	
У мене	є	друг
У Петра	був буде	
У мого старшого брата	є	машина
У цього літнього чоловіка	була буде	
В Олени	є	друзі
У моєї старшої сестри	були	
У цієї дівчини	будуть	

ПОРІВНЯЙТЕ:

У Петра є брати?

Так, у Петра є /були/ брати.

У неї є сім'я?

Так, у неї є /була/ сім'я.

Скільки братів у нього?

У нього /було/ два брати.

Яка у неї сім'я?

У неї /була/ невелика сім'я.

1. ПРОЧИТАЙТЕ ДІАЛОГИ, ПРОДОВЖІТЬ ЇХ.

а / Д і з н а й т е с ь : Як звати людей, про яких ви запитуєте?

Скільки їм років? Де вони вчаться чи працюють? Що їм подобається робити? Як вони проводять свій вільний час?

1. –У Петра є сестра?

– Так, є. У нього дуже гарна сестра.

2. – У вас є друзі?

– Авжеж. У мене багато друзів.

б/ П р и д у м а й т е аналогічні діалоги, щоб довідатися про сім'ї ваших товаришів /друзів/.

Хто?	Яка людина?	У кого?	Який характер, портрет. Яка вдача?
Петро	добра весела людина	У Петра У нього	добрий характер. весела вдача
Іван	сильний енергійний юнак	У Івана	сильний характер.
Олена	гарна серйозна дівчина чуйна	В Олени У неї	серйозний характер. лагідна вдача.
Мої друзі	цікаві розумні люди чесні	У мого друга У моєї сестри	світле темне волосся. гарні блакитні очі.

2. ЗА ДОПОМОГОЮ ТАБЛИЦІ ОПИШІТЬ ПОРТРЕТ І ХАРАКТЕР ВАШОГО
ДРУГА, ЧЛЕНІВ ВАШОЇ СІМ'Ї.

3.ПЕРЕВІРТЕ СЕБЕ, ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ СЛОВА І СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ.

- а) Полетіти, політ, льотчик, космонавт;
здобути освіту, спеціальність;
отримати диплом, кваліфікацію;
захистити дипломну роботу, дисертацію;

взяти участь у конкурсі;
кошти, коштувати;
проводити дослід, досліджувати;
досягати результатів, удосконалювати.

б) П р о ч и т а й т е текст і скажіть,
що зробив герой тексту, щоб його мрія здійснилася.

Життя – це рух

Леонід Каденюк (1951 – 2018) хотів стати космонавтом із дитинства. Йому було 10 років, коли 12 квітня 1961 року повідомили про політ у космос першого космонавта – Юрія Гагаріна. Тоді багато хлопчиків почали мріяти про космос.

А Каденюк після закінчення школи зі срібною медаллю вступив до Чернігівського вищого військового авіаційного училища і здобув спеціальність льотчика-інженера.

У 25 років він уже був у групі космонавтів. Після тривалих фізичних і психологічних тренувань із 3000 (трьох тисяч) льотчиків вибрали лише 8. Каденюк був серед них.

І знову він навчався, щоб стати космонавтом. Пройшов підготовку й отримав кваліфікацію льотчика-випробувача та космонавта-випробувача. Потім він вирішив здобути другу вищу освіту – і в 1985 році вступив до Московського авіаційного інституту, який закінчив у 1989 році за спеціальністю «інженер-механік».

Каденюк вивчав різні космічні кораблі, літав на 50 (п'ятдесяти) типах різних літаків. Якщо порахувати, скільки часу Леонід провів у небі, то ця сума

складе понад 2 400 годин, тобто 100 діб без посадки. Це була велика і серйозна практика. Тому, коли Україна стала незалежною, Каденюк написав заяву, щоб узяти участь у конкурсі та полетіти в космос на американському шатлі «Колумбія». Але для підготовки польоту в космос потрібні великі кошти. Каденюкові пощастило, тому що президенти України і США домовилися – і Україна не заплатила жодної копійки. Так мрія Каденюка здійснилася.

Політ тривав із 19 листопада по 5 грудня 1997 року. У космосі українець та його колеги проводили дослід з рослинами. Вони вивчали, як стан невагомості впливає на фотосинтез та розвиток рослин.

Уперше завдяки Каденюку на орбіті Землі пролунав державний гімн України, космос побачив український прапор і герб. Також перший космонавт Незалежної України взяв у космос портрет Тараса Шевченка та «Кобзар», який він згодом подарував Національному музею Тараса Шевченка в Каневі. Каденюк сказав, що Земля неймовірно гарна, якщо дивитися на неї з космосу, і що жодна фотографія не може передати красу, яку людина може побачити своїми очима.

Звісно, що Каденюк спілкувався з колегами англійською мовою. Але йому хотілося почути рідну мову – і він організував два вечори української пісні. «Американцям так сподобалися наші пісні, що вони почали вивчати українську мову», – сказав Леонід. Усім членам екіпажу «Колумбії» він подарував українські вишиванки, і вони сфотографувалися в цих сорочках.

Після польоту Леонід Каденюк став національним героєм. Але він не зупинився на досягненнях, а займався наукою, захистив дисертацію, став кандидатом технічних наук, був народним депутатом, написав 6 книг. Він продовжував тренуватися й удосконалювати свій розум і своє тіло до останньої хвилини свого життя. Він помер у 67 років, коли виконував ранкову руханку.

в) Як ви вважаєте: 1. Які дисципліни вивчив Леонід Каденюк за своє життя? 2. Чому він знав будову різних космічних кораблів? 3. Що йому подобалося робити найбільше? 4. Чим він займався у вільний час? 5. Чому він

подарував колегам вишиванки? 6. Чи назва тексту розкриває характер Леоніда Каденюка?

г) Подумайте і р о з к а ж і т ь, який характер був у першого космонавта Незалежної України. Наведіть із тексту приклади, які аргументують вашу думку.

Слова для довідки: сильний, мужній, цілеспрямований, наполегливий, товариський, працелюбний, енергійний, щирий, доброзичливий.

4. ПОГОДЬТЕСЯ, ЩО У ЛЮДИНИ, ПРО ЯКУ ЙДЕ МОВА, ЗАВЖДИ БУЛИ ЦІ РИСИ.

З р а з о к: – Мій брат – серйозна людина.

– Твій брат завжди був серйозною людиною.

1. Він весела, розумна людина. 2. Сестра дуже чесна людина. 3. У мого брата гарний характер. 4. Мій батько – енергійна, рішуча людина. У нього твердий характер. 5. Ця дівчина весела і працьовита. 6. Наш інженер – серйозна, активна людина. У нього рішучий характер.

5. ПРОДОВЖІТЬ СПИСОК СЛІВ, ЯКІ ДОПОМОЖУТЬ ВАМ ОПИСАТИ:

а/ характер, вдачу

1. добрий

веселий

енергійний

щирий...

б/ портрет людини

2. світле волосся

темні очі...

мила усмішка

вольове обличчя

в/ Яку характеристику ви дасте знайомій людині? Напишіть цю характеристику за планом.

План

1. Хто він /вона/? 2. Який у нього /у неї/ характер? 3. Яка він /вона/ людина? 4. Що він /вона/ любить робити? 5. Чим він /вона/ займається у вільний час? 6. Чим він /вона/ цікавиться, захоплюється? 7. Чи є у нього /у неї/ друзі? Які? 8. Чому вам подобається ця людина?

6. ПРОДОВЖІТЬ РОЗПОВІДЬ

1. У цієї людини багато друзів, тому що ... 2. Усі люблять цю людину, бо 3. Мені не подобається ця людина, бо

7. ПРОЧИТАЙТЕ ОГолоШЕННЯ І СКАЖІТЬ:

Кого запрошує на роботу завод, фабрика, поліклініка, магазин?

1. Запрошуємо на роботу програміста зі стажем 3 роки. Телефонуйте: 23-01-72.

2. Потрібні будівельники, водії, а також секретарка. Звертайтеся за адресою: м. Кропивницький, вулиця В.Чміленка, 74, кабінет 32.

3. Потрібні медичні сестри, санітари. Звертайтеся за адресою: пр. Університетський, 4, обласна лікарня. Телефон 54-28-17.

8. СКАЖІТЬ / НАПИШІТЬ /:

а/ Яких спеціалістів готує університет, про який розповідає кореспондент?

На випускному вечорі одержали дипломи молоді спеціалісти: філологи, математики, фізики, інженери-технологи, інженери-будівельники, викладачі.

б/ Яких фахівців випускає університет, у якому ви навчаєтеся?

ВИРАЖЕННЯ РЕАЛЬНОЇ УМОВИ

*Якщо тобі подобаються веселі фільми,
обов'язково подивися/сь/ цей фільм.*

Запитання: За якої умови треба подивитися цей фільм?

9. ПРОЧИТАЙТЕ РЕЧЕННЯ. ЗВЕРНІТЬ УВАГУ НА ВИД ДІЄСЛІВ.

1. Якщо ви гарно відпочиваєте,
2. Якщо ви гарно відпочили, ви добре працюватимете.
2. Якщо ви гарно відпочинете,
3. Якщо ви хочете стати програмістом, ви повинні добре знати комп'ютер.
4. Якщо ви читали цю книгу, розкажіть про неї.
5. Якщо я складу іспити достроково, я поїду на батьківщину.

10. ТРАНСФОРМУЙТЕ ДВА РЕЧЕННЯ В ОДНЕ, ВИКОРИСТАВШИ СЛОВО "ЯКЩО".

1. Ви прийдете до мене. Я покажу вам свою бібліотеку.
2. Ти даси мені книгу сьогодні. Я поверну тобі її завтра.
3. Сьогодні ми підемо в кіно. Ми вчасно закінчимо роботу.

11. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ.

1. Що ви робитимете сьогодні, якщо завтра у вас контрольна робота?
2. Що робитимуть ваші друзі, якщо ви купите їм квитки в кіно?
3. Що ви будете робити ввечері, якщо у вас буде вільний час?
4. Що ви робитимете в неділю, якщо буде дощ?

12. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАЙТЕ ДЛЯ ЦЬОГО РІЗНІ
ВАРІАНТИ.

а/ 1. Я поїду додому, якщо... . 2. Я добре складу іспити, якщо... 3. Я чудово відпочину, якщо... . 4. Я зателефоную вам, якщо... 5. Я зустріну свого друга, якщо... . 6. Я допоможу тобі, якщо...

б/ 1. Якщо я зустрінуся з другом, 2. Якщо я познайомлюся з цією дівчиною, 3. Якщо я забуду адресу,... . 4. Якщо я знайду цю книгу, 5. Якщо я добре складу іспити,.... 6. Якщо ви цікавитесь музикою, 7. Якщо я зустріну в тексті нове слово,

13. ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ.

1. Що треба робити, якщо ви хворі? 2. Куди треба піти, якщо ви погано себе почуваєте? 3. Що потрібно зробити, коли ви зустріли знайому людину? 4. Куди можна піти, якщо у вас є вільний час?

14. ПРОЧИТАЙТЕ РЕЧЕННЯ І СКАЖІТЬ: ВИ БУДЕТЕ
ВИКОНУВАТИ ЦІ ДІЇ В ТАКІЙ ЖЕ ПОСЛІДОВНОСТІ?
ЗВЕРНІТЬ УВАГУ НА ВЖИВАННЯ СПОЛУЧНИКІВ «КОЛИ» І «ЯКЩО».

З р а з о к: Якщо я вас образив, прошу вибачити мене.

Коли я вас образив,

1. Зухра прочитає книгу і дасть її Олегові. 2. Студенти швидко розв'яжуть рівняння і напишуть відповіді. 3. Якщо побачите Ахмеда, скажіть йому, що він повинен піти в деканат. 4. Якщо Тетяна побачить Ахмеда, вона запитає його, коли відбудуться збори. 5. Якщо Раміз не зрозуміє текст, він прочитає його ще раз. 6. Якщо Рашид допоможе Рамізу, Раміз швидко все виконає. 7. Алі подивиться фільм і піде вечеряти. 8. Мій друг піде в аптеку і купить ліки. 9. Увечері приїде Хусам і розкаже про екскурсію в музей. 10.

Завтра прийде Галина і покаже нові фотографії. 11. Ви приїдете в нове місто і запитаете, де розташований музей. 13. Він напише листи і почне читати журнал. 14. Друзі закінчать роботу і поїдуть додому. 15. Він стане інженером-будівельником і поїде працювати на батьківщину.

15. ЯК ВИ ВІДПОВІСТЕ?

Зразок : – Ви підете на екскурсію?

– Піду, якщо в мене буде час.

1. Ви поїдете відпочивати на південь? 2. Ви сфотографуєте своїх друзів? 3. Ви побачите цю людину на зборах? 4. Ви купите цей айфон? 5. Ви поїдете взимку до Києва?

16. ДОПОМОЖІТЬ СТУДЕНТОВІ НАПИСАТИ ТВІР

"ЩО Я РОБИТИМУ В НЕДІЛЮ?"

Він вже написав дієслова, які йому потрібні: "піду" /на вечір, в бібліотеку, у кав'ярню/, "побачу", "запитаю", "покажу", "розповім", "попрошу", "танцюватиму", "подивлюся", "прийду" /додому/.

Раміз послухав розповідь Рашида, як він відпочивав у неділю, і вирішив, що він зробить все це наступної неділі.

Я встав рано, швидко поснідав і виконав домашнє завдання: написав вправи, вивчив нові слова, повторив старі і почав читати текст. Я добре знав слова, тому легко і швидко зрозумів новий текст. Потім прийшов мій друг, і я розказав йому текст. Мій друг запросив мене в кіно, він вже купив квитки. Спочатку ми пообідали, а потім пішли в кінотеатр. Ми подивилися фільм, а потім пішли гуляти і почали обговорювати фільм. Ми почали сперечатися, тому що моєму другові сподобався фільм, а мені не дуже. Ввечері я прийшов додому, повечеряв, подивився програму "Новини". Коли я прийшов у кімнату і

розповів друзям про фільм, вони теж стали обговорювати його.

17. СКАЖІТЬ /НАПИШІТЬ/: ЩО РАМІЗ ЗРОБИТЬ У НЕДІЛЮ?

18. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ-ЖАРТ.

а / С к а ж і т ь : скільки частин у цьому тексті?

Якось я відчув, що не можу ходити швидко, як раніше, навіть не можу підняти свій портфель. Я хотів, щоб лікар сказав мені, що зі мною, і я вирішив піти в поліклініку. Коли я прийшов у кабінет, я побачив там молодих лікарів, медичних сестер і літнього лікаря, якого вони уважно слухали. Я зрозумів, що ці молоді люди були студентами. Лікар уважно оглянув мене і запитав:

– Ви працюєте?

– Так, економістом в інституті.

– Ваш інститут розташований далеко?

– Ні, близько.

– На роботу ходите пішки?

– Ні, їжджу на автобусі одну зупинку.

– Займаєтеся спортом?

– Ні.

– Телевізор дивитесь?

– Так, обов'язково. Дивлюся щовечора, а в неділю починаю дивитися о 9 годині ранку.

– А коли закінчуєте?

– Коли закінчуються телевізійні "Новини", об II годині вечора.

– Все зрозуміло. Ви дуже серйозно хворі. Якщо ви хочете видужати, ми допоможемо вам.

Наступного дня дружина відчинила двері й побачила санітарів і лікаря.

– Ви хочете взяти мого чоловіка в лікарню? – запитала дружина.

– Ні, ні. Ми візьмемо тільки телевізор, який незабаром повернемо. Ми хочемо, щоб ваш чоловік одужав.

Ввечері я сказав своїй дружині: "Я дуже жалкую, що немає телевізора. Я хочу подивитися виставу".

– Чудово! Якщо хочеш подивитися виставу, ходімо в театр.

– Можливо, поїдемо на таксі?

– Дружина хотіла, щоб ми пішли пішки, і ми пішли пішки.

Потім ми часто ходили пішки в кіно, на стадіон, гуляли в нашому парку. І я почав почувати себе краще.

Минуло два тижні, і я пішов у поліклініку. Лікар оглянув мене і запитав:

– Ну, як ви себе відчуваєте зараз?

– Дякую, добре.

– От тепер ви одужали і можете дивитися телевізор, – сказав він. – Але якщо ви дивитиметеся телепередачі довго та часто, ви знову захворієте.

Наступного дня, коли я прийшов з роботи, я побачив свій телевізор на колишньому місці. Я зрадів йому, як доброму другові.

– Хочеш подивитися хокей? – запитала дружина.

– По телевізору? Ні, ходімо на стадіон.

– Із задоволенням, – сказала дружина.

б/ В и п и ш і т ь з тексту дієслова, словосполучення, які допоможуть вам розповісти текст.

в/ Р о з к а ж і т ь : як лікар допоміг хворому?

г/ Я к в и в и г а д а є т е : чому хворий видужав?

д/ Щ о в и п о р а д и т е своєму другові, якщо він хоче завжди добре себе почувати?

ВИРАЖЕННЯ НЕРЕАЛЬНОЇ УМОВИ

Якби студент завжди відвідував заняття, він би добре навчався.

Запам'ятайте структуру речення:

Якби + S1 + P1 (минулий час) ..., S2 би + P2 (минулий час) ...

19. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ.

1. Якби Віктор уважно слухав викладача, ... 2. Якби я знав про хворобу Оксани, ... 3. Якби мої батьки могли приїхати до мене в Україну, ... 4. Якби я знав твій номер телефону, ... 5. Якби ти хотів, ... 6. Якби ви вчасно замовили таксі, ... 6. Якби у мене було більше вільного часу, ...

20. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ.

З р а з о к: Що б ви зробили, якби зараз були канікули?

– Якби зараз були канікули, я поїхав би на батьківщину.

1. Що б ти зробив, якби загубив посвідку?
2. Що б ви зробили, якби виграли великі гроші?
3. Що б ви робили, якби до вас приїхав ваш брат?
4. Що б ви запитали у ректора університету, якби зустрілися з ним?
5. Куди б ви поїхали, якби у вас з'явилась можливість подорожувати?

21*. ТРАНСФОРМУЙТЕ РЕЧЕННЯ РЕАЛЬНОЇ УМОВИ НА РЕЧЕННЯ НЕРЕАЛЬНОЇ УМОВИ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ СПОЛУЧНИК «ЯКБИ».

З р а з о к: Якщо у мене будуть гроші, я куплю собі новий айфон.

– Якби у мене були гроші, я купив би собі новий айфон.

1. Якщо у мене буде вільний час, я прийду до тебе.
2. Якщо ти замовиш таксі, ми приїдемо на вокзал вчасно.
3. Якщо я поїду в Київ, я попереджу тебе.
4. Якщо Антон буде наполегливо тренуватися, він досягне великих успіхів у спорті.
5. Якщо Оксані подобається класична музика, я запрошу її на концерт.

22. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

а) У т о ч н і т ь зі словником значення слів, які ви зустрінете в тексті.

Ліс, лісник, рубати дерева, високі сосни, привчати до роботи,
хазяїн, палац, доглядати дерева, довіряти.

Сини

Було у лісника троє синів. Настав час їх до роботи привчати. Одного разу батько прийшов у ліс зі старшим сином.

– Що б ти зробив, сину, якби цей ліс був твоїм? – запитав він.

– Якби цей ліс був моїм, я б зрубав усі дерева і продав, – відповів син.

Подумав батько: «Не вийде з тебе гарного хазяїна», – і мовчки пішов додому.

На другий день прийшов він у ліс із середнім сином. Зупинився перед високими соснами і запитав:

– Якби ці сосни стали твоїми, що б ти зробив із ними?

– О, – зрадів середній син, – я б їх усі зрубав і побудував на цьому місці палац під саме небо!

Похитав головою старий і повернувся додому. На третій день взяв він із собою в ліс молодшого сина.

– Що б ти зробив із цими деревами, синку, якби вони твоїми були? – запитав батько.

– Я б доглядав ці дерева. Вони такі гарні!

Зрадів лісник: – З тебе, синку, гарний хазяїн буде. Тільки тобі я можу довірити свою справу.

б) Д а й т е відповіді на запитання.

1. Як батько вирішив перевірити своїх синів?

2. Чому він був незадоволений відповідями старшого і середнього синів?

3. Якому із синів батько довірить свою справу? Чому?

в) П е р е к а ж і т ь текст.

23. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ І СКАЖІТЬ :

а/ у яких ситуаціях ви в ж и в а т и м е т е підкреслені слова?

Мій молодший брат захворів і не пішов у дитячий садок.

Удень із поліклініки прийшов лікар, уважно оглянув його, попросив показати горло і сказав:

«У нього ангіна. Він скоро одужає».

Увечері маленька дівчинка зателефонувала нам і попросила покликати мого брата. Я відповів їй, що він хворий, тому він не може розмовляти з нею.

Наступного дня вона зателефонувала ще раз і запитала: "Як почуває себе ваш брат?". Я відповів їй, що він почуває себе краще.

б/ Які слова і вирази вам потрібні, щоб скласти оповідання на тему "Мій друг захворів"?

24*. ЯК ВИ ПЕРЕДАСТЕ ПРОХАННЯ ВІКТОРА?

НАПИШІТЬ ЦІ РЕЧЕННЯ.

З р а з о к: – Андрію, подивися цей фільм! Дуже цікавий фільм.

Віктор хоче, щоб Андрій подивився цей фільм.

1. Олено, покажи мені свої марки! 2. Валіде, скажи Олені, що завтра буде екскурсія. 3. Іване Семеновичу, поясніть, будь ласка, де розташований музей. 4. Борисе, запроси друзів на день народження. 5. Маріє, переклади цю статтю! 6. Джоне, сфотографуй моїх друзів. 7. Ахмеде та Анваре, не спізнуйтеся на заняття! 8. Оксано, поверни, будь ласка, цю книгу в бібліотеку. 9. Антоне, надішли ці книжки своєму братові.

<i>Гуртожиток збудували <u>для</u> студентів університету та молодих викладачів.</i>

25. ПРОЧИТАЙТЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ТА ПЕРЕДАЙТЕ ЙОГО

ЗМІСТ ІНШИМИ СЛОВАМИ.

З р а з о к : На березі Дніпра збудували пансіонат для молоді.

На березі Дніпра збудували пансіонат, у якому відпочиватиме молодь.

1. У нашому місті нещодавно почав працювати новий парк для дітей. 2. В університеті працює їдальня для викладачів і студентів. 3. Тут вирішили відкрити комп'ютерний зал для школярів. 4. Минулого року відкрили басейн для жителів нашого мікрорайону. 5. Навесні школярі зробили шпаківні для

птахів. 6. Цей підручник викладачі написали для іноземних студентів.

26. СКАЖІТЬ: ДЛЯ КОГО ЦІ ПЕРЕДАЧІ? КОМУ ВИ ПОРАДИТЕ
ПОДИВИТИСЯ ЦІ ПЕРЕДАЧІ?

Документальний фільм "Історія Києва".

Відгадай мелодію.

Спортивні новини.

Художній фільм "Земля".

Вечірня казка.

Освітній канал. Математика. 9 клас.

УТН

27. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ, ВЖИВАЮЧИ
СЛОВА-ПІДКАЗКИ.

Зразок: – Кому мама купила цікаву книжку?

– Для кого мама купила цікаву книжку?

молодший син

*– Мама купила цікаву книжку молодшому
синові.*

*– Мама купила цікаву книжку для молодшого
сина.*

1. Кому Віктор купив квитки на нову виставу?

його друг

Для кого Віктор купив квитки на нову виставу?

2. Кому художник намалював цю картину?

колишній учитель

Для кого художник намалював цю картину?

3. Кому принесли ці чудові квіти?

моя нова подруга

Для кого принесли ці чудові квіти?

4. Для кого збудували новий майданчик?	
Кому збудували новий майданчик?	маленькі діти
5. Кому ви ввімкнули спортивну програму?	
Для кого ви ввімкнули спортивну програму?	мій старший брат
6. Для кого ви написали ці вірші?	
Кому ви написали ці вірші?	мої друзі
7. Кому ви купили квитки на нову виставу?	
Для кого ви купили квитки на нову виставу?	ваш брат

<i>Це наш завод</i>	<u>На цьому заводі</u> працює багато молодих робітників і робітниць. <u>На ньому</u> працює багато молодих інженерів.
---------------------	---

ЩО?	ДЕ?
Ось завод (він)	на ньому
Ось підприємство (воно)	
Ось школа (вона)	у ній
Ось фабрики (вони)	на них

28. ЗАМІНІТЬ ПІДКРЕСЛЕНІ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ ЗАЙМЕННИКАМИ.

З р а з о к:

– Ми навчаємося на підготовчому факультеті. На цьому факультеті ми вивчаємо українську мову, фізику, хімію, математику.

– Ми навчаємося на підготовчому факультеті. На ньому ми вивчаємо фізику, хімію, математику.

1. Це наш університет. У нашому університеті навчаються українські та іноземні студенти. 2. Вранці я був в університетській бібліотеці. У цій

бібліотеці я взяв дуже цікавий журнал. 3. Дідусь живе у невеликому селі. У цьому селі влітку можна чудово відпочити. 4. У неділю ми їздили на екскурсію в Софіївський парк. У цьому парку ми побачили багато цікавого. 5. Учора ми ходили на зустріч зі школярами в середню школу № 25. У цій школі ми розповіли про свою батьківщину. 6. У суботу у нас був вечір. На цьому вечорі я познайомився з Оленою й Андрієм. 7. У нашому університеті є курси англійської мови. На цих курсах я навчаюся вже другий рік.

29. РОЗКАЖІТЬ:

Де ви були /куди їздили, ходили/? Що ви там бачили /про що дізналися, що ви там робили/?

Вживайте займенники "У /НА/ НЬОМУ", "НА НІЙ", "НА НИХ".

З р а з о к: У неділю ми ходили в краєзнавчий музей. У ньому ми дізналися про історію цього краю.

30. СПРОБУЙТЕ ЗРОЗУМІТИ ЗНАЧЕННЯ ПІДКРЕСЛЕНИХ СЛІВ БЕЗ СЛОВНИКА.

Згоден /згодна, згодні/ /з ким?/

а/ – Взимку відпочивати чудово!

– Я не згоден з тобою. Краще відпочивати влітку,

б/ – Ходімо в театр! Згодна?

– Згодна. Ходімо!

31. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

а/ С к а ж і т ь : чи згодні ви із заголовком тексту? Яку назву ви б дали цьому тексту?

У нашій родині все вирішує тато

Щороку мама і тато вирішують, куди ми поїдемо відпочивати. Звичайно

вони довго обговорюють, де й як ми відпочиватимемо, тому що не можуть одразу вирішити це питання. У кожного з нас свої інтереси, свої улюблені захоплення.

Мама не любить спеку, їй подобається гуляти в лісі, вона любить відпочивати там, де тихо й мало людей. Тато любить рибалити. Для нього це найважливіша справа. А я люблю грати в футбол. Я дуже хочу навчитися плавати, тому що всі хлопчики з нашого будинку вміють плавати, а я ще не вмію. Тому я хочу, щоб цього року ми поїхали на море.

Якось тато прийшов додому з роботи і сказав:

– Добрий вечір! Зараз обговоримо, де ми будемо відпочивати влітку. Минулого року ми їздили туди, куди хотіла поїхати мама. Цього року я хочу, щоб ми поїхали на Чорне море.

– Звичайно, любий, – сказала мама, – ти сам повинен вирішити, куди ми поїдемо відпочивати.

– У мене буде відпустка у липні, і ми поїдемо на Чорне море. Ось адреса пансіонату, де ми житимемо.

– Тату, а що ми будемо робити там? – запитав я.

– Відпочиватимемо, будемо ловити рибу, а ти вчитимешся плавати.

– Ми поїдемо на Чорне море! Ми будемо ловити рибу! – голосно й радісно закричав я.

– Це чудово, – сказала мама, – але на Чорному морі дуже багато рибалок.

– Я з тобою не згоден, – сказав тато.

– Я гадаю, що нам не треба сперечатися.

І потім це непедагогічно сперечатися зі мною, коли нас слухає дитина.

– Ти, мабуть, права, – сказав тато і пішов у іншу кімнату.

– Тату, послухай! Зачекай! – закричав я. – Можливо, є місце, де багато риби і мало рибалок?

– Я не знаю, – відповів тато. – Мабуть, мама знає.

– Риба є і в Балтійському морі, – сказала мама. – Там я знаю тихе місце, де

є чудовий пансіонат. Минулого року туди їздила моя подруга, яка працює разом зі мною. Якщо ми поїдемо туди, ти зможеш ловити рибу.

– Я хочу поїхати на Балтійське море. Поїхали туди!

– Але, любий, все вирішує тато, – сказала мама.

– Ну, гаразд. Я згоден, – сказав тато. – Як називається цей пансіонат? Я напишу туди і дізнаюся, можливо, там є вільні місця.

– Не треба, любий, – сказала мама. – Я вже все зробила. А ось і путівки, які я вже купила. У нас буде маленький будинок на березі моря. Недалеко розташоване озеро, де ти можеш ловити рибу. Ти будеш їздити туди на машині.

б/ Якщо ви правильно зрозуміли текст, дайте відповіді на питання:

1. Яке питання мама і тато обговорюють щороку? 2. Чому вони сперечаються? 3. Куди їздила відпочивати ця родина минулого року? 4. Куди хотів поїхати тато цього року? 5. Чому він хотів поїхати на Чорне море? 6. Куди хоче поїхати відпочивати мама? 7. Де сім'я відпочиватиме цього року? 8. Чому вони зможуть відпочивати в цьому пансіонаті?

в/ Розкажіть / напишіть /: Як відпочиватимуть члени цієї родини? Як ви вважаєте, який характер у героїв цього оповідання?

г/ Розкажіть: Як вирішуються питання про відпочинок у вашій сім'ї? Де відпочиває ваша сім'я? Чим захоплюються члени вашої родини, коли відпочивають?

32. У ЯКИХ СИТУАЦІЯХ ВИ ВЖИВАТИМЕТЕ ЦІ ФРАЗИ?

1. – Добре, я згоден. 2. – Ні, ні, я не згоден. 3. – У кожного із нас свої інтереси, свої улюблені захоплення. 4. – Для нього це найважливіша справа.

УРОК №11

ВИРАЖЕННЯ ЧАСУ: СКЛАДНЕ РЕЧЕННЯ

Значення сполучників	Сполучники	Складні речення
1. Одночасність дій	Коли у той час як	Коли я навчався в школі, я вивчав англійську мову. У той час як друзі жили у гуртожитку, вони навчилися готувати.
2. Різночасність дій а) Послідовність. Дія в головному реченні відбувається після дії підрядного речення.	після того як коли як тільки	Після того як я закінчу підготовчий факультет, я вступлю в університет. Коли Ахмед повернеться додому, він працюватиме у банку. Як тільки я отримав твоє повідомлення, одразу відповів на нього.

б) Передування. Дія в головному реченні передуює дії підрядного речення.	до того як перед тим як	До того як Махмуд приїхав в Україну, він два роки працював на заводі. Перед тим як студенти поїдуть додому, вони повинні повернути підручники в бібліотеку.
---	--------------------------------	--

Підрядні речення часу вказують на час дії, про яку йдеться в головному реченні.

1. Сполучник *коли* замініть сполучником *після того як*, де це можливо.

П о я с н і т ь, чому заміна неможлива.

1. Коли Віктор розмовляє українською мовою, він іноді робить помилки.
2. Коли я закінчу навчання в Україні, я житиму в Туреччині.
3. Коли Оксана працює на комп'ютері, вона слухає музику.
4. Коли я отримаю від батьків гроші, я куплю собі годинник.
5. Коли Жан приїхав у Кропивницький, у нього з'явилося багато друзів.

2. Д о п и ш і т ь речення.

1. Після того як ми складемо іспити, 2. Після того як я дізнався про проблему друга, ... 3. Після того як Джон отримає візу, ... 4. Як тільки я одужаю, ... 5. Коли я отримаю права водія, ... 6. Як тільки ти повернешся додому, ... 6. Після того як мій друг почав серйозно тренуватися, ...

3. З' є д н а й т е два речення в одне складне, використовуючи сполучники *до того як* або *перед тим як*.

1. Я почав читати новий текст. Я переклав усі незнайомі слова.
2. Раміз приїхав в Україну. Він навчався у школі.
3. Студенти почнуть виконувати тест. Вони повинні повторити граматику.
4. Ви хочете прийняти рішення. Треба все добре обміркувати.
5. Марта приїхала в Україну. Вона багато прочитала про цю країну.

4. З'ЯСУЙТЕ ЗНАЧЕННЯ СЛІВ ЗА СКЛАДОМ АБО ЗА ДОПОМОГОЮ СЛОВНИКА.

Радощі — радіти, недосяжний — досягати, рухати — рух, питати —

допитливий, неслухняний – слухати, безмежний – обмеження – межа.

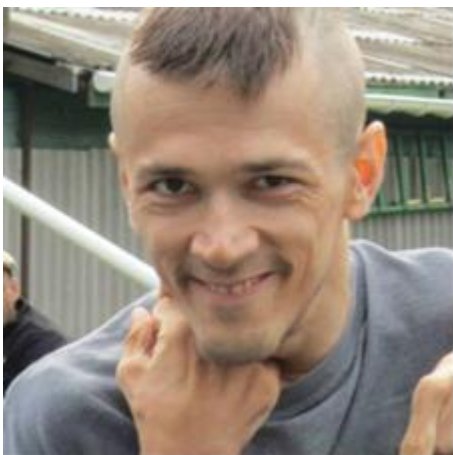
5. ПРОЧИТАЙТЕ ДІЄСЛОВА НЕДОКОНАНОГО І ДОКОНАНОГО ВИДУ, ЯКІ ВИ ЗУСТРІНЕТЕ В ТЕКСТІ.

Забезпечувати – забезпечити, зазначати – зазначити, уявляти – уявити, складати – скласти, долати – здолати.

6. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

Сила волі Юрія Островського

Тяжка хвороба від народження не стала вироком для Юрія Островського. Він адміністратор сайту та піар-менеджер у міжнародному проєкті, який працює в Україні за кошти Євросоюзу. Мета цього проєкту – забезпечити права важкохворих людей. За фахом цей чоловік – юрист. До того як почати працювати в міжнародному проєкті, він вивчив англійську мову. Тому зараз Юрій ще й перекладач. Островський радіє життю, бо воно для нього цікаве: їздить на матчі футбольного клубу «Динамо», слухає музику, багато подорожує.

Він народився в одному з українських сіл. Із дитинства мав важку хворобу: не міг рухати руками й ногами. З великим сумом Юрій спостерігав із вікна, як весело гралися діти на дворі, як швидко бігали. Для нього ці дитячі радощі були недосяжні. Юрій ріс допитливим хлопчиком, все йому було цікаве. Через хворобу ходити до школи він не міг, тому вчителі приходили до нього додому.

Вони зазначали, що Юрій дуже розумний, наполегливий, старанний.

Коли хлопець отримав атестат про середню освіту, там були майже всі відмінні оцінки. Важко уявити, як юнак, який не міг тримати в руках книги й ручку, зміг вивчити всі шкільні предмети й добре скласти іспити.

Після того як Юрій успішно закінчив школу в 2004 році, він став студентом міжнародного університету розвитку людини «Україна» з дистанційною формою навчання. Коли у нього з'явився новий друг – комп'ютер, який подарувала йому дружина Президента України, щастю Юрія не було меж. Та виникла інша проблема: як працювати, коли маєш неслухняні руки й ноги. Але бажання виявилось сильнішим за фізичні обмеження, і Юрій пристосувався працювати на клавіатурі паличкою, яку він затискав у зубах. Таким чином комп'ютер став єдиним зв'язком хлопця з навколишнім світом. Дипломну роботу юнак захистив на відмінно і був найкращим серед одногрупників.

«У світі багато сил великих, але сильніше людини немає в природі нічого», – сказав філософ Софокл. І ці слова характеризують саме таких людей, як Юрій Островський.

Юрій довів, що можливості людини безмежні, їх тільки треба мобілізувати на досягнення своєї мети. Любов до життя, цілеспрямованість і наполеглива праця допоможуть здолати всі перепони на шляху до мети. Він говорить: «Треба радіти життю і мріяти. Якщо буде мета, то і мрії стануть реальністю. Але найважливіше – залишатися людиною».

З тих пір як він прочитав вірш відомого українського поета Василя Симоненка, Юрій живе за цим оптимістичним принципом. «Ти знаєш, що ти – людина. Ти знаєш про це чи ні? Усмішка твоя – єдина. Мука твоя – єдина. Очі твої – одні».

7. ВИПИШІТЬ ІЗ ТЕКСТУ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ З ДІЄСЛОВАМИ ІЗ ЗАВДАННЯ 5.

З р а з о к: *Забезпечувати – забезпечити права людей.*

8. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ.

1. Хто такий Юрій Островський? 2. Яка мета міжнародного проекту, у якому він працює? 3. Що ви дізналися про дитинство Юрія? 4. Яку освіту він отримав? 5. Як Юрій працює на комп'ютері? 6. Які риси характеру цього чоловіка ви можете зазначити? 7. Як ви розумієте слова Юрія: «Але найважливіше – залишатися людиною»?

9. РОЗКАЖІТЬ про Юрія Островського, використовуючи конструкції часу.

10. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

Випадок на іспиті

Андрій Петренко дуже хотів навчатися в театральному інституті. Але на іспиті професор сказав йому: «Я думаю, юначе, що вам бракує таланту. Ідіть краще в інший інститут, але не в театральний. До побачення».

Андрій прийшов додому і задумався: «Що робити?».

Як він мріяв вступити до театального інституту, як мріяв стати артистом!

Наступного дня до інституту прийшла немолода жінка. Вона побачила професора і сердито сказала йому:

– Учора на іспиті ви сказали моєму синові Андрію, що йому бракує таланту. Це неправда. Мій син дуже талановитий.

– Ні, ні! – відповів професор. – Ваш син ніколи не зможе стати справжнім артистом.

– Це неправда, неправда! – закричала жінка.

І наступного дня жінка знову прийшла до професора. Вона почала кричати:

– Мій син – талановита людина! Він може навчатись у цьому інституті!

Але професор спокійно сказав:

– Я вже говорив вам, що ваш син не може навчатися в нас, бо в нього немає таланту артиста. І я не можу допомогти вам.

– Добре, – теж спокійно мовила жінка. – А як ви думаєте, хто я?

– Ви? – здивувався професор. – Ви мати Андрія Петренка.

– Ні, професоре, це не мати Андрія Петренка, а це я сам – Андрій Петренко. І я дуже хочу стати артистом.

Професор довго і уважно дивився на Андрія і нарешті сказав:

– Так, ви артист, гарний артист, дуже талановитий артист, і я дуже радий, що ви навчатиметесь у нашому інституті.

11. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ.

1. Що придумав Андрій Петренко, щоб вступити до інституту?
2. Про що жінка розмовляла з професором?
3. Чому професор погодився, що Андрій – талановитий артист?

12. ВИ ВЖЕ МОЖЕТЕ ВЗЯТИ УЧАСТЬ У РОЗМОВІ /БЕСІДІ/

на визначену тему. Перевірте себе.

а/ Ви хочете одержати вичерпну інформацію про сім'ю свого друга. Запитайте: Яка у нього сім'я? Де вона живе? Як звати його батька, матір, братів, сестер? Скільки їм років? Де працюють його батьки? Де навчаються чи працюють його брати та сестри? Чим захоплюються вони у вільний час? Запитайте друга про характер членів його родини.

б/ Дізнайтеся: Хто з членів його сім'ї /друзів/ допоміг вибрати майбутню професію?

в/ Порадьтеся з другом: Що можна подарувати на день народження матері /батькові, братові, сестрі/. Де можна купити такий подарунок?

г/ Порадьтеся з другом: Де краще відпочивати під час зимових /літніх/ канікул? А куди ви порадите йому поїхати під час канікул і чому?

13. ВИ ВЖЕ МОЖЕТЕ СКЛАСТИ (НАПИСАТИ) ОПОВІДАННЯ НА
ВИЗНАЧЕНУ ТЕМУ. ПЕРЕВІРТЕ СЕБЕ.

1. Розкажіть/напишіть/:

а/ про свою сім'ю;

б/ про сім'ю товариша;

в/ про одну українську сім'ю, з якою ви познайомилися в Україні або про яку ви читали в уроках №№ 8-10.

2. Розкажіть/напишіть / про людину, яка допомогла вам вибрати майбутню професію.

14. ЦІ ТАБЛИЦІ ДОПОМОЖУТЬ ВАМ ПОВТОРИТИ
ГРАМАТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ УРОКІВ № № 7-10.

Таблиця 1

НАЗИВНИЙ відмінок	ХТО? ЩО?	Це мій український друг. А це мої українські друзі. Це наш технічний університет. Це наше студентське містечко. Це наша студентська їдальня.
----------------------	-------------	--

РОДОВИЙ відмінок	У КОГО? СКІЛЬКИ? /немає/ кого? чого? ЗВІДКИ? ЧИЙ? /чия? чие? чиї?/ ЯКИЙ? /яка? яке? які?/	У Віктора 5 братів і 6 сестер. У мене немає брата. У мене немає часу на цю справу. Студенти нашої групи приїхали з Камеруну, Нігерії та Близького Сходу. Це словник мого старшого брата. Це адреса поштового відділення. Це фото відомої актриси. Я студент підготовчого факультету. Це зошити наших студентів.
---------------------	---	---

ДАВАЛЬНИЙ відмінок	КОМУ?	Ми написали листа українському композитору і співаку В'ячеславові Вакарчуку, українській артистці Аді Роговцевій, українським поетам і письменникам. Моєму батькові 41 рік, моїй матері 40 років. Студентам треба повторити цю тему.
ЗНАХІДНИЙ відмінок	КОГО? ЩО? КОЛИ? ПРО КОГО? ПРО ЩО?	Я сфотографував свою студентську групу, своїх викладачів. Вона сфотографувала наш технічний університет. Друзі сфотографували наше студентське містечко. У неділю ми їздили на цікаву екскурсію. Віктор розповів про свого нового друга. Я хочу розповісти вам про цікаву екскурсію. Він ніколи не забуває про своїх батьків, учителів, друзів і подруг.

ОРУДНИЙ відмінок	КИМ? ЧИМ? З КИМ? З ЧИМ?	Я хочу стати системним інженером. Ми захоплюємося англійською мовою та футболом. На вечорі ми познайомилися з українським співаком В. Вакарчуком, з українською артисткою А. Роговцевою, з українськими поетами та письменниками. Мені подобається чай з лимоном.
МІСЦЕВИЙ відмінок	ДЕ? КОЛИ? НА ЧОМУ?	Я навчаюся в технічному університеті. У цьому році ми поїдемо до Києва на потязі.

Таблиця 2

Де /бути/?	Куди /піти/?	Звідки /повернутися/?
В /У/ + місцевий відмінок НА	В /У/ + знахідний відмінок НА	З /ІЗ/ + родовий відмінок
В /У/ Софіївському парку НА цікавій екскурсії	В /У/ Софіївський парк НА цікаву екскурсію	ІЗ Софіївського парку З цікавої екскурсії

Таблиця 3

НЕДОКОНАНИЙ ВИД	ДОКОНАНИЙ ВИД
1. Коли я <u>робив</u> домашню роботу, Валід <u>писав</u> листа.	1. Коли Віктор <u>написав</u> листа, він <u>пішов</u> у кіно.
2. Коли Валід <u>робив</u> домашню роботу, я <u>відпочивав</u> , <u>читав</u> газети та журнали.	2. Коли я <u>зробив</u> домашню роботу, <u>прийшов</u> Андрій. 3. Коли Валід <u>прийшов</u> додому, він <u>почав</u> <u>робити</u> домашню роботу.

УРОК 12

ВИРАЖЕННЯ МЕТИ

1. Ч и т а й т е.

Я приїхав в Україну, **щоб** отримати вищу освіту.

Запитання: Навіщо ти приїхав в Україну?

(**З якою метою** ти приїхав в Україну?)

Запам'ятайте схему речення, коли є один суб'єкт.

S (хто?) + Р(дієслово) ..., щоб + інфінітив ...
--

2. Д о п и ш і т ь речення, користуючись словами з довідки.

1. Я йду в магазин, щоб ... 2. Він їздив у міграційну службу, щоб ...
3. Ми хочемо поїхати в Київ, щоб ... 4. Студенти ходили до декана, щоб ...
5. Я хочу раніше скласти іспити, щоб ... 6. Я вивчаю українську мову, щоб ...
7. Люди повинні мати їжу, одяг, житло, щоб

Довідка: зустрітися з друзями; поїхати на батьківщину; отримати довідку; купити продукти; дізнатися про розклад екзаменів; жити; отримати вищу освіту в Україні.

3. Ч и т а й т е речення з інфінітивними конструкціями.

а) Щоб добре написати контрольну роботу, **треба** повторити граматику.

Запам'ятайте схему речення.

Щоб + інфінітив, треба + інфінітив

б) Щоб скоротити дріб, треба розділити чисельник і знаменник дробу на одне й те саме число.

Це дріб: $\frac{8}{12}$, де $\frac{8}{12}$ – чисельник
 12 12 – знаменник

Запитання: Що треба зробити, щоб скоротити дріб?

Щоб скоротити дріб, треба чисельник і знаменник розділити на 4.

4. Що ви порадите другу? Д о п и ш і т ь фрази.

1. Щоб тебе поважали люди, треба ... 2. Щоб добре знати українську мову, ... 3. Щоб не хворіти, треба ... 4. Щоб добре скласти екзамени, ... 5. Щоб поїхати на батьківщину, ... 6. Щоб стати гарним фахівцем, ...

5. ПОРІВНЯЙТЕ РЕЧЕННЯ.

а) Я прийшов до тебе, щоб дізнатися новини. (один суб'єкт)

навіщо?

б) Я прийшов до тебе, щоб ти допоміг мені.

S1(хто?) + P1, щоб S2 + P2 (минулий час) (2 суб'єкти)

6. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ.

1. Студент прийшов у деканат, щоб

Студент прийшов у деканат, щоб секретар

2. Ми прийшли на консультацію, щоб ...

Ми прийшли на консультацію, щоб викладач

3. Я хочу бачити декана, щоб ...
Я хочу бачити декана, щоб він ...

7. СКЛАДІТЬ ІЗ ДВОХ РЕЧЕНЬ ОДНЕ ЗІ СПОЛУЧНИКОМ *ЩОБ*.

1. Ахмед пішов у бібліотеку. Він хоче взяти підручник.
2. Мій друг прийшов до мене. Він хоче привітати мене з днем народження.
3. Ми поїхали на залізничний вокзал. Ми хочемо купити квитки у Київ.
4. Я приїхав в Україну. Я хочу отримати гарну освіту.
5. Мені потрібна віза. Я хочу поїхати в іншу країну.
6. Марта поїхала до посольства. Вона хоче отримати нові документи.

8*. ДОПОВНІТЬ РЕЧЕННЯ.

1. Я хочу піти до деканату. Я хочу, щоб ти 2. Віктор хоче зателефонувати декану. Віктор хоче, щоб Марія 3. Оксана хоче купити квитки у кіно. Оксана хоче, щоб він 4. Я хочу отримати вищу освіту. Мої батьки хочуть, щоб я 5. Друг хоче поїхати у Львів. Друг хоче, щоб я теж 6. Викладач хоче розповісти студентам про Україну. Викладач хоче, щоб студенти

9. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ

Мене звали Джордж. Мені 22 роки. У вересні минулого року я приїхав в Україну з Африки, щоб навчатися в Центральноукраїнському національному технічному університеті на підготовчому факультеті. Я мрію стати

економістом. Економіст – це фахівець з економіки. У моїй країні професія економіста дуже популярна серед молоді. Ця професія дуже перспективна.

У всіх регіонах світу на підприємствах, фірмах, у банках, страхових компаніях, державних установах, університетах чи школах бізнесу можна побачити людей, які мають візитівки зі словом «економіст». Економіст – це професія широкого спектру. Наприклад, економісти з праці рахують розмір заробітної плати для кожної професії; експерти з планування складають плани економічної діяльності підприємства; фахівці з фінансів керують бюджетом компанії, ведуть облік коштів; експерти з бухгалтерського обліку складають баланс підприємства і документують всі фінансові операції фірми.

Після закінчення університету я хочу знайти хорошу роботу, щоб отримувати високу заробітну плату, забезпечувати свою сім'ю, стати фінансово незалежним. Тому зараз я наполегливо навчаюсь на підготовчому факультеті, щоб вступити на перший курс економічного факультету. Після вступу в університет мені треба вчитися 4 роки, для того щоб отримати ступінь бакалавра. Я сподіваюся, що заняття з української мови допоможуть мені отримати гарні знання і стати успішним економістом.

Я багато думав, від чого залежить життєвий і професійний успіх людини. Мені здається, що життєвий успіх залежить від якостей характеру: активності, наполегливості; а професійний – від правильного вибору професії і знань, які ти отримав. Я добре розумію, що майбутній економіст повинен мати міцні знання з економічних дисциплін, щоб стати гарним фахівцем.

10. Н а п и ш і т ь запитання до тексту.

11. Р о з к а ж і т ь:

1. Ким ви хочете стати?
2. Що ви знаєте про свою майбутню професію?
3. Хто порадив вам обрати саме цю спеціальність?

4. Як ви розумієте прислів'я – «Щоб досягти великого, треба починати з малого»?

12. П р о ч и т а й т е слова і словосполучення, які ви зустрінете в тексті.
Значення незнайомих слів знайдіть у словнику.

Фах, фахівець, спеціальність, спеціаліст, алгоритм, операційна система, інтерфейс, веб-сторінка, мережа, глобальна мережа, база даних, ресурс, інформаційний ресурс, доступ, земна куля, кумир, зусилля.

13. П р о ч и т а й т е дієслова і запам'ятайте утворені від них іменники зі значенням процесу. Зверніть увагу на керування.

Дієслово (дія)			Дієслівний іменник (процес)	
ндв	дв	в.4	в.2	
розробляти – розробити (що?) програму			розробка (чого?) програми	
алгоритм			алгоритму	
алгоритми			алгоритмів	
ндв	дв	в.4	в.2	
забезпечувати – забезпечити (що?) роботу			забезпечення (чого?) роботи	
доступ			доступу	
ндв	в.4		в.2	
програмувати (що?) систему			програмування (чого?) системи	
системи			систем	
інтерфейс			інтерфейсу	

НДВ

ДВ

В.4

В.2

створювати – створити (що?) сайт

створення (чого?) сайту

веб-сторінку

веб-сторінки

14. На які запитання відповідають наведені нижче однокореневі слова?

а) програма, програмувати, програмування, програміст, програмний;

б) розробка, розробляти, розробити, розробник;

в) користуватися, використовувати, користувач.

15. З а п а м' я т а й т е керування дієслів:

обмінюватися (чим?) інформацією; цікавитися (чим?) програмуванням;
оволодіти (чим?) мовою, знаннями; мати справу (з чим?) з комп'ютерними мережами; заснувати (що?) фірму, компанію; докласти (чого?) зусиль.

16*. Н а з в і т ь іменники, від яких утворені наведені нижче прикметники.

Технічний, комп'ютерний, системний, операційний, математичний, сучасний, програмний, світовий, доступний, інформаційний, глобальний, безмежний.

17. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

МОЯ МРІЯ

Сучасна людина не може уявити свого життя без комп'ютера, смартфона, планшета. Я навчаюся у технічному університеті, щоб стати програмістом.

Програмісти – це люди, які розробляють алгоритми та програми на основі математичних моделей.

Умовно можна назвати три категорії програмістів: прикладні, системні та Web-програмісти.

Прикладні програмісти – це фахівці, які розробляють програми, необхідні для роботи організації.

Системні програмісти програмують операційні системи, інтерфейси до баз даних, що працюють із мережами.

Web-програмісти мають справу з глобальними мережами, такими як Internet. Вони пишуть web-інтерфейси до баз даних, створюють web-сторінки.

З дитинства моїм кумиром є Білл Гейтс – головний розробник програмного забезпечення корпорації Майкрософт. Ще у школі Білл зацікавився програмуванням і в 13 років почав писати комп'ютерні програми. Після школи хлопець вступив до Гарвардського університету. Під час навчання у Гарварді він розробив версію мови програмування БЕЙСИК для першого мікрокомп'ютера. Коли Біллу було 20 років, вони з другом заснували компанію Майкрософт. Друзі вірили, що незабаром комп'ютер стане необхідною річчю в кожному офісі, у кожній сім'ї й на кожному столі. Білл та його друг Аллен почали розробляти програмне забезпечення для персональних комп'ютерів.

У 1995 році політика Microsoft змінилася – основний акцент стали робити на Інтернет. Поява Інтернету дала можливість людям з усіх країн і всіх континентів обмінюватися інформацією, знаходити відповіді на будь-які запитання, дізнаватися новини, спілкуватися. Я вважаю, що Інтернет є важливою частиною сучасного світу, і ми вже не можемо уявити свого життя без нього.

Можливості глобальної мережі безмежні, тому що Інтернет акумулює світові інформаційні ресурси і забезпечує швидкий доступ до них. Будь-який документ, розміщений в Інтернеті в будь-якому місці земної кулі, стає доступним для кожного користувача мережі.

Я дуже радий, що обрав професію інженера-програміста. Моя майбутня робота – це розробка програмного забезпечення. Але спочатку мені потрібно оволодіти основами програмування і алгоритмів, вивчити мови програмування. Я мрію стати гарним спеціалістом, але для цього треба докласти великих зусиль.

18. Д а й т е в і д п о в і д і на запитання.

1. Ким мріє стати студент?
2. Хто такі програмісти?
3. На які три категорії програмістів можна умовно поділити?
4. Яку специфіку роботи має кожна категорія програмістів?
5. Що нового ви дізналися про Білла Гейтса?
6. Як змінилася політика Microsoft у 1995 році?
7. Чому сучасні люди не можуть уявити свого життя без Інтернету?
8. Що потрібно знати майбутньому інженеру-програмісту?

19. Н а п и ш і т ь, яку професію ви вибрали і чому, хто допоміг вам вибрати майбутній фах, із ким ви радилися, де ви хочете працювати і яку роботу виконувати.

УРОК 13

1. Зверніть увагу на вживання конструкцій.

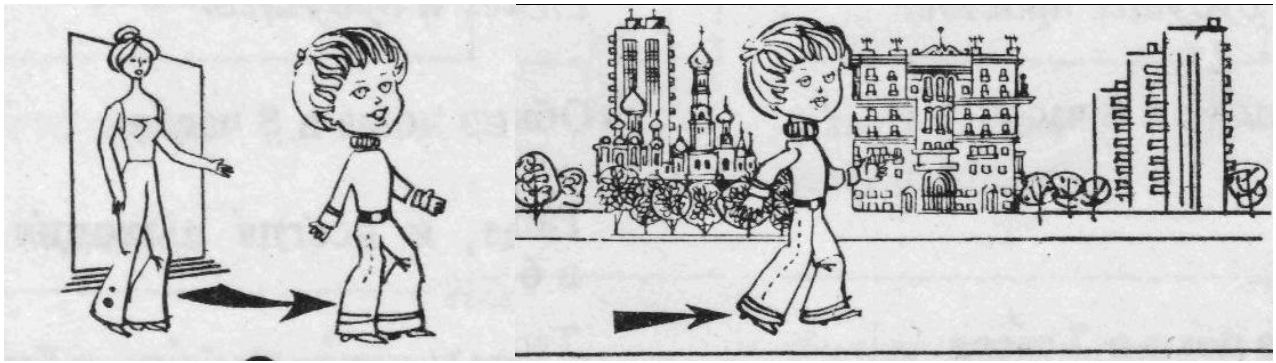
Іти (їхати) куди? до кого?	Бути де? у кого?	Повертатися – повернутися (прийти, приїхати) звідки? від кого?
Ходити (їздити) куди? до кого?		
Зараз Алі йде (їде) в поліклініку до лікаря.	Алі в поліклініці у лікаря.	Він повертається з поліклініки від лікаря.
Учора Марта ходила на вечірку до подруги.	Марта була в подруги вдома.	Вона повернулася з вечірки від подруги пізно.
Завтра я піду на зустріч до письменника.	Завтра я буду на зустрічі у письменника.	Я повернуся із зустрічі від письменника о 17 годині.

2. Вставте прийменник (В, У, НА, ДО), який відповідає змісту.

1. Іти ... університет ... декана.	5. Їхати ... Київ ... друга.
2. Поспішати ... кафедру ... куратора.	6. Прийти ... поліклініку ... лікаря.
3. Їхати ... товариша ... лікарню.	7. Приїхати ... знайомих ... гості.
4. Підійти ... викладача ... перерві.	8. Підійти ... каси.

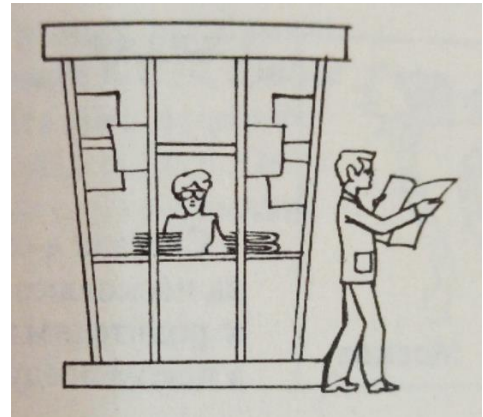
Він **пішов** на роботу о 8 годині. Він **прийшов (повернувся)** з роботи о 17 год.

Антон **вийшов** із дому і **пішов** гуляти містом.

Він **перейшов** через міст. **Пройшов** через парк. І **підійшов** до пам'ятника.

Антон **обійшов** навколо пам'ятника. Коли **проходив** повз кіоск, купив газету.

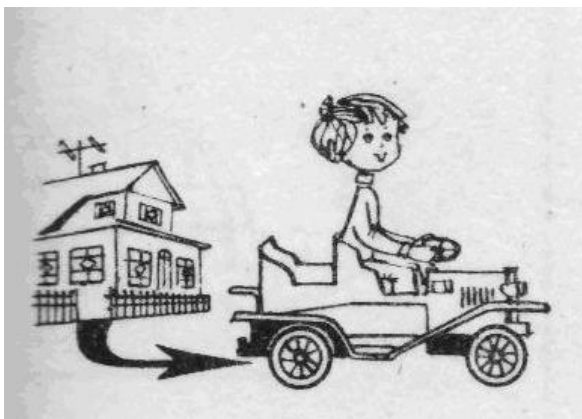
Він **дійшов** до музею за 10 хвилин. Вирішив **зайти** в музей на пів години.

3. В с т а в т е прийменник(З, ЗІ, ІЗ, ВІД), який відповідає змісту.

1. Повернутися ... кафедри ... куратора.	6. Приїхати ... Києва ... друга.
2. Повертатися ... бібліотеки... подруги.	7. Вийти ... аудиторії.
3. Відійти ... вікна.	8. Повернутися ... лікарні...друга.
4. Від'їхати ...міста.	9. Відпливти ... берега.
5. Зійти ... дистанції.	10. З'їхати ... гори.

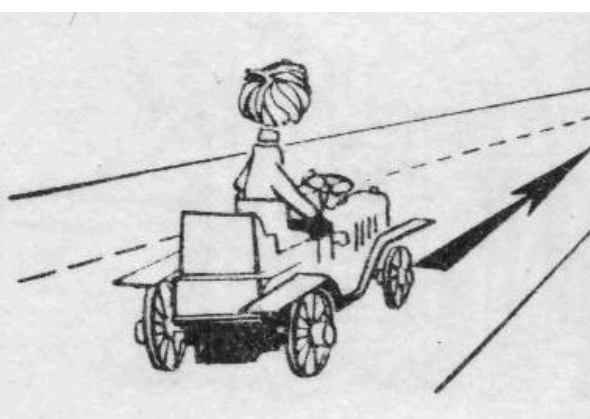
4. *Н а п и ш і т ь, звідки прийшли (приїхали) ці люди, якщо вони сказали:

1. Я був у своєї сестри у Вінниці. 2. Ми були на прийомі в лікаря. 3. Ось посвідка, яку мені дав декан. 4. Ось словник, який мені дала бібліотекарка. 5. Це фото відомого футболіста спортклубу «Зірка». 6. Викладач на консультації пояснив мої помилки. 7. Уранці ми їздили в поліклініку до кардіолога. 8. Я чудово відпочив у друга, який живе в Києві. 9. Подивись, які гарні квіти ми сфотографували в дендропарку. 10. Мій сусід був на екскурсії у Львові.

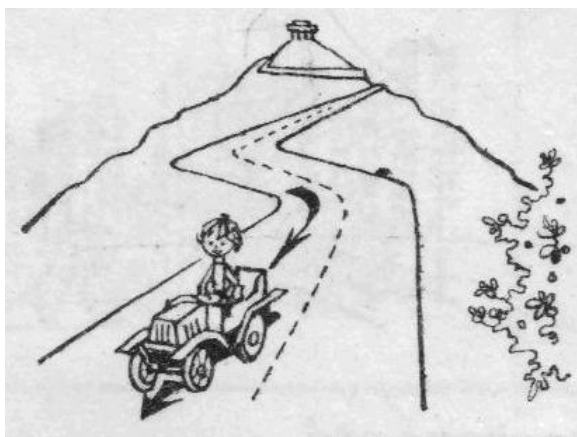

Микола **виїхав** із дому вранці.

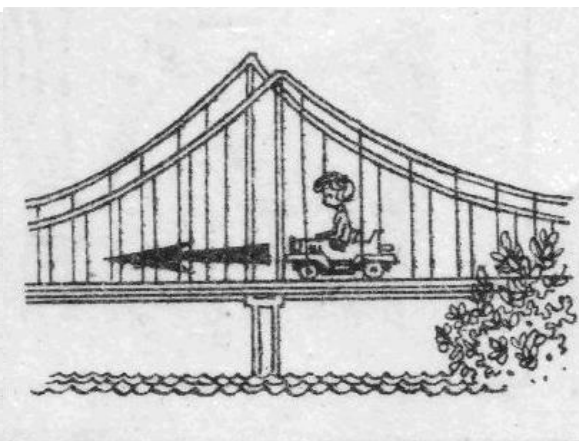
Його немає вдома.

Він **поїхав** у гості до брата.

Микола з'їхав із гірки.

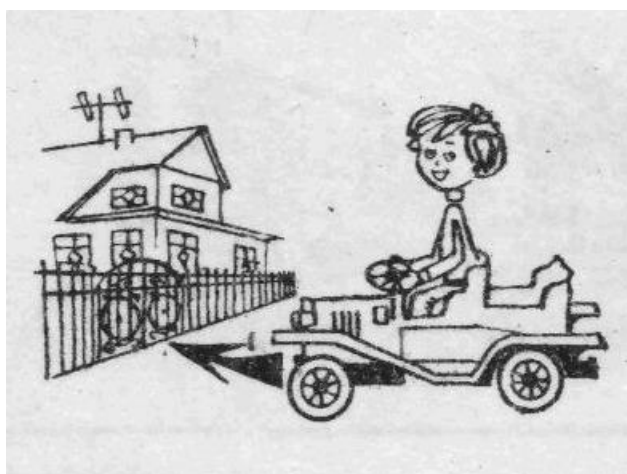
Переїхав через міст.

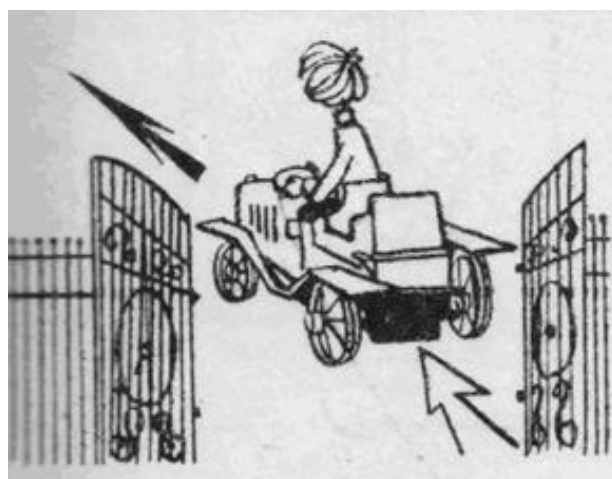
Він заїхав на міський майдан.

Потім об'їхав навколо пам'ятника
Богданові Хмельницькому.

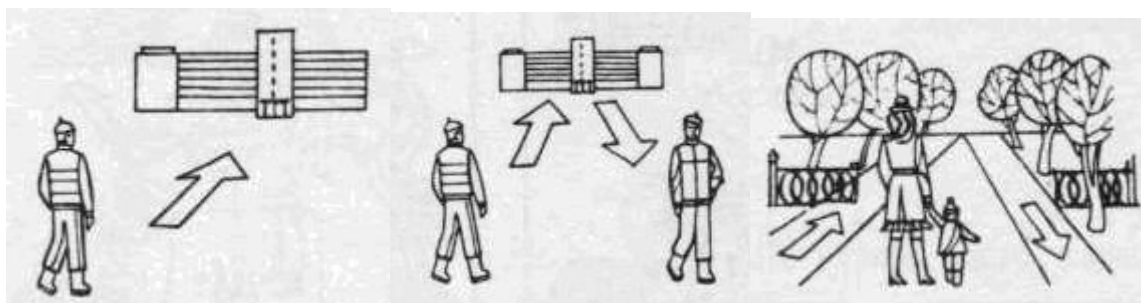
Він під'їхав до будинку.

І в'їхав у двір.

ДІЄСЛОВА РУХУ З ПРЕФІКСАМИ

Дієслово	місце	особа
зайти	(куди?) в деканат	(до кого?) до декана
увійти	(куди?) в кімнату	(до кого?) до сестри
вийти	(звідки?) з деканату	(від кого?) від секретаря
підійти	(до чого?) до зупинки	(до кого?) до подруги
відійти	(від чого?) від університету	(від кого?) від друга
дійти	(куди?) до вокзалу	(до кого?) до друга
перейти	(через що?) через дорогу	

Він **іде** в бібліотеку. Він часто **ходить** туди. Вони люблять **ходити** в парк.

5. Прочитайте діалоги і скажіть, які запитання можна поставити після дієслів руху. Зверніть увагу: префікси впливають на вживання прийменників.

1) – Ти любиш ходити пішки?

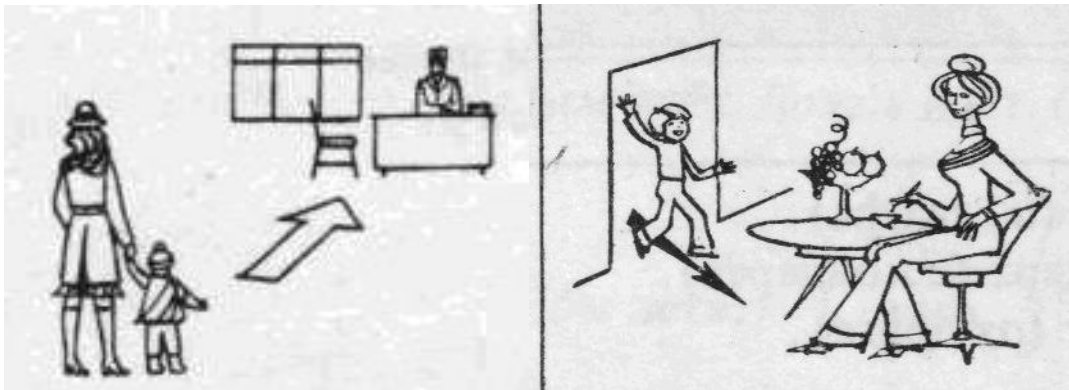
– Так, щодня я проходжу 10 кілометрів.

2) – Скажіть, будь ласка, як дійти до центру?

– Це далеко. Краще доїхати на тролейбусі.

- А скільки зупинок треба їхати?
- Вам треба проїхати 8 зупинок, а на дев'ятій зупинці вийти.
- Дякую! А на автобусі можна доїхати?
- Так. Ось якраз під'їхав автобус, який прямує в центр.

- 3) – Аміре, ви можете підійти до декана і показати довідку?
- На перерві я підходив до деканату, але там було зачинено.
 - Декан вийшов, він просив підійти до нього після заняття.
 - Дякую. Обов'язково.

Їм треба **підійти** до секретаря.

Хлопчик **прийшов** до мами.

- 4) – Скажіть, будь ласка, як пройти до музею?
- Спочатку треба перейти вулицю на той бік, потім пройдіть 200 метрів і праворуч побачите музей.
 - Дякую!
- 5) – Вибачте, ви виходите на наступній зупинці?
- Ні, не виходжу.
 - Тоді дозвольте пройти.
 - Проходьте.

- 6) Р о з к а ж і т ь, як ви дійдете (доїдете) від гуртожитку до вокзалу.

6. *Перевірте себе! Замість крапок напишіть відповідне дієслово руху.

а) дійти – підійти – прийти:

1. Алі ... до зупинки і почав чекати автобус.
2. На зупинці до нього ... знайомий студент.
3. Сьогодні Алі ... на урок невчасно, тому що він пізно прокинувся.

б) зайти – увійти – вийти – перейти

1. Алі постукав у двері й запитав: «Можна ... ?»
2. Подруга обіцяла ... до мене на 5 хвилин.
3. Коли зателефонувала мама, Алі запитав викладача: «Можна ... ?»
4. Він ... із аудиторії, ... коридор і почав розмовляти по телефону.

в) поїхати – доїхати – проїхати – переїхати – приїхати

1. Ви знаєте, як до Художнього музею?
2. Вам треба ... кілька зупинок, ... через міст.
3. Коли ви ... у Кропивницький?
4. Ти хочеш ... у Львів? Кажуть, це дуже гарне місто.

ПРОСТОРОВІ ВІДНОШЕННЯ

7. Прочитайте речення, зверніть увагу на вживання прийменників з іменниками в певному відмінку. Випишіть словосполучення, які виражають просторові відношення.

префікс	відмінок	Приклад
без	№2	Без води людина не може жити.
для		Він купив квіти для подруги.
навколо		Земля рухається навколо Сонця.

біля		Біля університету є пам'ятник.
коло		Зупинка розташована коло гуртожитку.
уздовж		Уздовж проспекту ростуть каштани.
мимо		Автобус проїхав мимо нас і не зупинився.

До		Потяг під'їхав до вокзалу об 11 годині вечора. Друг підійшов до мене. Я вступив до університету восени. Бібліотека працює з 10 до 19 години.
після		Після заняття ми пішли додому.
крім		Завдання виконали всі студенти, крім Ахмеда.
навпроти		Ми купуємо продукти в магазині навпроти парку.
проти		Тарас Шевченко боровся проти несправедливості.
з (із, зі)	№2 №5	Він повернувся з армії. Пам'ятник виготовили з граніту. Це зошит з української мови. Я познайомився з гарною дівчиною. Ти любиш каву з цукром?
від		Я отримав повідомлення від батьків.
посеред		Посеред майдану є фонтан.
зліва від (справа)		Віктор завжди сидить зліва від мене.
недалеко		Гуртожиток розташований недалеко від університету.
у	№2 №4 №6	У мене є дві сестри. Брат поступив у коледж. Він навчається у коледжі.
на	№4 №6	Я іду на урок. На уроці ми повторюємо граматику.
про	№4	Я думаю про свою майбутню спеціальність.

за	№4	Українці завжди боролись за незалежність. За 10 хвилин розпочнеться футбол. Брат менший за мене на шість років.
-----------	----	---

через повз	№4	Хлопчик перейшов через дорогу. Дівчина пройшла повз аптеку. Через місяць я поїду додому.
крізь	№4	Рентгенівські промені проходять крізь непрозорі тіла.
перед	№5	Перед гуртожитком ростуть дерева і квіти. Я багато працював перед іспитами.
над	№5	Люблю блакитне небо над головою.
під	№5	Метро допомагає швидко рухатися під землею.
між	№5	Між горами тече річка.
за	№5	За лікарнею побудували університет, а за ним – гуртожитки.
поруч із поряд із	№5	Син ішов поруч із батьком.

8. *Іменники з дужок **н а п и ш і т ь** у відповідному відмінку.

1. Бути в (аптека).	13. Прийти з (гуртожиток).
2. Відпочивати в (Карпати).	14. Відпочивати під (Одеса).
3. Чекати біля (театр).	15. Полетіти на (Місяць).
4. Стояти перед (будинок).	16. Брати участь у (спектакль).
5. Проходити вздовж (дорога).	17. Повернутися від (лікар).
6. Гуляти біля (море).	18. Сидіти за (стіл).
7. Лежати поза (пряма).	19. Бути присутнім на (збори).
8. Сидіти в (бібліотека).	20. Бути в (куратор).
9. Прямувати за (маршрут).	21. Працювати в (майстерня).
10. Рухатися навколо (Сонце).	22. Зустрічати в (аеропорт).

11. Бути відсутнім на (змагання).

12. Сидіти поруч із (друг).

23. Стояти на (зупинка).

24. Жити за (місто).

9. *Замість крапок **н а п и ш і т ь** прийменник (НЕДАЛЕКО ВІД, НАД, ПІД, ЧЕРЕЗ, КРІЗЬ, НАВКОЛО, БІЛЯ, ПОРУЧ ІЗ), який відповідає за змістом.

1. Розташуватися ...центру.

2. Іти ... ліс.

3. Бігати... парком.

4. Проходити ...електростанції.

5. Пролетіти ... стадіоном.

6. Побудувати ... річкою.

7. Посадити ... поля.

8. Сидіти ... вогнища.

9. Проходити ... скло.

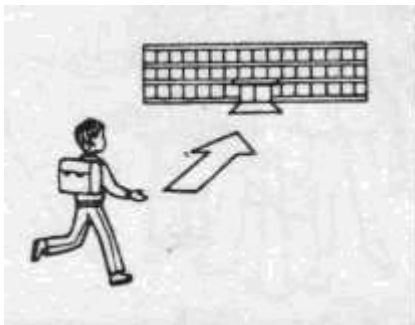
10. Відпочивати ... лісу.

11. Кружляти ... аеродромом.

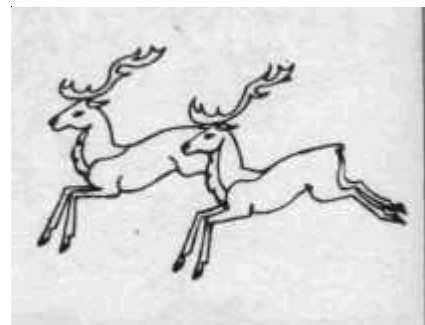
12. Пливти ... мостом.

13. Розміститися ... сцени.

14. Зупинитися ... аптекою.

Він **біжить** у школу, бо спізнюється.

Тварини **бігають** лісом.

10. **Н а п и ш і т ь** прийменник (НАВПРОТИ, ЧЕРЕЗ, ПОРЯД ІЗ) відповідно до змісту.

1. Жити ... кінотеатру.

2. Сидіти ... другом.

3. Пробратися ... натовп.

4. Чекати ... музею.

5. Стояти ... входу.

6. Проходити ...турнікет.

7. Проходити ...деканатом.

8. Проходити ...контроль.

9. Сісти ...викладачем.

10. Перелетіти ... море.

11.* Н а п и ш і т ь відповідно до змісту прийменник (МИМО, ПОВЗ, МІЖ, ПІД).

1. Встати ... нападником і захисником.	6. Проїхати ... станції.
2. Пролягати... двома точками.	7. Бути ... боком.
3. Пробігти ... стадіон.	8. Жити ... водою.
4. Повісити ...вікном і шафою.	9. Пропускати ... вуха.
5. Народитися ... щасливою зіркою.	10. Бути ... небом і землею.

12. П е р е в і р т е себе, чи знаєте ви значення слів і словосполучень.

З н а й д і т ь однокореневі слова в довідці.

*З р а з о к: освітлювати – світло;
списаний аркуш – писати.*

Місячна соната, ремонтувати чобіт, чоботар, нотні аркуші, співрозмовник, письмовий стіл, освітлювати, плач, промовити, відчинене вікно.

Слова для довідки: Місяць, ремонт, чобіт, нота, розмовляти, писати, світло, плакати, відчинити, мова.

13. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

а) В и п и ш і т ь із нього дієслова руху, напишіть запитання, які після них уживаються, та прийменники, з якими вони використовуються.

З р а з о к: Зайшов (куди? до кого?) – до Бетховена.

Підійшли (до чого? до кого?) – до будинку.

Взяв (звідки?) – зі стільця.

Місячна соната

Одного разу ввечері я зайшов до Бетховена. Він сидів за столом і писав. На столі, стільцях, у шафах лежали нотні аркуші. Я взяв зі стільця аркуш і сів на диван. Бетховен закінчив писати, встав з-за столу, поклав списаний аркуш у письмовий стіл, дістав із шафи пальто, і ми вийшли на вулицю. Ми йшли вулицею, яку освітлював місяць. Коли ми проходили мимо маленького будиночка, почули музику. «Ти чуєш? Хтось грає мою сонату», – сказав Бетховен. Ми підійшли до будинку, зупинилися біля вікна і слухали гру невідомого піаніста. Через кілька хвилин музика перервалася, і ми почули плач. «Я так хочу послухати гру справжнього музиканта», – промовила дівчина крізь сльози. «Навіщо мріяти про неможливе, сестро? Щоб послухати гру справжнього музиканта, потрібні гроші, а в нас їх немає».

Ми не бачили співрозмовників, але зрозуміли, що розмовляють брат із сестрою. «В цьому домі люблять музику. Я зіграю для них», – сказав Бетховен. І ми увійшли в дім.

Біля вікна сидів юнак і ремонтував чобіт, біля старого рояля сиділа дівчина.

– Я музикант і хочу зіграти для вас, – сказав Бетховен.

– Але у нас немає нот, – відповіла дівчина

– Як же ви грали? – здивувався Бетховен.

– Кілька років тому поруч із нами жила жінка. Вона часто

грала цю сонату, і я запам'ятала.

Ми подивилися на дівчину і побачили, що вона сліпа. Бетховен сів за рояль. Ніколи не грав він так прекрасно, як грав у будинку бідного чоботаря і його сестри. Вікно було відчинене, і світло місяця заповнювало кімнату й освітлювало гарну голову Бетховена. Коли ми прощалися з господарями, Бетховен пообіцяв:

– Я обов’язково прийду до вас іще.

Коли ми відійшли від будинку, він сказав:

– Піду додому. Хочу написати сонату.

Він працював усю ніч і весь день. До вечора була написана «Місячна соната».

б) Допишіть речення.

1. Бетховен сидів ... (стіл).
2. Нотні аркуші лежали ... (стіл, стільці, шафа).
3. Я взяв аркуш ... (стіл).
4. Я сів ... (диван).
5. Бетховен закінчив писати і встав ... (стіл).
6. Списаний аркуш він поклав ... (ящик письмового столу).
7. Пальто він дістав ... (шафа).
8. Ми разом вийшли ... (вулиця).
9. Ми йшли... (вулиця).
10. Ми підійшли ... (будинок).
11. Вони зупинилися ... (вікно).
12. Ми увійшли ... (будинок).
13. Юнак сидів ... (вікно), а його сестра сиділа ... (рояль).
14. Багато років тому жінка жила ... (ми).
15. Ми повільно відійшли ... (будинок).

14. Д а й т е в і д п о в і д і на запитання.

1. Де сидів Бетховен? 2. Звідки він встав? 3. Де лежали нотні аркуші? 4. Звідки Бетховен дістав пальто? 5. Куди вони вийшли? 6. Як вони рухалися? 7. Куди вони підійшли? 8. Де вони зупинились? 9. Куди вони увійшли? 10. Де сидів юнак? 11. Де сиділа дівчина? 12. Куди сів композитор?

15*. Н а п и ш і т ь замість крапок дієслова руху.

1. Одного разу я ... до Бетховена (заходити – зайти).
2. Він одягнувся, і ми ... на вулицю (виходити – вийти).
3. Коли ми ...мимо будиночка, ми почули музику (проходити – пройти).
4. Коли ми почули музику, то... до вікна (підходити – підійти).
5. Ми ... в дім (входити – увійти).
6. Коли ми ... від будинку, композитор сказав, (відходити – відійти)
що ... додому (іти – піти).

УРОК 14

1. У тексті ви зустрінете нові слова. Не поспішайте шукати їх у словнику.

а) спробуйте проаналізувати склад слова:

Свобода = воля – вільний – звільнити;

боротися – боротьба – борець;

талановитий – талант;

коштувати – кошти;

право – безправ'я;

сила – насилля.

Кобзар грає на кобзі.

б) Дайте визначення слів. Значення незнайомих для вас слів спробуйте визначити з контексту.

поет – це людина, яка...

кобзар – ...

діяч – ...

сирота – ...

кріпак – ...

в) Поясніть, яке значення вносить префікс у слова: перемальовувати, переїхати.

2. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

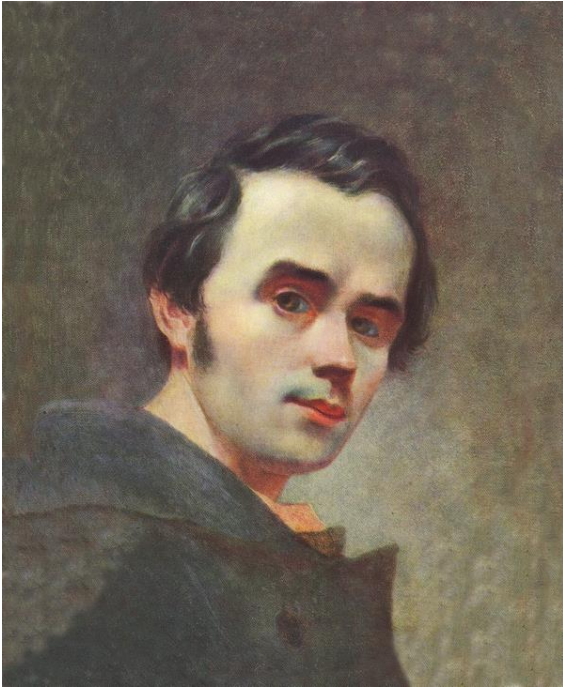
а) Складіть план у формі запитань.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

(9.03.1814 – 10.03.1861)

Тарас Шевченко – великий український поет, художник. Він народився дев'ятого березня 1814-ого року в селі Моринці на Черкащині в небагатій сім'ї.

Коли Тарасу було 9 років, померла його мама. Коли йому було 11 років, помер батько. Так хлопчик залишився сиротою.

Ще в дитинстві він дуже любив малювати. Але, щоб стати художником, треба вчитися. І потрібні кошти.

Хлопчика-сироту взяв у свій дім пан Енгельгардт, щоб Тарас служив у нього «козачком», тобто слугою.

Одного разу пізно вночі пан повернувся додому і побачив, що Тарас сидить за столом і малює. Хлопчик так задумався, що не почув, як хазяїн увійшов у кімнату. Спочатку пан сердито кричав, бо Тарас узяв його

папір, олівець і запалив свічку. Але коли побачив, як гарно малює його слуга, то зрадів, що в нього буде свій художник.

Згодом син Енгельгардта їхав у Польщу, і пан послав із ним Тараса. Там, за кордоном, Шевченко почав брати уроки малювання. Згодом Тарас із паничем переїхали в Петербург.

У Петербурзі сталася подія, яка змінила життя Шевченка. У серпні в Петербурзі білі ночі. Тарас любив гуляти в Літньому саду. Там багато прекрасних скульптур. Юнаку подобалося перемальовувати скульптури.

Одного разу біля нього зупинився незнайомець. Він уважно подивився на малюнок і запитав, де Тарас вчився малювати. Шевченко відповів, що він хотів би навчитися,

але не може, тому що він кріпак. Чоловіки познайомилися і дуже зраділи, бо

дізналися, що вони земляки: обидва приїхали з України.

Іван Сошенко вирішив допомогти Тарасові, своєму земляку. Він узяв його малюнки і показав в Академії мистецтв професору Брюллову. Роботи Тараса сподобалися відомому художнику. Він запропонував ідею, як звільнити Шевченка: щоб зібрати велику суму грошей, треба продати на аукціоні картину, яку Брюллов намалює. Так і зробили. У 1838-ому році Тарас Шевченко став вільним, його прийняли на навчання в Академію мистецтв. Мрія стати художником почала здійснюватися. В академії Тарас наполегливо працював і досяг великих успіхів у живописі. Він багато читав. Його цікавило все: поезія та історія, фізика і медицина, історія мистецтв і філософія.

Але Шевченко дуже сумував за рідною мовою, за рідним краєм, за українськими піснями. Тому він почав писати вірші українською мовою. Його знайомі та друзі дуже здивувалися, коли в 1840-ому році вийшла у світ його книга віршів «Кобзар». Кобзарями називали в Україні музикантів, які грали на кобзі (кобза – народний інструмент) і співали про історичне минуле, про боротьбу за волю і незалежність.

Поет писав про Україну, про важке життя українського народу, про боротьбу за свободу і справедливість, проти безправ'я і насилля. Тарас Шевченко вірив у світле майбутнє українського народу. Поет мріяв про ті часи, коли Україна буде незалежною, а люди щасливими. Його вірші знають у всьому світі, бо кожна людина хоче, щоб її країна була вільною і мала світле майбутнє. Поезію Шевченка переклали на 100 мов світу і на різних континентах встановили стільки пам'ятників українському поетові, як нікому з діячів мистецтва.

3. Д а й т е відповіді.

1. Чому ім'я Тараса Шевченка відоме в усьому світі?
2. Ким він був і ким став?

3. Яким було життя українського народного поета? (Можете скористатися довідкою)*.
4. Що вам відомо про його дитинство, юність, навчання?
5. Яку роль мали друзі й однодумці в його житті?
6. Як називається книжка, яку написав Шевченко? Поясніть її назву.
7. За що і проти кого боровся Шевченко у своїх віршах?

Довідка: Життя Тараса Шевченка було коротким – усього 47 років, із яких 24 роки він був кріпаком, 10 років – у засланні, а 13 – жив під контролем поліції.

4. П е р е к а ж і т ь одну з подій, яка визначила долю Тараса Шевченка.

ТИПИ СКЛАДНОПІДРЯДНИХ РЕЧЕНЬ

5. П р о ч и т а й т е приклади з таблиці. Знайдіть головну частину речення, поставте від неї запитання до підрядної частини.

Типи підрядних речень і запитання	Сполучники та сполучні слова	Приклади
1. означальні (який? яка? яке? які?)	який, яка, яке, які	У суботу я піду до друга, який нещодавно повернувся з Гани.
2. з'ясувальні	що щоб	Секретар пояснив студентам, що вони повинні зробити. Мої батьки мріють, щоб я став лікарем.
3. причини (чому? через що? з якої причини?) та	бо; тому що; через те що; завдяки тому що	Через те що Марія багато хворіла, вона не змогла скласти іспити. Завдяки тому що Ахмед старанно працював, він

наслідку (без запитань)	тому	успішно склав екзамен. Мої батьки – лікарі, тому я теж хочу стати лікарем.
4. мети (навіщо? з якою метою?)	щоб	Щоб стати гарним інженером, треба добре знати фізику і математику. Ми пішли в деканат, щоб дізнатися про новий розклад. Я прийшов до друга, щоб він допоміг мені вирішити проблему.
5. часу (коли? з якого часу? до якого часу?)	коли; до того як; перед тим як; після того як;	Перед тим як здати контрольну роботу викладачеві, студент повинен уважно перевірити її. Після того як у студентів закінчиться зимова сесія, вони відпочиватимуть два тижні. Як тільки Ігор дізнався про хворобу друга, відразу зателефонував йому.
6. умови (за якої умови?) а) реальна умова; б) нереальна умова.	якщо якби	Якщо я матиму вільний час, я піду на концерт. Якби ти попередив мене, я б обов'язково зустрів тебе на вокзалі.
7. допустові (незважаючи на що?)	незважаючи на те що	Незважаючи на те що була погана погода, ми пішли на прогулянку.

6+. З'ЄДНАЙТЕ ДВА РЕЧЕННЯ В ОДНЕ СКЛАДНЕ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ СПОЛУЧНИКИ «ЗАВДЯКИ ТОМУ ЩО» І «ЧЕРЕЗ ТЕ ЩО»

*З р а з о к: Дмитро став чемпіоном області. Він наполегливо тренувався. –
Завдяки тому що Дмитро наполегливо тренувався, він став
чемпіоном області.*

1. Расул не любить рано вставати. Він часто запізнюється на заняття.
2. Мій друг живе в Україні 5 років. Він добре розмовляє українською.
3. Я сьогодні дуже зайнятий. Я не можу зустрітися із друзями.
4. Студент дуже хвилювався. Він не міг зрозуміти запитання викладача.
5. У друга погана пам'ять. Йому важко вивчати іноземні мови.

7*. СКЛАДІТЬ ІЗ ДВОХ РЕЧЕНЬ СКЛАДНЕ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ
ВІДПОВІДНІ СПОЛУЧНІ СЛОВА: ЯКА, ЯКИЙ, ЯКЕ, ЯКІ.

1. Завжди пам'ятай людей. Люди зробили тобі добро.
2. На вулиці українського міста Переяслава й досі росте дерево. Дерево посадив поет Тарас Шевченко зі своїм другом.
3. Роберт любить фолк-рок. Фолк-рок поєднує музичні елементи року та сучасного фольклору.
4. Оптиміст – це людина. Вона позитивно дивиться на життя, вірить у майбутнє.

8. ДОПИШІТЬ РЕЧЕННЯ.

1. Я послав другу повідомлення, щоб ...
2. Сергій зателефонував матері, щоб вона ...
3. Декан попросив мене зайти до нього після занять, щоб ...
4. Мій друг почав активно займатися спортом, щоб ...
5. Мої батьки надіслали мені гроші, щоб я ...
6. Мені треба терміново поїхати в посольство, щоб ...

9*. ПРОЧИТАЙТЕ РЕЧЕННЯ. ПОСТАВТЕ ЗАПИТАННЯ ВІД
ГОЛОВНОГО РЕЧЕННЯ ДО ПІДРЯДНОГО.

- а) Замість крапок **н а п и ш і т ь** відповідні сполучники: **ЯКЩО, ЩОБ,**

ЯКА, КОЛИ, ЯКБИ, ТОМУ, ТОМУ ЩО.

1. Скажи щось, ... я тебе побачив (Сократ). 2. Людина, ... не вміє мовчати, не вміє й говорити (І.Вільде). 3. Будь-яка праця стає творчістю, ... ти вкладаєш у неї душу (В.Сухомлинський). 4. Люди перестають думати. Люди перестають читати (Дідро). 5. Поруч із хлібом український народ завжди ставив сіль, ... без солі він теж не уявляв своє життя (Д. Прилюк). 6. Мабуть, краса – найвища з істин, ... так прагнуть до неї люди в усі часи (П.Загребельний). 7. ... композитор хотів сказати щось словами, він би тоді не писав музику (С. Ріхтер).

б) П о я с н і т ь, як ви розумієте висловлювання відомих людей.

10. З'ЄДНАЙТЕ ДВА РЕЧЕННЯ В СКЛАДНЕ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ СПОЛУЧНИК «НЕЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ ЩО».

- 1 Мій друг обіцяв прийти на зустріч вчасно. Він все одно запізнився.
2. Контрольна робота була важкою. Всі студенти добре написали її.
3. Студент переклав усі незнайомі слова. Він так і не зрозумів текст.
4. Джон увесь час дуже зайнятий. Він знайшов час зустрітися із друзями.
5. Я багато разів запрошував у гості свого друга. Він так і не приїхав.

11. П р о ч и т а й т е слова, які ви зустрінете в тексті. Значення незнайомих слів з'ясуйте зі словником.

Блог, блогер,
подорожувати, подорож, мандрувати, мандрівник, вразити, враження,
запропонувати, погодитися, очікувати, відвідувати, закликати, здивувати,
закохатися, щирість, дрон.

12. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

Чому варто подорожувати Україною

Артур Вей – відомий американський блогер, режисер-мандрівник. Два роки тому Вей продав усі свої речі, щоб купити першу відеокамеру. З того часу він створює коротенькі відео про місця, в яких буває. Коли канадська туристична агенція запропонувала чоловікові безкоштовну поїздку в Україну в обмін на розповідь про свої враження у блозі, він одразу погодився. Мандрівник ніколи не був у Східній Європі, тому пропозиція його зацікавила. Від подорожі Вей не очікував нічого особливого, бо він майже нічого не знав про Україну. «Я ніколи не думав про Україну, – говорить Вей. – Це ганьба, тому що це найбільша країна в Європі і вона прекрасна».

Американський режисер Артур Вей подорожував Україною протягом 45 днів. Він відвідав Київ, Львів, Чернівці, Чорнобиль, Карпати, деякі села і невеликі міста. Усі свої враження від подорожі режисер передав у фільмі, в якому закликав увесь світ їхати на екскурсію до України. На запитання, що його найбільше здивувало в Україні, Артур Вей відповідає: «Все. Україна – гарна країна». У той час як режисер подорожував країною, він закохався в Україну. Його вразили її неймовірна природна краса; смачна національна кухня; історичні місця; ерудиція і розум українців; складна історія України і її перспективне майбутнє; культура, що охоплює тисячі років; щирість українських людей і «відчуття неба».

У мережі Facebook фільм режисера подивилися тисячі людей. Там є панорамні кадри, які він зняв за допомогою дрона, і колоритні кадри, які передають неповторну атмосферу в українських селах і містах. Фільм викликав дуже позитивну реакцію глядачів. Завдяки тому що тисячі людей переглянули цей цікавий фільм, вони відкрили для себе унікальну країну – Україну.

А ви любите подорожувати? Чи були у вашому житті цікаві подорожі?

13. Напишіть запитання до тексту.

14. Перекажіть текст.

УРОК 15

ДІЄПРИКМЕТНИК

Дієприкметник – це особлива форма дієслова, яка називає ознаку предмета за дією або станом і відповідає на запитання який? яка? яке? які? Наприклад, який? **перекладений** текст. Дієприкметники поділяються на активні і пасивні.

Активні дієприкметники в сучасній українській мові вживаються дуже рідко.

ТВОРЕННЯ ПАСИВНИХ ДІЄПРИКМЕТНИКІВ

МИНУЛОГО ЧАСУ

за допомогою суфіксів:

1. **-н-** (основа на -а/-я-): написати – написаний (-а, -е, -і);
2. **-ен-** (основа на -и - або на приголосний: вивчити – вивчений; привезти – привезений).

Якщо основа дієслова закінчується на **б, п, в, ф, м** перед суфіксом **-ен-**, з'являється **-л-**: зробити – зроблений.

Наголошений суфікс **-ува-/юва-** змінюється на **-ова-/ьова-**:

намалювати – намальований.

3. **-т-** (від односкладових дієслівних основ): вимити – вимитий

1. ВІД ПОДАНИХ ДІЄСЛІВ УТВОРІТЬ ПАСИВНІ ДІЄПРИКМЕТНИКИ:

а) за допомогою суфікса **-н-**.

Прочитати, виконати, підписати, отримати, побудувати, подарувати.

б) за допомогою суфікса **-ен-**.

Створити, побачити, втратити, зачинити, перевірити, купити.

в) за допомогою суфікса **-т-**.

Закрити, шити, розпочати, забути, розбити, взяти.

2. ТРАНСФОРМУЙТЕ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ З ДІЄПРИКМЕТНИКОМ НА СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ З ДІЄСЛОВОМ.

З р а з о к: написаний лист – лист, який написали.

Перекладений текст, підписаний контракт, загублений час, збережена традиція, виконане завдання, охолоджений напій, вишита сорочка, розв’язана проблема, розбите вікно.

3. ПРОЧИТАЙТЕ РЕЧЕННЯ, ЗНАЙДІТЬ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ З ДІЄПРИКМЕТНИКОМ. ПОЯСНІТЬ, ЯК ВИ РОЗУМІЄТЕ ЗНАЧЕННЯ ЦИХ ВИСЛОВІВ З НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ.

1. У кожному жарті є добре прихована правда. 2. Марно втраченого дня не повернеш. 3. Вчасно сказане слово безцінне. 3. Краще вірити не почутому, а побаченому. 4. Рот тримай стулений, а очі хай будуть розплющені. 5. Краще відвертий докір, ніж прихована ненависть.

АКТИВНІ ТА ПАСИВНІ КОНСТРУКЦІЇ

4. ПРОЧИТАЙТЕ РЕЧЕННЯ, ВИЗНАЧТЕ: СУБ’ЄКТ АКТИВНИЙ ЧИ ПАСИВНИЙ, ТОБТО СКАЖІТЬ, ХТО ВИКОНАВ ДІЮ.

Студент прочитав текст.

Текст прочитаний студентом.

**ЗВЕРНІТЬ УВАГУ, ЩО ВИКОНАВЕЦЬ ДІЇ В ПАСИВНІЙ КОНСТРУКЦІЇ
НАБУВАЄ ФОРМИ ОРУДНОГО ВІДМІНКА (№ 5).**

Сестра надіслала повідомлення.

Повідомлення надіслане сестрою.

Викладачі запропонували контрольну роботу.

Контрольна робота запропонована викладачами.

5*. ТРАНСФОРМУЙТЕ ПАСИВНУ КОНСТРУКЦІЮ В АКТИВНУ.

1. Повідомлення надіслане мною. 2. Текст прочитаний студенткою. 3. Завдання виконане групою. 4. Вірш написаний Шевченком. 5. Професор запрошений університетом. 6. Ремонт дороги профінансований місцевим бюджетом. 7. Забуте нами завдання. 8. Подарунок зроблений друзями. 9. Вишита мамою сорочка.

6*. УТВОРІТЬ ПАСИВНІ ДІЄПРИКМЕТНИКИ ТА ЗАПИШІТЬ ІЗ НИМИ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ.

З р а з о к: збільшити (випуск, кількість, постачання, об'єми)

– збільшений выпуск, збільшена кількість, збільшене постачання,
збільшені об'єми.

а) Написати (лист, робота, завдання, вправи).

Обговорити (план, заходи, оголошення, дія).

Заборонити (прийом, зупинка, ліки, застосування).

Принести (замовлення, документ, гроші, книжка).

Звільнити (птах, людина, заручники, населення).

Позичити (словник, гроші, слово, готівка).

Розвинути (економіка, завод, господарство, галузі).

Обладнати (приміщення, зал, територія, місця).

Зробити (висновок, схема, порівняння, висновки).

Розбити (ворог, армія).

б) зверніть увагу на чергування приголосних: т – ч, д – дж, с – ш, ст - щ.

З р а з о к: запросити (гість) – запрошений гість, запрошені гості;

народити (немовля) – народжене немовля, народжені
немовлята;

наростити (прибуток) – нарощений прибуток, нарощені прибутки.

Скоротити (дріб, слово, закупівля, терміни).

Заплатити (рахунок, квитанція, рахунки, проживання).

Нагородити (герой, випускниця, випускники).

Посадити (квіти, дерево, сад, пшениця).

Виростити (овочі, урожай, продукція).

в) зверніть увагу на заміну суфікса –ува- суфіксом –ова-.

З р а з о к: запропонувати (квартира, житло, бюджет)

*– запропонована квартира, запропоноване житло,
запропонований бюджет.*

Рекомендувати (комплекси, вправа, заняття, лист).

Кредитувати (розвиток, галузь, дослідження).

Фінансувати (проект, змагання, олімпіада).

Зруйнувати (дім, місто, країна, вулиці).

Ліквідувати (борг, заборгованість).

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

Дієприкметник із залежними від нього словами називають

дієприкметниковим зворотом.

пояснюване слово (який?)

*Нарешті я отримав диск, **замовлений в Інтернеті.***

У реченні дієприкметниковий зворот виконує роль поширеного означення.

Форма дієприкметника узгоджується з пояснюваним словом.

7. УЗГОДЬТЕ ДІЄПРИКМЕТНИК, ДАНИЙ У ДУЖКАХ, ІЗ ПОЯСНЮВАНИМ СЛОВОМ.

1. У понеділок до нашого університету приїде професор, (запрошений) із Польщі. 2. Ми взяли інтерв'ю в професора, (запрошений) з Польщі. 3. Ми дуже вдячні професору, (запрошений) з Польщі, за цікаву лекцію. 4. На зустрічі ми познайомилися з професором, (запрошений) із Польщі. 5. Студенти уважно слухали професора, (запрошений) з Польщі. 6. На сайті університету ми прочитали статтю про професора, (запрошений) з Польщі.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Речення з дієприкметниковим зворотом можна трансформувати в складне речення з означальним підрядним.

8. ПОРІВНЯЙТЕ:

Речення з дієприкметниковим зворотом	Складне речення з означальним підрядним
Закон, відкритий цим ученим, має велике значення в науці.	= Закон, який відкрив цей вчений, має велике значення в науці.
Я із задоволенням прочитав книгу, подаровану мені другом.	= Я із задоволенням прочитав книгу, яку подарував мені друг.
Я отримав повідомлення, написане моїм другом.	= Я отримав повідомлення, яке написав мій друг.
На столі лежать документи, забуті студентом.	= На столі лежать документи, які забув студент.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Дієприкметниковий зворот відокремлюється комами з обох боків, якщо стоїть після пояснюваного слова:

У музеї ми побачили картини, створені великими художниками.

Якщо зворот стоїть перед пояснюваним словом, він не відокремлюється комами: *У музеї ми побачили створені великими художниками картини.*

9. ТРАНСФОРМУЙТЕ РЕЧЕННЯ З ДІЄПРИКМЕТНИКОВИМ ЗВОРОТОМ У СКЛАДНЕ РЕЧЕННЯ.

1. Текст, прочитаний нами на уроці, був дуже важким. 2. Моя сім'я живе в будинку, купленому недавно. 3. Викладач перевінив задачу, розв'язану студентами. 4. У суботу я отримав посилку, надіслану мені батьками. 5. Усім студентам сподобалась народна українська пісня, почута на концерті. 6. Після другого семестру всі студенти повинні повернути підручники, взяті у бібліотеці.

10. ПРОЧИТАЙТЕ СЛОВА ТА СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ, ЯКІ ВИ ЗУСТРІНЕТЕ В ТЕКСТІ «НАРОДНІ СИМВОЛИ УКРАЇНИ». ЗНАЧЕННЯ НЕЗНАЙОМИХ СЛІВ ПЕРЕВІРТЕ У СЛОВНИКУ.

Символ, народний символ, хата, піч, скриня, солома, солом'яний дах, земля, земляна підлога, мудрість, покоління, сватання, свати, заручини, наречена, наречений, шлюб, брати шлюб, гостинність, національне вбрання, святиня, духовне багатство, реліквія, візерунок, скарб.

11.ПРОЧИТАЙТЕ ТА ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ ОДНОКОРЕНЕВІ СЛОВА.

А. Красивий, краса, зовнішня краса, духовна краса, прикраса, прикрашати – прикрасити житло.

Б. Берегти, зберігати, збереження, зберігання, оберіг, берегиня.

Оберіг – предмет, який захищає людину від негараздів: нещастя, хвороб, біди.

Берегиня – у слов'ян це богиня добра, захисту людини, житла, малих дітей від хвороб та інших злих сил.

12. ТРАНСФОРМУЙТЕ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ З ДІЄПРИКМЕТНИКОМ НА СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ З ДІЄСЛОВОМ.

З р а з о к : вишитий рушник – рушник, який вишили.

подарована сорочка – ...

намальований візерунок – ...

покритий рушником хліб – ...

збережені традиції – ...

зігріта теплом хата – ...

виконана робота – ...

13.ТРАНСФОРМУЙТЕ РЕЧЕННЯ З ДІСПРИКМЕТНИКОВИМ ЗВОРОТОМ НА СКЛАДНЕ РЕЧЕННЯ.

1. Кожен народ у світі має свої традиції, збережені протягом багатьох століть. 2. У традиційному інтер'єрі селянської хати хліб-сіль, покриті рушником, були необхідним атрибутом. 3. Є повір'я, що сорочка, вишита і подарована на добро, на щастя, буде оберігати. 4. Усьому світу відома дивовижна українська писанка – яйце, розписане різнокольоровими візерунками.

14. ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ.

НАРОДНІ СИМВОЛИ УКРАЇНИ

Кожен народ у світі має свої традиції, збережені протягом багатьох століть. Українці також мають свої традиції, які шанують і бережуть.

Кожна країна має і свої народні символи, це як візитна картка країни.

Українська нація має багато народних символів, таких як батьківська хата, святий хліб, вишитий рушник, дивовижна писанка, вишиванка та ще багато інших.

Якщо турист уперше побачить українське село навесні чи влітку, то він зверне увагу на білі хати, які стоять у зелених садах. **Українська хата** завжди стояла в садку. "Садок вишневий біля хати..." – так про цей символ написав великий український поет Тарас Шевченко.

З давня хати в центрі й на півдні України будували з дерева або каменю, а потім обмашували глиною і білили. Білий колір в Україні — це символ чистоти, здоров'я, духовної краси, тому за традицією стіни білили. У хаті була велика піч, дерев'яні лави вздовж стін для сидіння, стіл, скриня для зберігання одягу та білизни.

Українська хата

Кімната

Піч

Скриня

Хата мала солом'яний дах, земляну підлогу. **Рідна хата** – це берегиня української сім'ї, бо зігріта теплом материнської любові, осяяна мудрістю

батька. Українці здавна любили прикрашати своє житло. Вони малювали на печі квіти, птахів, тварин. Прикрасою житла були і **вишиті рушники**. Важко уявити українську хату без рушників. *«Дім без рушників – як сім'я без дітей»*, – говорить українське прислів'я. Над вікнами, над дверима, над дзеркалом і зараз вішають вишиті рушники –

обереги від усього злого, що може зайти в дім. Рушник передавали як оберіг із

покоління в покоління. Без рушника не відбувалося жодне сімейне свято. Дівчина давала рушник сватам, якщо була згодна на шлюб, молоді (наречена та наречений) ставали на рушник, коли брали шлюб. Рушник був найдорожчим подарунком матері в дорогу синові як пам'ять про дім, побажання щасливого майбутнього в новому житті.

В Україні існує давня традиція зустрічати шановних гостей **хлібом і сіллю** на вишитому рушнику, що символізує гостинність, щедрість, добре ставлення до людей. У традиційному інтер'єрі селянської хати хліб-сіть, покриті рушником, були необхідним атрибутом. Запрошуючи до столу, господар казав: «Просимо до нашого хліба-солі», а після застілля гості дякували за хліб-сіть. Розділити з кимось хліб-сіть — означало подружитися,

побрататися. Звичай зустрічати хлібом-сіллю дорогих гостей дійшов до нашого часу. Важливу роль відіграє хліб в обрядах і звичаях українського народу. З хлібом ідуть на свято з нагоди отримання нового житла, народження дитини.

Коровай — ритуальний священний хліб, який має художньо виконану і естетично оздоблену круглу, тобто сонячну, форму

Національне вбрання українців — **вишиванка**. Це жіноча та чоловіча сорочка, яку вишивають кольоровими нитками. Наприклад, червоний колір символізує любов, чорний — журбу, білий — надію.

Вишиванка – національна святиня, бо символізує духовне багатство, мудрість і традиційний зв'язок багатьох поколінь. Вишиванку передають від бабусі до онуки, зберігають як безцінну реліквію. Є повір'я, що сорочка, вишита і подарована на добро, на щастя, буде оберігати.

Український вінок завжди був найкращою прикрасою дівчини. Крім цього, вінок вважали оберегом, який має силу, що знімає біль, береже волосся. Кожна з дванадцяти квіток українського віночка щось символізувала й була лікарем і оберегом.

Усьому світу відома дивовижна **українська писанка** – яйце, розписане різнокольоровими візерунками. В Україні здавна існує звичай розписувати яйця напередодні Великодня і дарувати їх із добрими побажаннями друзям, родичам, знайомим.

Яйце символізує початок, зародження життя. Отже, писанка — це мініатюрний символ життя, його безсмертя.

Народні символи України — скарб українського народу. Кожна людина повинна знати і пам'ятати символи своєї країни.

15. ДАЙТЕ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ.

1. Про які народні символи України ви дізналися з тексту?
2. Що являє собою українська хата? Де вона зазвичай розташована?
3. Як українці прикрашали своє житло?
4. Чому важко уявити українську хату без рушників?
5. Як зустрічають шановних гостей за давньою українською традицією?
6. Що таке вишиванка?
7. Чому український віночок не тільки прикраса дівчини, а й оберіг?
8. Що ви дізналися про дивовижну українську писанку?

16. РОЗКАЖІТЬ ПРО НАРОДНІ СИМВОЛИ ВАШОЇ КРАЇНИ.

КЛЮЧІ

УРОК 1

7. 1. Це. Ця. 2. Це. Цей. 3. Це. Ця. 4. Це. Ця. 5. Це. Це. 6. Це. Ці.

20. 1/ лаборантом; 2/ агрономом; 3/ директором заводу; 4/ лікарем; 5/ вчителькою; 6/ робітницею.

29. 1/ який; 2/ яка; 3/ які; 4/ які; 5/ який; 6/ які.

35. 1. Моя сестра стала лікарем. 2. Мій друг працює робітником. 3. Його син буде програмістом. 4. Її донька була студенткою. 5. Ця дівчина була робітницею. 6. Цей студент став викладачем.

УРОК 2

12. 1/ У великому південному місті; 2/ у гарному старому будинку; 3/ на другому поверсі; 4/ на новому цементному заводі; 5/ у студентському клубі; 6/ у сусідньому газетному кіоску; 7/ у великому спортивному залі.

14. 1/ на широкій гарній вулиці; 2/ у великій світлій кімнаті; 3/ у нашій студентській їдальні; 4/ у нашій інститутській бібліотеці; 5/ на новій кондитерській фабриці; 6/ на наступній тролейбусній зупинці.

32. 1/ в різних інститутах і університетах; 2/ у великих аудиторіях; 3/ на стадіонах і в спортивних залах; 4/ у великих нових гуртожитках; 5/ у студентських клубах; 6/ на різних заводах і фабриках; 7/ у книгарнях; 8/ у газетних кіосках.

УРОК 3

29. 1. Яку назву має цей проспект? = Який це проспект? 2. Який це кінотеатр? 3. Яку назву має ця книга? 4. Яку назву має ця робота? 5,6. Яку загальну назву мають ці речі? 7. Яку назву має цей коледж?

34. 1/ цих нових студентів; 2/ знайомих студенток; 3/ молодих викладачів; 4/ старих батьків; 5/ своїх молодших братів і старших сестер.

УРОК 4

5. 1/ ідеш, іду, йдете, йдемо; 2/ йдете, підемо, підуть, підуть; 3/ йде, іде; 4/ ходили, ходили; 5/ підеш, піду.

8. 1/ їдете, їдемо, їздили; 2/ поїде, поїде, поїдете, не поїду, поїду; 3/ їдете, іду, піду, їдете, іду; 4/ поїхати, поїхати.

29. поїхали, приїхали, пішли, прийшли, пішли, прийшли, поїхали /пішли/, приїхали /прийшли/.

УРОК 5

3. 1/ нашого студента Бориса. 2/ мого кращого друга. 3/ нашої студентки Олени. 4/ відомого українського поета. 5/ нашого професора. 6/ мого кращого друга Андрія, моєї нової знайомої Валерії.

4. 1/ Чиї речі лежать на столі? 2/ Чия машина стоїть внизу? 3/ Чия фотографія висить у тебе в кімнаті?

– Викладач читає роботу студента

10. 1. Я студент будівельного інституту. 2. Я студент підготовчого факультету. 3. Мій друг – студент медичного інституту. 4. Олена – студентка третього курсу. 5. Віктор – робітник автомобільного заводу. 6. Моя молодша сестра – учениця.

УРОК 7

2. 1/ два оповідання; 2/ три поверхи; 3/ чотири дні; 4/ три місяці; 5/ два квитки; 6/ десять гривень; 7/ 123 сторінки.

8. 2/ середніх шкіл, дитячих садків; 3/ іноземних студентів; 4/ іноземних мов; 5/ історичних місць.

26. а/ 1/ в інститут – в інституті; 2/ на півдні – на південь; 3/ на роботі – на роботу.

б/ 1/ з Чорного моря – на Чорне море; 2/ в Латинській Америці – в

Латинську Америку; 3/ на Близький Схід – з Близького Сходу; 4/ в Південній Африці – в Південну Африку.

27. 1/ в драматичний театр – з драматичного театру; 2/ на вулицю Шевченка – з вулиці Шевченка; 3/ на промислову виставку – з промислової виставки; 4/ на літню практику – з літньої практики; 5/ на /в/ письмовий стіл – з письмового столу; 6/ в книжкову шафу – з книжкової шафи.

37. в/ 1/ увійшов; 2/ вийшла; 3/ вийшов; 4/ увійшли.

УРОК 8

4. 1/ нашому викладачеві; 2/ своїй подрузі; 3/ цьому покупцеві; 4/ нашому сусіду; 5/ своєму синові; 6/ хворому батькові; 7/ своєму лікарю.

19. 1/ нашим студентам; 2/ нашим друзям; 3/ своїм подругам; 4/ своїм дітям.

38. План.

1. Анастасія Миколаївна Прищепа – одна зі столітніх довгожителів. 2. Настя – сирота. 3. Голод 1933 року. 4. Війна. 5. Перемога і похоронка. 6. Доньки. 7. Надії бабусі Насті.

УРОК 9

17. 1/ з моїм давнім товаришем; моєму давньому товаришеві; мого давнього товариша. 2/ моєму доброму другові; з моїм добрим другом; мій добрий друг. 3/ нашого нового викладача; з нашим новим викладачем; нашому новому викладачеві. 4/ цього українського артиста; з цим українським артистом; цьому українському артисту. 5/ з нашою колишньою студенткою; нашої колишньої студентки; нашій колишній студентці. 6/ відомому вченому; з відомим ученим; відомому вченому; відомий учений.

26.1/ йдуть, йдуть, ходите, ходять; 2/ ходив, ходив, ходите, ходжу, ідеш, іду; 3/ йдете, йдемо, ходите, ходимо; 4/ йдете, йду, ходите, ходжу.

33. 1/ мене і моїх друзів, зі мною і моїми друзями, мене і моїм друзям; 2/

моїх /своїх/ батьків, з моїми батьками, моїм батькам; 3/ ці сучасні поети, з цими сучасними поетами, цих сучасних поетів; 4/ своїх колишніх вчителів, зі своїми колишніми вчителями, своїм колишнім вчителем. 5/ нашої нової студентки, наша нова студентка, з нашою новою студенткою, у нашої нової студентки 6/ з моїм старшим братом, мого старшого брата, з моїм старшим братом.

УРОК 10

21. 1. Якби у мене був вільний час, я прийшов би до тебе. 2. Якби ти замовив таксі, ми приїхали б на вокзал вчасно. 3. Якби я поїхав у Київ, я попередив би тебе. 4. Якби Антон наполегливо тренувався, він досягнув би великих успіхів у спорті. 5. Якби Оксані подобалася класична музика, я б запросив її на концерт.

24. 1. Віктор хоче, щоб Олена показала йому свої марки. 2. Віктор хоче, щоб Валід сказав Олені, що завтра буде екскурсія. 3. Віктор хоче, щоб Іван Семенович пояснив йому, де розташований музей. 4. Віктор хоче, щоб Борис запросив друзів на день народження. 5. Віктор хоче, щоб Марія переклала цю статтю. 6. Віктор хоче, щоб Джон сфотографував його друзів. 7. Віктор хоче, щоб Ахмед та Анвар не спізнювалися на заняття. 8. Віктор хоче, щоб Оксана повернула книгу в бібліотеку. 9. Віктор хоче, щоб Антон надіслав книжки своєму братові.

27. 1/ своєму другові, для свого друга; 2/ колишньому вчителю, для колишнього вчителя; 3/ моїй новій подрузі, для моєї нової подруги; 4/ для маленьких дітей, маленьким дітям; 5/ моєму /своєму/ старшому братові, для мого /свого/ старшого брата; 6/ для моїх друзів, моїм друзям; 7/ своєму другові, для свого друга.

УРОК 12

8. 1/ Я хочу, щоб ти пішов до деканату. 2/ Віктор хоче, щоб Марія зателефонувала декану. 3/ Оксана хоче, щоб він купив квитки у кіно. 4/ Мої

батьки хочуть, щоб я отримав вищу освіту. 5/ Друг хоче, щоб я теж поїхав у Львів. 6/ Викладач хоче, щоб студенти розповіли про Україну.

16. Техніка, комп'ютер, система, операція, математика, час, програма, світ, доступ, інформація, глобус, межа.

УРОК 13

4.1. Він приїхав від своєї сестри із Вінниці. 2. Вони прийшли з прийому від лікаря. 3. Він прийшов із деканату від декана. 4. Вона прийшла з бібліотеки від бібліотекарки. 5. Вони прийшли від відомого футболіста спортклубу «Зірка». 6. Він прийшов із консультації від викладача. 7. Вони приїхали з поліклініки від кардіолога. 8. Він приїхав від друга з Києва. 8. Вони приїхали з дендропарку. 9. Він приїхав з екскурсії зі Львова.

6. а) 1. Дійшов. 2. Підійшов. 3. Прийшов. б) 1. Увійти. 2. Зайти. 3. Вийти. 4. Вийшов, перейшов. в) 1. Доїхати. 2. Проїхати, переїхати. 3. Приїхали. 4. Поїхати.

8.1. Бути в аптеці. 2. Відпочивати в Карпатах. 3. Чекати біля театру. 4. Стояти перед будинком. 5. Проходити вздовж дороги. 6. Гуляти біля моря. 7. Лежати поза прямою. 8. Сидіти в бібліотеці. 9. Прямувати за маршрутом. 10. Рухатися навколо Сонця. 11. Бути відсутнім на змаганнях. 12. Сидіти поруч із другом. 13. Прийти з гуртожитку. 14. Відпочивати під Одесою. 15. Полетіти на Місяць. 16. Брати участь у спектаклі. 17. Повернутися від лікаря. 18. Сидіти за столом. 19. Бути присутнім на зборах. 20. Бути в куратора. 21. Працювати в майстерні. 22. Зустрічати в аеропорті. 23. Стояти на зупинці. 24. Жити за містом.

9. 1. Розташуватися недалеко від центру. 2. Іти через ліс. 3. Бігати поруч із парком. 4. Проходити біля електростанції. 5. Пролетіти над стадіоном. 6. Побудувати поруч із річкою. 7. Посадити біля поля. 8. Сидіти навколо вогнища. 9. Проходити крізь скло. 10. Відпочивати недалеко від лісу. 11. Кружляти над

аеродромом. 12. Пливти під мостом. 13. Розміститися навколо сцени. 14. Зупинитися під аптекою.

11. 1. Встати між нападником і захисником. 2. Пролягати між двома точками. 3. Пробігти повз стадіон. 4. Повісити між вікном і шафою. 5. Народитися під щасливою зіркою. 6. Проїхати мимо станції. 7. Бути під боком. 8. Жити під водою. 9. Пропускати повз вуха. 10. Бути між небом і землею.

15. 1) зайшов. 2) вийшли. 3) проходили. 4) підійшли. 5) увійшли. 6) відійшли, піде.

УРОК 14

6. 1. Через те що Расул не любить рано вставати, він часто запізнюється на заняття. 2. Завдяки тому що мій друг живе в Україні 5 років, він добре розмовляє українською. 3. Через те що я сьогодні дуже зайнятий, я не можу зустрітися із друзями. 4. Через те що студент дуже хвилювався, він не міг зрозуміти запитання викладача. 5. Через те що у друга погана пам'ять, йому важко вивчати іноземні мови.

7. 1) які. 2) яке. 3) який. 4) яка.

9. а) 1) щоб. 2) яка. 3) якщо. 4) коли. 5) тому що. 6) тому. 7) якби.

УРОК 15

5. 1. Я надіслав повідомлення. 2. Студентка прочитала текст. 3. Група виконала завдання. 4. Шевченко написав вірш. 5. Університет запросив професора. 6. Місцевий бюджет профінансував ремонт дороги. 7. Ми забули завдання. 8. Друзі зробили подарунок. 9. Мама вишила сорочку.

6.1. Текст, який ми прочитали на уроці, був дуже важким. 2. Моя сім'я живе в будинку, який ми купили недавно. 3. Викладач перевірів задачу, яку розв'язали студенти. 4. У суботу я отримав посилку, яку надіслали мені батьки. 5. Усім студентам сподобалась народна українська пісня, яку вони почули на

концерті. 6. Після другого семестру всі студенти повинні повернути підручники, які вони взяли в бібліотеці.

ЗМІСТ

УРОК 1.3

Вказівні займенники *цей, ця, це, ці*. Конструкції з дієсловами *бути, стати* (Орудний відмінок іменників множини)

Тексти «Наша група», «Наш клас»

УРОК 2.20

Конструкції місцезнаходження. Вживання прийменників у (в), на. Особливості відмінювання прикметників, присвійних займенників і порядкових числівників у Місцевому відмінку (однина і множина).

Тексти «Смачна риба», «Міська вулиця»

УРОК 3.41

Вираження прямого об'єкта. Вживання іменників – назв істот і неістот як об'єкта дії у формі однини і множини. Особливості відмінювання прикметників, присвійних займенників і порядкових числівників у Знахідному відмінку

Мікротексти-усмішки, «Нове оповідання», тексти «Три хлібини», «Ким я був і ким не став?»

УРОК 4.62

Дієслова руху іти – ходити, їхати – їздити в теперішньому, минулому і майбутньому часі.

Мікротексти «Куди поїхати влітку», «Відпочинок узимку», тексти «Фонетична помилка», «Микола Боголюбов»

УРОК 5.77

Вираження належності предмета. Неузгоджені означення (слова і словосполучення). Вираження часових відношень у простому реченні.

Вживання дієслів початку, тривання і завершення дії.

Мікротексти «Літній відпочинок», «Навчальний рік», тексти «Де відпочивав Олексій Сидоренко», «Навчання на підготовчому факультеті»

УРОК 6.91

Повторення: розповідь про себе, про навчання, про вільний час, про свого товариша, про екскурсію.

Текст «Володимир Вернадський»

УРОК 7.	100
Числівникові словосполучення. Вживання іменникових словосполучень у конструкціях руху (Знахідний і Родовий відмінки). Конструкція <i>один із...</i> Мікротексти-усмішки, тексти «Історія університету», «Київ: історія і сучасність», «Як молодший брат допоміг вибрати професію»	
УРОК 8.	125
Вираження адресата дії. Керування дієслів Давальним відмінком. Вживання прикметників, присвійних займенників (форма однини і множини), порядкових числівників в означенні адресата дії. Ступені порівняння прикметників. Тексти «Найцінніший скарб», «Дорога сестричко...», «Довгожителька»	
УРОК 9.	150
Керування дієслів Орудним відмінком. Вживання прикметників, присвійних займенників (форма однини і множини), порядкових числівників в конструкціях спільної дії та інструмента дії. Тексти «Сухомлинський», «Вільний час», «Перше кохання»	
УРОК 10.	174
Конструкції належності, присутності, відсутності, опису портрета і характеру людини. Вираження реальної умови у складному реченні. Вираження нереальної умови у складному реченні. Тексти «Життя – це рух», «Оригінальне лікування», «У нашій родині все вирішує тато», «Сини»	
УРОК 11.	194
Вираження часу у складному реченні. Тексти «Сила волі Юрія Островського», «Випадок на іспиті»	
УРОК 12.	204
Вираження мети у складному реченні. Тексти «Моя майбутня професія», «Моя мрія»	
УРОК 13.	212
Узагальнення вживання прийменників. Вираження просторових відношень. Особливості керування префіксальних дієслів руху. Текст «Місячна соната»	
УРОК 14.	225
Повторення. Узагальнення. Типи складних речень. Тексти «Тарас Шевченко», «Чому варто подорожувати Україною»	
УРОК 15.	233
Дієприкметник. Творення пасивних прикметників минулого часу. Активні та	

пасивні конструкції. Дієприкметниковий зворот.
Текст «Народні символи України»

КЛЮЧІ243

УКРАЇНСЬКА МОВА
для іноземних студентів
першого року навчання
(частина 2)
Навчальний посібник

Укладачі:

Царук Антоніна Петрівна
Ліпатова Марина Валентинівна
Попова Людмила Володимирівна